ISSN 2630-1539

Slovenski SBC podjetnik

Št. 14. | letnik 5 | Februar 2022

Revija za odgovorno podjetništvo

www.sbc.si

»NAJVEČ TUJCEV SMO UJELI ZARADI SLOVENSKIH DEKLET.«

Z dr. Markom Pleškom, soustanoviteljem enega največjih slovenskih visokotehnoloških podjetij, o digitalizaciji, podjetništvu in še čem, pa tudi o – zaprtosti Slovenije.
44

V KAKŠNI DOMOVINI BI RADI ŽIVELI PO VOLITVAH?

S poštljiva
L iberalna
O dprta
V itka
e-Slovenija
N ebirokratska
I zobražena
J asnovidna
A ktivna

Odklepajte omarice pametno, varno in brezkontaktno

Brezkontakten odklep ter samodejno odpiranje omaric z vašo pristopno kartico, telefonom ali čim drugim.
Za hrambo osebnih predmetov, interni prevzem poslovnih dokumentov ali 24/7 prevzem kupljenih izdelkov.
Brez zlomljenih ključev, poškodovanih ključavnic, menjav baterij ter drugih nepotrebnih težav oz. vzdrževanja.
Povsem skrite in proti vandalizmu odporne pametne ključavnice za privlačen izgled omar povsem čistih linij.
Oddaljeno pametno upravljanje in nadzor ključavnic, omaric, uporabnikov ter njihove uporabe v realnem času.
Enostavna integracija s pristopno kontrolo, registracijo delovnega časa, bazo zaposlenih ter drugimi sistemi.
Prihranite čas, denar in prostor, izboljšajte delovno okolje in poslovanje ter zmanjšajte njegov vpliv na okolje.

Metra.si

Foto: Barbara Reya

Intervju: Aleš Koželjnik
»Po višjih cenah elektrike lahko sledijo še višje marže.« 12

Uvodnik
Ali ste pripravljeni na plan C? 4

Kadri
Kje bo največ poklicev prihodnosti? 6

Intervju: Aleš Koželjnik
»Po višjih cenah elektrike lahko sledijo še višje marže.« 12

Slovenija 2022–2026
14 izzivov za novo vlado 18

Kolumna
S L OVeN IJA 22

Intervju: dr. Mark Pleško
»Največ tujcev smo ujeli zaradi slovenskih deklet.« 28

Digitalizacija industrije
Digitalna očala, roboti in umetna inteligenca na pohodu 35

Digitalizacija trgovin
Enajsterica za dober ulov na spletu 42

Digitalizacija poročanja
Dobri ideji je ime eSlovenija 47

Dajatve
Pozor, davki po novem! 50

Razpisi
Milijoni čakajo na vas tudi v 2022 52

Varno okolje
5 trendov pri načrtovanju svetlobe 57

Expo 2020
V Dubaj se podamo – pokazat, kaj znamo! 61

Slovenski SBC podjetnik

Št. 14. | letnik 5 | Februar 2022

Izdajatelj:
Izziv X, d. o. o.
Gornjesavska cesta 13b
4000 Kranj
info@podjetnaslovenija.si

Uredništvo

Odgovorni urednik:
Goran Novković
urednistvo@podjetnaslovenija.si

Izvršna urednica:
Katarina Pernat

Oblikovanje:
Nenad Bebić

Lektoriranje:
Nina Drašler

Trženje oglasnega prostora:
Eko dežela, d. o. o.

ekodežela
Pozitivna energija ljudi in okolja

trzenje@podjetnaslovenija.si
01 5130 824

Partner revije:
SBC - Klub slovenskih podjetnikov GIZ

SLOVENIAN BUSINESS CLUB

Dunajska cesta 119
1000 Ljubljana
info@sbc.si

Slovenski SBC podjetnik je namenjen ambicioznim, odgovornim in vrhunskim slovenskim podjetnikom, starejšim in mlajšim, malim, srednjim in tudi največjim podjetjem ter vsem drugim podpornikom vrednote podjetnosti. Vsem, ki po svojih močeh podpirajo podjetno Slovenijo.

ISSN 2630-1539

....

V tej izdaji so svoje predloge za tematike prispevali naslednji člani strokovnega sveta in sveta podjetnikov pri reviji Slovenski SBC podjetnik: Kristina Kočet Hudrap, Ema Pogačar, Andrej Lasić, Laura Smrekar, Matjaž Filipič, Dušan Olaj, Aljoša Domijan, Katarina Ložar, Sonja Šmuc, Iztok Novak, Dušan Žužek, Katja Kraškovic, Tomaž Lah, Sabina Sobočan, Medeja Lončar, Andrej Flis, Marko Lotrič, Aleksandra Heinzer, Dušan Jeraj, Andraž Grahek, Gregor Pajek
Vsem se iskreno zahvaljujemo.

ALI STE PRIPRAVLJENI NA PLAN C?

Goran Novković

Ko ste se lani jeseni pripravljali na poslovni načrt za letošnje leto, ste že občutili, kako je svet zaradi cenovnih šokov v logistiki in na trgu surovin postal negotov, z njim pa tudi vaše poslovanje.

Do danes se je ta vaš prvotni Poslovni načrt 2020 najbrž že kar precej nadgradil s planom B. Vmes smo bili namreč priče še cenovnim šokom pri energentih, dražitvi hrane, višanju inflacije … Vaš plan B je v številnih primerih postal že drsni plan B.

Zato smo tokrat za vas pripravili nasvete in napovedi predvsem s področij:

- trgovanja cen energentov in
- kadrovanja, kajti boj za dobre kadre postaja čedalje trši.

Obenem pa tudi trende s področja digitalizacije, ki lahko pomaga pri omenjenih in drugih vaših izzivih.

Pri pripravi tokratne izdaje Slovenskega SBC podjetnika pa me je posebej presenetilo še nekaj. Ko sem podjetnike spraševal, katere izzive pričakujejo v naslednjih šestih mesecih, sta me presenetila dva odgovora.

Prva, zelo uspešna podjetnica, mi je dejala, da se jim naročila že zmanjšujejo in da zato nimajo več tolikšnih potreb po novih kadrih. Drugi, prav tako izjemno uspešen podjetnik, ki je bil zelo prizadet v času epidemije, pa meni, da je potrebno prenehati s subvencijskimi ukrepi in sredstva nameniti zdravstvu. Raje nekaj denarja za več intenzivnih postelj kot bistveno več denarja za blaženje finančnih posledic epidemije. »Vloga države je zagotoviti okoliščine za varno in produktivno življenje skupnosti, ne pa ga ponujati brezplačno na račun zadolževanja,« mi je še dodal.

> »Vloga države je zagotoviti okoliščine za varno in produktivno življenje, ne pa ponujati ga brezplačno na račun zadolževanja.«

Kako modro v primerjavi z bonbonierami, ki jih v predvolilnih mesecih ob že bistveno zvišanem javnem dolgu delijo vlada in poslanci. Politiki nas tako dodatno zadolžujejo, trg pa postaja čedalje bolj neizprosen.

Držim pesti, da bo vaš drsni plan B dovolj in da vam ne bo treba pripravljati celo plana C.

Elektrospoji
Zanesljivo. Povezano.
Vaš zanesljivi partner pametnih povezav za prihodnost
Vse na enem mestu za razdelilne in krmilne elektro omare
www.elektrospoji.si
Elektrospoji d.o.o. | Stegne 27, 1000 Ljubljana | 01 511 38 10| info@elektrospoji.si

Foto: Shutterstock

KJE BO NAJVEČ POKLICEV PRIHODNOSTI?

Dobrodošli v sodobnem svetu kadrovanja: klasični razpisi so mimo. Na trgu ni dovolj kadra, med katerim lahko izbirate. Boj za najboljše se je že zdavnaj začel nekje povsem drugje.

Maja Virant

Časov, ko so ljudje v vrstah čakali na prosta delovna mesta, ni več. Pravzaprav je postalo prav nasprotno: zdaj so podjetja tista, ki stojijo v vrstah za potencialne zaposlene, saj imajo ti skoraj vedno več ponudb za zaposlitev. Dobra kadrovska politika je vse pomembnejša.

»Za podjetja bo v naslednjih šestih mesecih ključno zadržati dobre in privabiti nove kadre, to pa je čedalje težje,« pravi Aljoša Domijan, direktor podjetja Gambit Trade.

»Trend izrazite dinamike na trgu dela lahko pričakujemo tudi v naslednjih mesecih,« potrju- je kadrovska strokovnjakinja Laura Smrekar iz kadrovskega podjetja Competo: »Danes skoraj ni podjetja, ki se ne bi spoprijemalo z izzivi pridobivanja novih sodelavcev.«

Kako v boj za nove kadre?

1 Iščite veliko prej, preden potrebujete

Če začnete iskati šele takrat, ko ugotovite, da v podjetju potrebujete nove okrepitve, ste veliko prepozni.

Za privabljanje kadrov je že danes osrednjega pomena, da podjetja začnejo ciljano in sistematično vzpostavljati in upravljati skupnost potenci-

alnih novih kadrov, opozarja Laura Smrekar:

»To lahko počnejo prek različnih orodij in kanalov, od študentov, praktikantov, obiskovalcev na kariernih sejemskih nastopih in alumni mreže do identificiranja ključnih ciljnih skupin po drugih kanalih.«

2 Pojdite po digitalni poti

Klasični razpisi so zastareli in nimajo več enakega učinka kot nekoč, ko se je na posamezno delovno mesto prijavilo po nekaj 100 ali celo tisoč ljudi, pojasnjuje Laura Smrekar. Da se je kadrovska dejavnost v zadnjih nekaj letih povsem spremenila in se bistveno bolj usmerila v digitalne poti, opaža tudi Tilen Prah iz kadrovskega podjetja Kariera.

Dodaja, da se tudi sami iskanja zdaj lotevajo drugače, in sicer prek novih platform, kot sta TikTok in Instagram. Pri iskanju novih kadrov prek družbenih omrežij prednjači LinkedIn, pa trdi Laura Smrekar: »Instagram pri nas ni tako aktualen. Nekatera podjetja uporabljajo tudi Facebook.«

3 Znova so v modi štipendije

Mnoga podjetja, ki čutijo pomanjkanje dobrih kadrov, so pripravljena bodoče zaposlene štipendirati. »Pri nas je vedno več povpraševanja podjetij po dobrih diplomantih menedžerskih smeri, spletnih in informacijskih tehnologij ter seveda po zdravstvenih delavcih,« so pojasnili iz samostojne visokošolske institucije Alma Mater Europaea – ECM, kjer izobražujejo za zaposljive poklice na vseh treh bolonjskih stopnjah. Tudi njihovim študentom so na voljo kadrovske štipendije. Tako si delodajalci zagotovijo potreben in dober kader.

»V Telekomu Slovenije denimo že od leta 2018 ponovno razpisujejo in podeljujejo kadrovske štipendije,« je povedala Katarina Prešeren, direktorica Korporativnega komuniciranja: »S štipendijami mladim omogočamo sodelovanje z vrhunskimi strokovnjaki in stik z najnovejšimi tehnologijami ter jim ponujamo priložnost za njihov karierni razvoj.« Nekaj štipendistov so tudi že zaposlili.

4 Drznite si zaposliti koga, ki nima kompetenc, ima pa željo

Še vedno se vse preveč stavi na tehnično plat kandidatov, osebnostni del pa se postavlja v ozadje: »Ne smejo nas zanimati le izkušnje, izobrazba in znanja posameznika, temveč predvsem, zakaj kandidat razmišlja tako, kot razmišlja, kaj ga motivira, kako se loteva reševanja izzivov, kako analizira stvari, kako zaznava timsko delo, kako se vede v spremenjenih se okoliščinah, kako odporen je na stres, kako vodi ekipo,« našteva Laura Smrekar.

»Povabite tudi posameznike z drugih sorodnih področij, panog oziroma industrij. Drznite si zaposliti nekoga, ki nima čisto vseh znanj in kompetenc, ima pa željo, motivacijo in potencial, da to razvije.«

Išče se srednje strokovno izobražen kader

V Sloveniji imamo kar 108 deficitarnih poklicev, je objavil Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Med njimi je veliko obrtniških poklicev. Po besedah Laure Smrekar kronično primanjkuje:

1. različnih IT-kadrov,
2. strojnih in elektro inženirjev,
3. kadrov v zdravstvu in negi ter
4. v gradbeništvu.

Ne glede na splošno prepričanje o tem, da družba znanja temelji na visoko izobraženem in strokovno usmerjenem kadru, je realnost popolnoma drugačna, opozarja Tilen Prah iz kadrovskega podjetja Kariera: »Hrbtenico gospodarstva v Sloveniji in v večini zahodnih držav predstavlja srednje strokovno izobražen kader.«

Danes in zadnja leta tako največ potreb v slovenskem gospodarstvu predstavlja kader do vključno V. stopnje izobrazbe, dodaja Prah: »Med njimi prednjačijo predvsem strojna, elektro, informacijska, gradbena, kemijska, farmacevtska in gradbena smer izobrazbe.«

V zadnjem letu smo zaradi vseh sprememb in novih potreb delodajalcev dobili tako imenovane nove deficitarne kadre, kot so pravniki, odvetniki, finančni strokovnjaki, HR-strokovnjaki in rekruterji, navaja Laura Smrekar. Letos bo po podatkih zavoda primanjkovalo tudi učiteljev in vzgojiteljev. Seznam vseh deficitarnih poklicev najdete tukaj: https://www.ess.gov.si/_files/13986/Seznam_deficitarnih_poklicev_2021.pdf.

5 najbolj iskanih kadrov v 2022:

1. proizvodni delavec
2. prodajalec
3. skladiščnik
4. komercialist
5. delavec na strojih

Vir: Mojedelo.com

Poklici prihodnosti

Poklici se spreminjajo skupaj s tehnološkim razvojem in napredkom. Nekateri izginjajo in prihajajo novi. Posebnost današnjega časa pa je, da ta proces poteka ekspresno hitro, izpostavlja Laura Smrekar: »Poklici prihodnosti bodo nastajali predvsem v panogah prihodnosti. Že danes vidimo, da rutinska in fizično zahtevna delovna mesta nadomeščajo roboti oziroma bodo avtomatizirana.«

Veliko poklicev prihodnosti bo najbrž nastalo znotraj sledečih panog, našteva Smrekarjeva:

1. biotehnologija in nanotehnologija,
2. robotika,
3. genomika,
4. krožno gospodarstvo,
5. zelena ekonomija,
6. OoT, samovozeča vozila,
7. 3D-tisk,
8. obnovljivi viri energije,
9. računalništvo v oblaku,
10. virtualna resničnost,
11. umetna inteligenca,
12. kibernetska varnost,
13. napredne proizvodne tehnologije,
14. medicina, nega in zdravstvo,
15. servisne dejavnosti.

Dober vpogled v ta vidik dobimo, če se ozremo 20 let nazaj in takratne poklice primerjamo z današnjimi novimi, pojasnjuje Laura Smrekar: »Pred 20 leti ni bilo menedžerjev za srečo, podatkovnih znanstvenikov, razvijalcev mobilnih aplikacij, upravljalcev družbenih omrežij, mehatronikov, inženirjev za samovozeča vozila, strokovnjakov za računalništvo v oblaku, vodij trajnostnega razvoja organizacije, operaterjev dronov, strokovnjakov za medgeneracijsko upravljanje in raznolikost v organizaciji, SEO-strokovnjakov, strokovnjakov za oblikovanje uporabniške izkušnje in strokovnjakov za podcaste.«

Dohodninska reforma proti begu čez mejo

Kadrovska kriza je velikokrat posledica »bližine mamljivejše ponudbe«. Zagotovo so podjetja ob avstrijski meji še v neugodnem položaju, saj se mnogi delavci zaradi višjih plač še vedno odločajo za zaposlitev v Avstriji. To najbolj izkusijo v Pomurju.

»Problematika kadrov v Pomurju je že nekaj let pereča. Dejstvo je, da smo 10 kilometrov oddaljeni od Avstrije, kjer je neto plača višja od slovenske, predvsem zaradi dajatev državi,« iz prve roke pojasnjuje Štefan Pavlinjek iz enega najuspešnejših pomurskih podjetij Roto.

Dodaja pa, da se zaposleni iz Avstrije že vračajo, saj so se plače v Sloveniji izboljšale. »V Pomurju smo tako prisiljeni izplačevati dobre plače in zadržati zaposlene ter stimulirati tiste, ki se želijo zaposliti. Minimalna plača zato ni problem. Smo pa za dohodninsko reformo, ki omogoča, da delavec dobi višjo plačo,« zaključuje Pavlinjek.

THE i4
M KB 184E
#bornelectric
BMW i4 eDrive40:
Poraba električne energije v kWh/100 km (kombinirana): 19.1–16.1. Emisije CO_2 v g/km (kombinirane): 0. Električni doseg: do 591 km.
Električni doseg iz prakse je odvisen od različnih dejavnikov, zlasti osebnega sloga vožnje, stanja cest, zunanje temperature, ogrevanja/klimatizacije in pred-temperiranja. Doseg izmerjen na BMW testiranjih dosega v vsakdanjih razmerah, v mestnem okolju, 20°C, uporaba gretja/klimatske naprave, COMFORT način vožnje. Uradni podatki o porabi električne energije in električnem dosegu so bili določeni v skladu s predpisanim merilnim postopkom Uredbe (ES) 715/2007 v različici, ki je veljala v času homologacije. V primeru dosega vrednosti po WLTP upoštevajo vso dodatno opremo.
Več na: BMW.si

XLAB: ZANESLJIV PARTNER PRI MODERNIZACIJI IT-INFRASTRUKTURE

Izzivi upravljanja vse bolj kompleksnih IT-infrastruktur zahtevajo modernizacijo razvojnih in poslovnih procesov. Le tako lahko podjetja prevzamejo nadzor nad procesi, jih optimizirajo ter pospešijo rast in konkurenčnost. XLAB je z dolgoletnimi izkušnjami razvoja sodobnih tehnologij in razumevanja potreb trga nepogrešljiv partner podjetjem na poti digitalne preobrazbe.

Trg zahteva vse hitrejše dostavljanje storitev, pričakovanja uporabnikov so vse višja, IT ekipe pa vse bolj obremenjene. Z modernizacijo, katere ključna elementa sta vpeljava IT avtomatizacije in umetne inteligence, podjetja optimizirajo procese, povečajo varnost, razbremenijo ekipe in hitreje dostavljajo zanesljive rešitve, prilagojene pričakovanjem kupcev. Podjetje tako uspešno tekmuje in raste, istočasno pa zmanjšuje stroške, saj so delovni procesi hitrejši, produktivnost pa višja.

Čeprav se podjetja zavedajo nujnosti posodobitve procesov, pa je ta korak zaradi njihove kompleksnosti pogosto prevelik zalogaj. Visokotehnološko podjetje XLAB, ki na globalnem trgu uspešno deluje že 20 let, nudi zanesljivo pomoč pri vpeljavi IT avtomatizacije in jo nadgrajuje z umetno inteligenco.

IT AVTOMATIZACIJA

XLAB podjetjem pomaga pri vpeljavi avtomatizacije v vse pore organizacije na enostaven in učinkovit način ter jim omogoči, da prevzamejo nadzor nad infrastrukturo in procesi. XLAB je na področju IT avtomatizacije v svetovnem merilu eden največjih strokovnjakov za Red Hat Ansible, najbolj priljubljene tehnologije za avtomatizacijo, saj tesno sodeluje s produktno ekipo, ki razvija orodje Ansible.

UMETNA INTELIGENCA IN STROJNO UČENJE

Brez zbiranja in obdelave podatkov, ki jih pri svojem delovanju proizvaja podjetje, ne moremo govoriti o modernizaciji. XLAB zagotavlja podporo celotnemu življenjskemu ciklu podatkov – od upravljanja, analize in vizualizacije rezultatov do vzpostavljanja celotne rešitve v oblaku.

PARTNERSKI PRISTOP

Zaradi sodelovanja s svetovnimi IT-podjetji in močne vpetosti v raziskovalno dejavnost so XLABovi strokovnjaki ves čas na tekočem s trendi na področju modernizacije.

Podjetjem pomagajo prepoznati priložnosti, izkoristiti obstoječo infrastrukturo in določiti najboljšo strategijo modernizacije. Pri izvajanju strategije jih vodijo in podpirajo, z izobraževanji pa opremijo s potrebnim znanjem, da korake izvajajo samostojno.

»MODERNIZACIJA JE POTOVANJE, KI SE NE KONČA Z UVEDBO REŠITEV, AMPAK SE TAKRAT, SKUPAJ Z IZZIVI, ŠELE ZAČNE. KUPCEM PRI TEM ZAGOTAVLJAMO VSO PODPORO. V XLABU STAVIMO NA DOLGOROČNA IN POGLOBLJENA PARTNERSTVA, KI NAŠIM STRANKAM DAJEJO STABILNOST IN ZAUPANJE V TO, DA JIM BOMO NA POTI TRANSFORMACIJE STALI OB STRANI,« POUDARJA DIREKTOR PODJETJA GREGOR BERGINC.

Modernizacija IT infrastrukture

- večja učinkovitost ekip
- pospešeno dostavljanje storitev
- nižji operativni stroški
- višja zanesljivost in varnost storitev
- poslovna rast

IT AVTOMATIZACIJA

MODERNIZACIJA APLIKACIJ

UMETNA INTELIGENCA IN STROJNO UČENJE

www.xlab.si

info@xlab.si | +386 1244 77 50

XLAB

»PO VIŠJIH CENAH ELEKTRIKE LAHKO SLEDIJO ŠE VIŠJE MARŽE.«

Aleš Koželjnik se je v svoji karieri med drugim ukvarjal z dobavo električne energije in zemeljskega plina končnim odjemalcem na štirih trgih v Evropi, odpiranjem novih trgov, analitiko na področju električne energije ter trgovanjem z električno energijo in zemeljskim plinom v 17 državah v Evropi. Zdaj je izvršni direktor družbe Kolektor sETup, ki tudi svetuje pri zakupu energentov in njihovi prodaji na trgu.

Goran Novković
Foto: Barbara Reya

Podjetja se zaradi visokih cen v zadnjih mesecih zelo ukvarjajo z energijo. Aleš Koželjnik o tem pravi: »V zdajšnjih turbulentnih energetskih časih obstajajo alternative pri zakupih energentov, tudi dolgoročnih iz obnovljivih virov, pri upravljanju energije in pri naložbah v lastne vire. Tveganja zaradi visokih cen je mogoče ublažiti. Toda k temu je treba pristopiti sistematično, ne pa se ukvarjati z zakupom energije le enkrat na leto. V tem primeru ob koncu leta ni presenečenj.«

Zakaj je cenovno dogajanje na trgu energentov tako presenetilo podjetja? Že pred tem smo bili namreč priče cenovnim šokom pri surovinah. Pričakovati je bilo tudi druge oscilacije.

Podjetja so se v zadnjem obdobju srečevala z dvema izzivoma. Prvega je spomladi 2020 prineslo zaprtje sveta zaradi epidemije; takrat so se proizvodnje ustavljale, poraba je padla, prav tako cene. Energenti so postali zelo poceni in nekatera podjetja so se takrat odločala za zakup energije, marsikatera pa ne.

Vmes se je zgodilo gromozansko financiranje odpiranja gospodarstva oziroma blaženja vplivov

epidemije na podjetja. To je povzročilo skokovito rast potrošnje in s tem proizvodnje.

Ob sprva nizkih cenah energije se je zdelo, da proizvodnja iz konvencionalnih virov energije ni več komercialno tako privlačna kot drugi viri. V Evropi so zato pospešeno zapirali določene elektrarne in obenem sprejemali še bolj časovno radikalne ukrepe za zeleno transformacijo; kar je zelo spodbudno in pravilno. Vendar se mora iz naslova varnosti dobave energije tudi to zgoditi v realnih časovnih terminih.

So bili še kakšni drugi razlogi za rast cen energentov?

Po lanskem poletju, ko se je počasi približevala zima, se je zaradi omenjenega v Evropi pokazalo pomanjkanje proizvodnje iz obnovljivih virov energije, obenem pa se je znižala dobava zemeljskega plina. Vremenske razmere so bile naslednje: premalo vetra, sonca in padavin. Za nameček je bil še začetek zime hladen.

V preteklih letih so bila nihanja cen energentov blaga, nove razmere na trgu pa so pripeljale do velikega preskoka v miselnosti. Zato je razumljivo, da so bila podjetja presenečena zaradi tako skrajnih nihanj. Poleg tega je bil svet ves čas epidemije nasičen z negativnimi informacijami. Logično, da podjetja niso pričakovala tolikšnih skokov cen, četudi se ti skoki iz današnjega zornega kota zdijo razumljivi.

Razmere na trgu so zdaj drugačne in tudi podjetja se morajo vesti drugače.

Kakšno je vaše mnenje o zahtevah po državni pomoči podjetjem zaradi omenjenih cenovnih šokov?

Tudi v tujini države pomagajo s subvencijami. Če smo veliko pomagali turizmu, bi bilo tudi na tem področju modro uvesti vavčerje. Vavčerji za pomoč gospodinjstvom bodo na voljo. V tujini obstajajo dobre prakse pomoči za podjetja in to smo v določeni meri uporabili tudi v Sloveniji. Predvsem pa je pomembno podjetja seznaniti z dodatnimi informacijami glede gibanja cen energentov in jih ozavestiti, da se bodo na tem področju lahko bolje strateško odločala. S tem bi preprečili, da bi se taki šoki v prihodnosti ponovili.

»V prihodnjih mesecih so najpomembnejše vremenske napovedi. Cena je v Evropi odvisna od vremenskih vzorcev.«

Katera podjetja pa bi lahko bila upravičena do takšne pomoči?

V Sloveniji imamo energetsko intenzivne industrije in tiste, kjer energenti stroškovno niso tako pereči v končni ceni proizvodov. Začeti bi seveda morali pri prvih.

Trg prodajalcev energije v Slovenije se konsolidira. Kako bo to vplivalo na podjetja, ki kupujejo energente?

Po končanih lastniških konsolidacijah bomo imeli v Sloveniji najverjetneje samo še štiri dobavitelje elektrike končnim odjemalcem. Glede na to, da je bilo leta in leta govora o nizkih maržah prodajalcev energije, je ena od možnosti seveda ta, da se bodo te marže zvišale. Lahko se torej zgodi, da bodo cene za kupce energije višje.

Torej bo to poleg razmer na trgu še dodaten razlog za zvišanje cen. Drži?

To je dodaten razlog za višje cene, ko bodo kupci iskali ponudbe.

Kaj morajo podjetja vedeti o trgu električne energije kratkoročno, do poletja ali do konca leta?

V prihodnjih mesecih so najpomembnejše vremenske napovedi. Cena je v Evropi odvisna od vremenskih vzorcev. Nekajtedenske napovedi temperatur, vetra, vremenskih sprememb so zelo pomembne, saj so vključene v prihodnje cene energije.

Pomembna je regulativa na tem področju. Ob tem je treba spremljati glavne indekse na borzah. Eden od vidikov pa je, da če bodo cene delnic rasle, bodo rasle tudi cene energije.

Dolgoročno ima velik vpliv politika. Če bo denimo na trg prišlo več kuponov CO2, bo to znižalo cene električne energije.

Kaj pa napovedujete vi? Kakšne bodo cene elektrike do poletja?

V zadnjem mesecu smo priča nihajem v obe smeri. Cene elektrike in zemeljskega plina so bile tako nižje kot pred vstopom v novo leto. Vendar tendenca ne kaže dolgoročnega znižanja cen teh dveh energentov. Pojavljajo se priložnosti za cenejše zakupe. Igralci na trgu se dobro spomnijo lanskega zadnjega četrtletja. Vsi vedo, da bo treba kmalu zakupiti električno energijo za prihodnja obdobja.

V Evropi se pasovna, stabilna proizvodnja iz konvencionalnih virov zmanjšuje. S 1. 1. 2022 smo v Evropi zaprli dodatne jedrske elektrarne. Pomemben je Severni tok 2. Pomembni za cene so politični nemiri, regulacija s kuponi CO2 in razmere na področju uvoza utekočinjenega plina iz Amerike. V Evropi primanjkuje terminalov za ta namen.

»Vsi vedo, da bo treba kmalu zakupiti električno energijo za prihodnja obdobja.«

Če ne pride do političnih nemirov, če se vzpostavi Severni tok 2, če se stabilizira regulacija s kuponi CO2, bodo cene proti poletju drsele navzdol.

Ali to pomeni, da podjetjem svetujete, naj trenutno še malo počakajo z nakupom?
Glede na omenjeno menimo, da bodo cene lahko še drsele navzdol. Ta hip se gibljejo v predvidljivem rangu. V zelo kratkem času se bo treba odločiti, kaj storiti. Trg ni več takšen, kot je bil. Zlasti veliki odjemalci morajo pripraviti dejansko strategijo zakupov. Za podjetja je pomembno predvsem to, da imajo dogovore z dobavitelji sklenjene tako, da se lahko hitro odločajo o zakupih.

Kako naj se pred takšnimi oscilacijami na trgu zavarujejo tudi manjša podjetja in podjetniki?
V preteklosti sem delal na strani dobave električne energije končnim odjemalcem. Skupaj z velikimi kupci električne energije, zlasti tistimi v tuji lasti, so se že takrat pojavljali svetovalci za to področje. To so bili strokovnjaki za trg z električno energijo in težki pogajalci z nami.

Zaradi razmer na trgu bi bilo dobro, da bi imelo vsako podjetje zaposlene ali najete takšne strokovnjake.

Toda mala in srednja podjetja si to težko privoščijo.
Tako je, to je razumljivo. Prav zato v Sloveniji obstajamo podjetja, ki strokovno, skupaj s podjetji, pripravimo strategijo, ta pa s tem dobivajo redna in tudi izredna poročila o spremembah na trgu. Zagotavljamo tudi pomoč pri pogajanjih z dobavitelji, pri časovnem odločanju o zakupih in podobno.

Torej podjetnikom in podjetjem ne bo dovolj le spremljanje vremenskih napovedi, če se malo pošalim, mar ne?
Ob vremenskih napovedih lahko dobijo določen občutek. A celotno področje je zelo kompleksno. Neodvisni strokovnjaki zato lahko pomagamo podjetju.

Cene ne drsijo navzdol. Kje pa se bodo po vašem ustalile glede na čas pred epidemijo?
Po našem mnenju se bo dolgoročna cena zemeljskega plina ustalila pri 35 do 45 evrih na megavatno uro, cena kuponov CO2 pa pri 90 do 110 evrih na tono. Ne predvidevamo nižjih cen.

Konvencionalnih virov energije ni več toliko. Energija iz obnovljivih virov pa je prodana prek dolgoročnih pogodb. Na trgih OTC, za katere so značilni dolgoročni zakupi električne energije, prodajalcev ni. Cene električne energije bodo prej bližje 100 kot 80 evrom. Lahko pa celo več.

Pred epidemijo so se cene pasovne električne energije v Sloveniji gibale med 55 in 65 evri na megavatno uro. Ta hip so cene za leto 2023 med 140 in 155 evri. Spomladi cena po navadi malce pade, a kot rečeno, prodajalcev je malo. V naslednjih desetih letih bo ta cena težko padla pod 80 evrov.

Kaj pa, če jedrska energija in plin po klasifikaciji EU postaneta zelena vira?
Za plin v Evropi vsaj za naslednjih pet let ni alternative. Z jedrsko energijo lahko omogočita nekaj svežega vetra. Toda v Evropi sami nimamo plina. Uvažamo ga iz Rusije, Amerike in Azije. Pri jedrskih elektrarnah pa od končne odločitve do njenega zagona mine desetletje. Izziv je torej tu z nami vsaj za deset let.

Kaj lahko podjetja, poleg ukrepov na področju zakupov, v takšnih turbulentnih razmerah še storijo sama?
Pred dvema letoma so številne študije in energetski pregledi zaradi nizke cene energentov kazali, da se mnoge naložbe v energetsko sanacijo, lastne obnovljive vire energije, učinkovitejše upravljanje energije in podobno še ne izplačajo. Zdaj so se trendi povsem obrnili na glavo.

Priporočam, da v podjetjih na novo pregledajo vse nedavne študije ter izsledke energetskih pregledov in študij. Predpostavke so nove in drugačne. Obenem je dobro pregledati nove, energetsko učinkovitejše tehnologije na trgu. Za vse te naložbe je zdaj na voljo veliko sredstev za njihovo sofinanciranje, tudi nepovratna sredstva.

Ko se je začela epidemija, smo v Evropi zaradi prekinitev globalnih tokov začeli govoriti o njeni reindustrializaciji. Ali zaradi takšne energetske situacije in visokih cen na stari celini morda zdaj lahko pride do – deindustrializacije?
Evropa je zelo odvisna od različnih globalnih trgov. Če bomo želeli biti konkurenčni, bomo morali biti na posameznih področjih neodvisni.

»Če ne pride do nemirov, če se vzpostavi Severni tok 2, če se stabilizira regulacija s kuponi CO2, bodo cene drsele navzdol. «

Ali smo v preteklosti vlagali v takšna področja? Ali imamo dovolj zaposlenih, ki so še pripravljeni delati v industriji? To je kompleksna tematika, pri kateri ni preprostega odgovora.

V bistvu ste nas malo pomirili. Resda bodo cene višje, kot so bile pred epidemijo. Ampak vendarle tudi padajo. Pa vendar – ali obstaja kaj, kar lahko energetske trge v bližnji prihodnosti usodno zamaje?
Nihanja oziroma oscilacije bodo čedalje večje. Zlasti se bo to kazalo pri visokih cenah dolgoročnih produktov. Jasno je, kdaj se bodo določene elektrarne zaprle. Ni pa jasno, kdaj bodo vsi viri, ki jih bodo nadomestili, res začeli obratovati. To je prvi prepad, povezan s transformacijo v zelene vire.

Drugi prepad pa bi se lahko zgodil v primeru močne finančne krize z visoko inflacijo. Ne napovedujem krize, toda ob nižji rasti so posledice znane: nižja poraba, nižja proizvodnja, manj izvoza in tudi nižje cene energije. Začasno lahko pride tudi do tega.

Danes vsak tvit lahko vpliva na cene na energetskem trgu. Pred nekaj tedni je Indonezija na primer objavila, da ne bo več izvažala premoga, ker ga nima dovolj niti za lastne potrebe. To je sprožilo enormen val.

Ali se nam lahko zgodi električni mrk? Po svetu se je to že dogajalo, tudi pred kratkim.
To se dogaja. Tudi Slovenija je bila temu že blizu, a naš elektroenergetski sistem je dobro zasnovan. Poleg tega je Slovenija v jedru Evrope in je dobro povezana s sosednjimi državami, zato se dobro spoprijema s takšnimi izzivi.

Če bi hitro v vsakem domu prevladale toplotne črpalke in električni avtomobili, ne bi pa imeli – ob obstoječih – tudi novih virov energije, bi to lahko postalo izziv. Denimo zvečer, ko ni več sonca in bi vsi zagnali toplotne črpalke ter priklopili avtomobile na polnjenje z elektriko; ali pa poleti ob delovanju klimatskih naprav. V prihodnosti bo zato potrebno pametno upravljanje takšnega sistema in teh virov.

Razen v primeru žleda doslej nikoli nismo imeli takšnih težav, ki bi jih občutili odjemalci. Lahko smo torej srečni, da živimo v takšni državi. Moramo pa biti previdni, da se to ne bi zgodilo v prihodnosti.

V Viziji postajamo velik strokovnjak tudi na področju kriptovalut

vizijaračunovodstvo d.d.

VIZIJA RAČUNOVODSTVO d.d. deluje že **več kot 20 let** in smo danes **vodilno podjetje v Sloveniji** na področju **vodenja poslovnih knjig in davčnega svetovanja**.

Velikost nam omogoča specializacijo na različne oddelke (Simple, PRO, Javni zavodi), najnovejša, ki jo sedaj pokrivamo pa je tudi dejavnost **kriptovalut**.

Vse več posameznikov se odloča, da bi ne le kot fizične, temveč tudi kot pravne osebe poslovale s kriptovalutami. Na kratko vam predstavljamo nekaj osnovnih zanimivosti računovodenja kriptovalut. Več si lahko preberete tudi v razširjenem članku, ki je objavljen na naši spletni strani www.vizija-racunovodstvo.si ali kontaktirate direktno go. Katarino Ložar.

Podjetje bi naj pred samo odločitvijo o računovodenju kriptovalut izbralo standard računovodenja Slovenske računovodske standarde (SRS) ali Mednarodne računovodske standarde (MRSP). Če izberete SRS, lahko kriptovalute opredelite kot finančno naložbo. Če izberete MSRP standarde lahko kriptovaluto opredelite kot zaloge, kjer bi opozorili na vrednotenje zaloge po izvirni/nabavni vrednosti, razen če ste blagovni posrednik. Pri MRSP kripto valute lahko vodite tudi kot neopredmeteno sredstvo.

Še veliko bo tem in primerov na področju kriptovalut in te bomo z veseljem reševali z vami - naši dragi poslovni partnerji.

vizijaračunovodstvo d.d.

PODJETNIKOM PRIJAZEN računovodski servis

080 19 93 www.vizija-racunovodstvo.si www.vizijasimple.si poslovalnice po vsej Sloveniji

Ljubljana BTC - Ljubljana Bežigrad - Ljubljana Vič - Maribor - Celje - Velenje - Kranj - Koper - Ljutomer - Novo mesto - Murska Sobota - Ptuj - Nova Gorica - Kočevje - Črnomelj - Krško

vizijasimple vizija računovodstvo d.d.

vizijaračunovodstvo vizija računovodstvo d.d.

vizijapro vizija računovodstvo d.d.

vizijajavnizavodi vizija računovodstvo d.d.

Katarina Ložar, pomočnica direktorice Vizija računovodstvo d.d.

VODILNI MED IT PODJETJI PRI NAS

Podjetje Acord-92 d.o.o. je bilo ustanovljeno leta 1991 kot eden vodilnih uvoznikov in distributerjev računalniških komponent ter eden največjih sestavljavcev osebnih računalnikov v Sloveniji.

Prodajni program podjetja vključuje v svetu uveljavljene blagovne znamke, kot so Acer, Kingston, ASUS, APC, GIGABYTE, NEC, Logitech in številne druge.

SPLETNA TRGOVINA PCPLUS (WWW.PCPLUS.SI) JE BILA ENA PRVIH SPLETNIH TRGOVIN, KI PODJETJEM ZAGOTAVLJA PRODAJO IN DISTRIBUCIJO RAČUNALNIŠKE OPREME, AVDIO-VIDEO OPREME, TER NUDI PODPORNI IN SERVISNI CENTER ZA RAČUNALNIŠKO OPREMO.

ŠIROKA PODPORA, PODKREPLJENA Z USPEHI

Acord-92 d.o.o. kot distributer svojim partnerjem ponuja širok nabor izdelkov, hitrost in zanesljivost poslovanja, logistično in tehnično podporo strokovnega osebja ter hišni servis računalnikov in najrazličnejše računalniške opreme. Je pooblaščeni serviser priznanih blagovnih znamk, dokaz dolgoletnih izkušenj in zmogljivosti podjetja pa so številne zmage na vladnih razpisih za nakup računalnikov, monitorjev, projektorjev in strežniške opreme.

Podjetje ima uveden sistem kontrole kakovosti, ki je skladen s standardom kakovosti ISO 9001:2008, kar

potrjuje certifikat, ki ga je izdala mednarodna družba za verificiranje BVQi (Certifikat BVQi številka: SL16466Q). Vse to je pripomoglo k uvrstitvi Acord-92 med najuspešnejša IT podjetja v Sloveniji. Zaradi trdnega finančnega ozadja, ki ga je podjetje zgradilo v zadnjem desetletju, pri tem ostaja donosno in sposobno držati ritem z večjimi IT družbami, ki na trg vstopajo iz tujine.

Povečajte učinkovitost in izboljšajte uporabniško izkušnjo

Acord-92 d.o.o med drugim nudi tudi interaktivne zaslone proizvajalcev NEC, VIEWSONIC in IIYAMA, ki služijo kot tehnološka posodobitev in v podjetjih poskrbijo za večjo učinkovitost, razvoj interakcij z novimi odjemalci in izboljšanje izkušnje storitve za stranke. Interaktivne zaslone je mogoče vključiti v nabor naprav, odvisno od vaših potreb. So enostavni za uporabo in omogočajo preprosto navigacijo tipa pokaži-in-izberi, zato lahko do te tehnologije dostopa vsakdo. Številni interaktivni zasloni so namenjeni javni uporabi – bolnišnice, poslovne stavbe, šole in restavracije – vse pogosteje pa se pojavljajo tudi v poslovnih stavbah v sprejemnih prostorih kot način obveščanja gostov o novicah, ponudbah in posodobitvah podjetja. Ne glede na to, kako vaši odjemalci uporabljajo interaktivne zaslone, se bo vsakemu obiskovalcu s tem izboljšala uporabniška izkušnja. Lahko jim zagotovijo odgovore na vprašanja, dostop do informacij in olajšanje transakcij. To je vsekakor izboljšanje storitev za stranke, ki bo zagotovo pomagala, da naredite vtis ob srečanju s pomembnim odjemalcem in svoje podjetje ločite od konkurence.

BLAGOVNA ZNAMKA RAČUNALNIKOV PCPLUS JE V SLOVENIJI ŽE UVELJAVLJENO IME OSEBNIH RAČUNALNIKOV. Z RAČUNALNIKI IZ LASTNE PROIZVODNE LINIJE PODJETJE OSKRBUJE VEČINO SLOVENSKIH PODJETIJ Z RAČUNALNIŠKO OPREMO ŽE DESETLETJA. JE PODJETJE, KI JE EDINI OEM MICROSOFT PARTNER V SLOVENIJI.

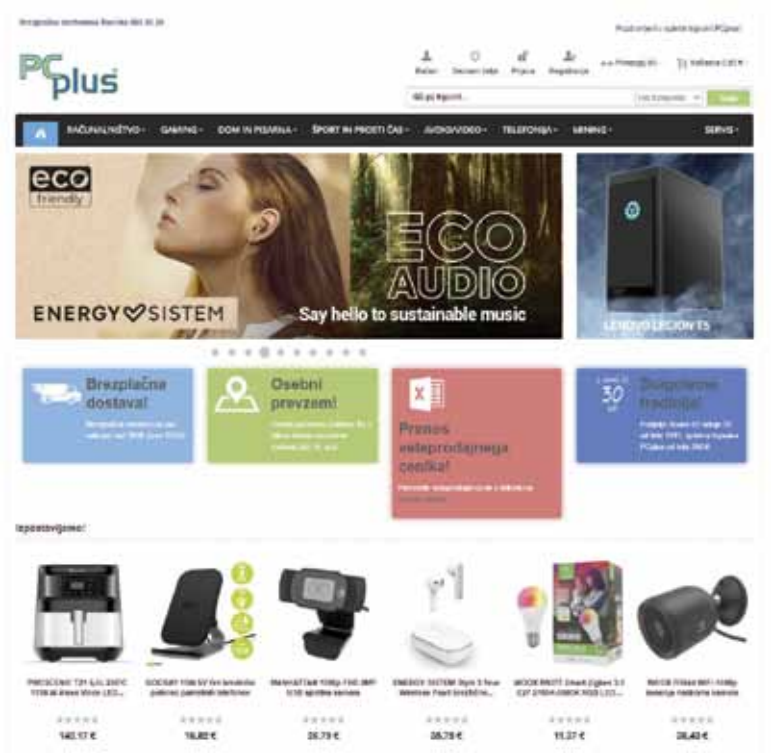

14 IZZIVOV ZA NOVO VLADO

Ustvarjanje fleksibilne ekonomije. Manj birokracije. Digitalizacija. Odpravljanje dualnosti na trgu dela. Krepitev dodane vrednosti in produktivnosti. Boljši pravni servis za podjetja in državljane ...

Jan Tomše

Slovenija bo imela po napovedih letos 4-odstotno gospodarsko rast. To pomeni, da se bo nadaljevala lanska zelo ugodna gospodarska slika (6,7-odstotna gospodarska rast). Največ bo k rasti prispevala zasebna potrošnja. Pomemben prispevek bodo imele tudi investicije, tako podjetniške kot državne, napovedujejo pri Banki Slovenije. Ugodne so tudi projekcije brezposelnosti, ki bo letos s 4,2 odstotka najnižja po letu 2008.

Letos bomo volili trikrat. 24. aprila bomo izbirali poslance v državni zbor, jeseni pa župane in občinske svetnike ter predsednika republike. Najpomembnejše za razvoj države bodo državnozborske volitve. Novo vlado poleg ekonomskih čaka več drugih izzivov, pred katerimi je država.

Med ključnimi so:

- ★ Razvojni: ukrepi v povezavi z dodano vrednostjo, digitalizacijo in trajnostnim razvojem.
- ★ Demografski: v povezavi s trgom dela, staranjem prebivalstva in obremenitvijo plač.
- ★ Javnofinančni: obvladovanje rasti in servisiranje javnega dolga.

Foto: Shutterstock

Prav od rešitev, ki jih bo sprejela nova vlada, bo v veliki meri odvisno, kako razvojno uspešna bo Slovenija v prihodnjih letih in kako uspešno bo izvedla trajnostni prehod. »Ključno pri tem je, da tranzicija v trajnostni razvoj steče hitro, da kot država ne bomo izgubljali časa,« pravi dr. Egon Zakrajšek, nekdanji uslužbenec ameriške centralne banke Fed, zdaj višji svetovalec na oddelku za monetarne in ekonomske zadeve pri Banki za mednarodne poravnave v švicarskem Baslu.

Končni cilj: fleksibilna ekonomija

Zakrajšek opozarja, da bodo centralne banke v prihodnje uveljavljale bistveno bolj restriktivno monetarno politiko. »Glede na to, da bo Fed začel dvigovati obrestne mere precej pred ECB, je pričakovati, da se bo dolar v razmerju do evra okrepil. To je dobro za izvoznike, vendar bodo plačila v dolarjih vplivala na cene na evropskih trgih, še posebej surovin in nafte. Z višanjem obrestnih mer se bodo finančni pogoji in dostop do kreditov zaostrili. Fiskalni položaj držav zaradi višjih obrestnih mer ne bo več tako ugoden.«

Prihodnja slovenska vlada si mora po Zakrajškovih besedah postaviti naslednje prioritete:

A) pomoč gospodarstvu pri okrevanju po pandemiji,
B) digitalizacija in poenostavitev javne uprave ter
C) učinkovito črpanje evropskih sredstev.

»Cilj nove slovenske vlade po volitvah mora biti ustvarjanje prožne in prilagodljive ekonomije. To pomeni manj birokracije in pogoje za boljšo plačilno disciplino,« poudarja dr. Egon Zakrajšek. Položaj slovenskega gospodarstva ponazori s čolnom na odprtem morju, ki ga valovi premetavajo sem in tja.

»Slovenija nima lastne monetarne politike, saj je vezana na ukrepe ECB v Frankfurtu, ki se odziva na ekonomske pojave glede na povprečje EU. Ker se ravna po povprečju, so lahko ukrepi preostri ali preblagi glede na stanje slovenskega gospodarstva. Toliko bolj je torej pomembno, da je slovensko gospodarstvo dovolj odzivno, prožno in

prilagodljivo. Tako bo kos gospodarskim izzivom, ki prihajajo.«

Kaj prihodnji vladi svetujejo strokovnjaki?

DR. PETER WOSTNER, VLADNI SVETOVALEC, USLUŽBENEC UMARJA

1 VLAGANJA V VSE OBLIKE KAPITALA ZA INOVATIVNO GOSPODARSTVO

»Prvi izziv za obdobje 2022–2026 je gotovo prehod Slovenije v inovacijsko podprto in visoko produktivno gospodarstvo. Takšno gospodarstvo bo priložnosti in tveganja četrte industrijske revolucije obrnilo sebi v prid in tako omogočilo visok standard na drugih področjih,« izpostavlja dr. Peter Wostner z Urada za makroekonomske analize in razvoj (Umar).

Za to mora država med drugim pospešiti vlaganja v vse oblike kapitala. V prvi vrsti v neoprijemljiv kapital, ki je povezan z znanjem: v znanost, raziskave, razvoj, inovacije, izobraževanje, (pre)usposabljanje in digitalizacijo, pa tudi v področja, kot sta ustvarjalnost in dizajn, vzporedno pa poskrbeti za dinamično poslovno in podporno okolje.

2 HITREJŠE SPODBUJANJE TRAJNOSTNIH MODELOV

Wostner med prednostnimi nalogami nove vlade vidi prehod v nizkoogljično, krožno gospodarstvo. Močneje je treba spodbuditi raziskave in razvoj ter pospešiti naložbe v prestrukturiranje gospodarstva z uvajanjem novih, krožnih poslovnih modelov.

Pomembne bodo hitre rešitve, vključno s hitrejšim pridobivanjem obnovljivih virov energije in razširjanjem trajnostnega prometa.

DR. ANŽE BURGER, UNIVERZITETNI PROFESOR

3 MODERNIZACIJA ZDRAVSTVA OB NIŽJIH DAVKIH

Zastoj pri strukturnih politikah zavira dvig produktivnosti gospodarstva, opozarja ekonomist dr. Anže Burger s Fakultete za družbene vede. Slovenija po njegovih besedah potrebuje:

- modernizacijo zdravstvenega sistema po vzoru Nizozemske ali Švice,
- zmanjšanje obdavčitve posameznikov in gospodarskih družb ter
- dokončanje privatizacije.

Tudi dr. Peter Wostner poudarja potrebo po strukturnih reformah, ki jih narekujejo demografski

dejavniki: na področju trga dela, upokojevanja in nasploh sistemov socialne zaščite.

4 ZNIŽANJE CEN STANOVANJ

»Nova koalicija bi se morala lotiti problema previsokih cen nepremičnin, tako da bi v naslednjih nekaj letih z ustrezno zakonodajo omogočila gradnjo okrog 50 tisoč stanovanj v Ljubljani. S tem bi odvzela možnosti Mestni občini Ljubljana, lobijem in prebivalcem, ki delujejo po načelu 'ne na našem območju', s čimer neupravičeno omejujejo gradnjo novih stanovanj,« pravi Burger.

Temu bi morala slediti sprememba nepremičninskega davka, ki bi obdavčeval rente na osnovi nadomestila za uporabo zemljišča. S tem bi spodbujali učinkovito gradnjo in bolj obdavčili nepozidana ali nizko pozidana zemljišča na dragih lokacijah.

5 Z DEBIROKRATIZACIJO DO VEČ ZAPOSLENIH V PODJETJIH

Potrebujemo tudi reformo, ki bo racionalizirala javni sektor in vzpostavila debirokratizacijo, meni Burger. »S tem bi zaposlene iz tega sektorja sprostili v gospodarstvo, kjer so potrebe in dodana vrednost na zaposlenega večje.«

DR. EGON ZAKRAJŠEK, VIŠJI SVETOVALEC PRI BANKI ZA MEDNARODNE PORAVNAVE V BASLU

6 POSPRAVLJANJE V FISKALNI HIŠI

»Nova vlada bi morala čim bolje pospraviti fiskalno hišo. Ne moremo si privoščiti, da bi spet izgubili dostop do globalnih finančnih trgov, kar se nam je zgodilo proti koncu leta 2011,« pravi dr. Egon Zakrajšek.

Poleg tega, da je treba gospodarstvo spodbujati k povečevanju dodane vrednosti in s tem dvigu BDP, je treba iskati tudi prihranke v javnem sektorju. In še: »Banka Slovenije in drugi regulatorji morajo poskrbeti za dober nadzor nad bankami in zagotoviti, da obvladujejo kreditna tveganja, še posebej tista, ki so povezana s trgom nepremičnin.«

7 DIGITALNI POBOTI MED PODJETJI

Slovenija bi se morala še bistveno bolj digitalizirati, je prepričan Zakrajšek. »Dejstvo je, da bodo tudi po koncu pandemije ljudje določena dela opravljali od doma. Slovenija potrebuje preboj na področju digitalizacije.«

Javna uprava mora ob podpori digitalizacije postati prožnejša, odzivnejša. Med pozitivnimi učinki, ki jih lahko prinese okrepljena digitalizacija, slovenski ekonomist iz Basla omenja še tako imenovane digitalne pobote med podjetji (angl. netting, op. a.). Gre tako za medsebojne podjetniške pobote kot za pobote v razmerju do države. »Študije kažejo, da lahko država z različnimi vrstami pobotov, če je sistem dovolj domišljen, pride do ogromnih prihrankov. Več ko je vpletenih strani, višji so prihranki.« Slovenija pa bi lahko obenem postala tudi zgled celotni EU, kako vzpostaviti tovrsten sistem, še meni.

8 KORENITA REFORMA TRGA DELA, KER NI POŠTENE IGRE

Zakrajšek opozarja tudi na rigiden trg dela v Sloveniji, na katerem prevladuje očitna dualnost; nekateri imajo redne zaposlitve, velik delež aktivnih pa je prekarnih delavcev, ki so v povsem nezaščitenem položaju.

»To je poseben sloj prebivalstva, ki nosi nesorazmerno veliko tveganje. To se kaže v manjšem trošenju prekarnih delavcev, saj nimajo pokojninske varnosti, zato pogosteje in več varčujejo. Bistveno težje dobijo tudi posojila.«

Gre za primer, ko na trgu dela ni poštene igre, izpostavlja Zakrajšek. »Država bi morala zato izvesti korenito reformo trga dela. To bi bilo korektno tako z vidika sociale in odpravljanja negotovosti kot z vidika vpliva na ekonomijo države.«

BOJAN IVANC, GLAVNI EKONOMIST PRI GZS

9 VEČ ZA RAZISKAVE ZA VIŠJO PRODUKTIVNOST DELA

Produktivnost dela in število delovno aktivnih oseb sta ključni determinanti gospodarske rasti, opozarja Bojan Ivanc, glavni ekonomist pri Gospodarski zbornici Slovenije. Med ukrepi za hitrejši dvig produktivnosti dela našteva naslednje:

- ★ povečanje javnih in zasebnih sredstev za raziskave in razvoj,
- ★ vzpostavitev sodobnega in konkurenčnega okolja na področju trga dela, zlasti glede plačila za delo,
- ★ zagotovitev učinkovitejših ekonomskih predstavništev na veleposlaništvih in v globalnih poslovnih središčih.

10 NUJNO: DVIG ŠTEVILA DELOVNO AKTIVNIH

Ivanc med pomembnimi nalogami prihodnje vlade vidi tudi dvig razpoložljivega števila delovno aktivnih oseb. To lahko doseže z naslednjimi ukrepi:

- ★ z reformo izobraževalnega sistema,
- ★ s podaljšanjem delovne aktivnosti in
- ★ z aktivnim privabljanjem tujih strokovnjakov pri deficitarnih poklicih.

11 PODPORA INVESTICIJAM V ZASEBNEM SEKTORJU

Podporo investicijam v zasebnem sektorju lahko vlada udejanji prek hitrejšega umeščanja objektov

v prostor, z več dodeljenimi sredstvi za digitalno in zeleno transformacijo ter z vzpostavitvijo infrastrukturnih pogojev za uravnotežen razvoj, ki segajo na vsa vitalna področja: transport, telekomunikacije in komunalo.

DR. ŽIGA TURK, NEKDANJI MINISTER, UNIVERZITETNI PROFESOR

12 IZBOLJŠANJE OKOLJA ZA INVESTITORJE

Prihodnjo vlado čaka nadaljnje odpravljanje birokratskih ovir na vseh področjih, vključno s tistimi, ki so pomembna za vzpostavljanje investitorjem prijaznejšega poslovnega okolja, pravi nekdanji minister dr. Žiga Turk.

Turk posebej izpostavlja tudi uvedbo socialne kapice in ukrepe za enakomernejšo razporeditev davčnega bremena. Dodaja tudi potrebo po večji prožnosti zaposlovanja in odpuščanja.

13 IZBOLJŠANJE STORITEV, KI JIH FINANCIRAMO Z DAVKI

Poleg reforme zdravstvenega sistema, ki naj postane zavarovanje s ciljem, da krije drage in pomembne posege, vse drugo pa je predmet zasebnega zavarovanja, bi morala prihodnja vlada po Turkovih besedah uvesti tudi naslednje ukrepe:

- ★ v zdravstvu in na drugih področjih državne oziroma javne monopole pri zagotavljanju storitev, ki jih državljani financiramo iz davkov,
- ★ v javnem sektorju pa vzpostaviti notranjo konkurenco in omogočiti poslovno vedenje, zmanjšati normiranost ter povečati avtonomijo in odgovornost.

14 KREPITEV PRAVNE VARNOSTI

Pomembna vsebinska točka za prihodnjo vlado je tudi izboljšanje pravne varnosti državljanov in premoženja, pravi dr. Žiga Turk. Med ukrepi za dosego omenjenega cilja našteva naslednje:

- ★ pospešitev procesne zakonodaje, da bo pravosodni sistem deloval hitreje, nato krajšati zastaralne roke,
- ★ ukinitev vračanja zadev na nižjo stopnjo,
- ★ reformiranje pravosodnega sistema s ciljem povečati slepoto pri deljenju pravice.

PREIS® SEVNICA

PREIS SEVNICA d. o. o., Savska cesta 23, 8290 Sevnica, Slovenia | office.slovenia@preisgroup.com | www.preisgroup.com

Podjetje PREIS SEVNICA, d. o. o. je bilo ustanovljeno leta 1996 s strani avstrijskega družinskega podjetja Jaegersberger GmbH, ki ima že dolgoletno tradicijo na področju jeklenih konstrukcij in strojegradnje. V tem času je iz manjše delavnice s 64 zaposlenimi zraslo v veliko podjetje, ki zaposluje že več kot 340 delavcev.
Glavni proizvodi so bili in ostajajo velika transformatorska ohišja - kotli ter ohišja za transformatorje za tirna vozila, izdelana skladno z zahtevami nemških železnic.

Smo podjetje z več kot 20-letno tradicijo. Delamo s široko paleto metod in proizvodov na področju varjenih konstrukcij ter pri tem uporabljamo najnaprednejšo tehnologijo. Z nedavnimi vlaganji v posodobitev in širitev proizvodnih kapacitet, smo eden izmed najbolje opremljenih proizvajalcev tovrstnih konstrukcij v Evropi.

SLOVENIJA

S – poštljiva
L – iberalna
O – dprta
V – itka
e – -Slovenija
N – ebirokratska
I – zobražena
J – asnovidna
A – ktivna

Goran Novković

Smo zadovoljni s Slovenijo po 30 letih samostojnosti? Smo zadovoljni s političnimi strankami? Z gospodarsko politiko? Nas zadovoljijo programi in obljube? So ti programi res ambiciozni?

Slovenija se že več let, celo desetletij, spopada s podobnimi izzivi. Med ključnimi so naslednji trije:

★ Izjemno slabo razmerje med delovno aktivnimi in neaktivnimi, zaradi česar nam tudi rekordno nizka brezposelnost zelo malo pomaga. To je posledica negativnih demografskih trendov, pa tudi odseljevanja mladih v tujino in slaba podoba Slovenije na kadrovskem zemljevidu sveta. Smo med najslabšimi v EU po merilu, koliko aktivnih prebivalcev imamo glede na neaktivne. Zato preštevajmo aktivne, ne brezposelnih.

★ Prvi izziv neposredno povzroča drugega: izjemno visoka obremenitev plač s prispevki, zaradi česar se nenehno gibljemo v začaranem krogu. Kaj naj bo prej: kokoš ali jajce? Če zmanjšamo obremenitve plač, bomo morali izplačilo pokojnin kriti iz drugih virov. Če jih ne zmanjšamo, bo še več strokovnjakov odšlo, iz tujine pa jih bo prišlo še manj.

★ Tretji izziv, ki deloma izvira iz prvih dveh, deloma pa je posledica drugih razlogov: po dodani vrednosti na zaposlenega še vedno preveč zaostajamo za najbolj razvitimi članicami EU, medtem pa nas manj razvite članice vztrajno dohitevajo, tudi prehitevajo.

Politične stranke pred volitvami pogosto obljubljajo vse mogoče in tudi nemogoče. Tako je tudi letos. Prebivalci in prebivalke Slovenije pa ne potrebujemo več gradov v oblakih, temveč realne odgovore na realne izzive. Z upoštevanjem realnih zmožnosti Slovenije.

Leta in leta se vrtimo v krogu. Glavni akterji zaradi političnega ali interesnega kalkuliranja pogosto zamolčijo glavne izzive. Vsak ambiciozen program pa bi moral odkrito izhajati iz največjih izzivov.

Kako to po ljudsko razložiti ljudem? Menim, da bi se programi in predvolilna soočenja letos morali vrteti okoli ključnih izzivov in rešitev zanje. Nikakor ne več toliko okoli bombončkov, ki so opij za ljudstvo.

Devet točk za ambiciozno Slovenijo sem zapisal zaradi številnih pogovorov s podjetniki, strokovnjaki, politiki in drugimi v 31 letih delovanja v novinarstvu ter po desetletju dela s podjetniki in podjetji v SBC – Klubu slovenskih podjetnikov in Gospodarski zbornici Slovenije.

Spodnji zapis je samo rezime vsega, kar sem opazoval v zdaj že več kot treh desetletjih novodobne slovenske, tudi adolescentne zgodovine. Opaziti bi jih morali tudi tisti, ki na vrhu nacionalne hierarhije želijo služiti domovini in njenim prebivalcem. Vesel bom, če se bo to res zgodilo ter bodo slovenskim volivkam in volivcem nalili čistega vina in hkrati ponudili pravo mero realnih rešitev.

Spoštljiva Slovenija

Izziv: V demokraciji je prav, da se v diskusijah bije besedni boj. A ta boj bi moral biti spoštljiv, spodoben, strpen. Namesto tega smo priče zmerjanju, žaljenju, čivkanju in jamranju, tako na ulicah kot na družbenih omrežjih. Javne razprave so izrazito onesnažene. To je slabo za demokracijo, za zdravo družbo, pa tudi za ustvarjalnost in podjetnost v Sloveniji, za stabilnost in razvoj gospodarstva.

V zadnjih desetletjih smo izgubili spoštljivost, ki vključuje tudi spodobnost in strpnost. Zato je vprašanje: koliko bo spoštljiva Slovenija letos zastopana v programih političnih strank?

V zadnjih štirih letih sem se srečal z več kot 300 podjetniki. Večina se je odklopila od medijev. Najbolj aktivni del prebivalstva, ki bi s svojimi predlogi in idejami lahko prispeval k boljši Sloveniji, smo v veliki meri izgubili. Razočarani so. Verjamem, da je tako tudi z mnogimi drugimi ustvarjalnimi ljudmi.

Čas je, da se politiki začnejo vesti spoštljivo in spodobno. To velja tudi za vodilne v drugih sferah družbe. Prav tako za tiste, ki se kot vodje pojavljajo na protestih. Ker morajo predstavljati zgled.

Brez zmerjanja na ulicah in brez čivkanja po spletnih omrežjih in v medijih, lepo prosim. Dost' 'mamo.

Liberalna Slovenija

Izziv: Liberalno je svobodomiselno, pa tudi svobodoljubno. Pred 30 leti nam je svobodoljubnost pomenila upanje. Danes je neoliberalnost zmerljivka. Namesto da bi bila svoboda v družbi ter tudi v gospodarstvu, podjetništvu in kreativnih industrijah cilj in sredstvo za razvoj.

Toda brez svobodoljubnosti ne bomo nikoli dosegli najrazvitejših družb EU in sveta. Te so najbolj razvite prav zaradi liberalnosti. Brez liberalnosti ni množičnega inoviranja. Ker ni svobode. Ker ni podjetnosti. Ker ni dovolj ambicioznosti.

Res pa je, da je zato liberalno idejo treba zelo skrbno varovati pred nepridipravi. Divji, neregulirana kapitalizem, ki se je v Sloveniji najbolj utelešal v tajkunskih in še kakšnih drugih zgodbah, nima nič skupnega s svobodoljubjem.

Gospodarski kriminal ≠ liberalnost.

Bistveno vprašanje liberalne Slovenije je, kako vsaj za večino prebivalk in prebivalcev doseči večjo blaginjo. Denimo čedalje bolj podobno tisti v skandinavskih državah. In tudi, kako odgovorno poskrbeti za tiste pod pragom revščine.

Tega se ne da doseči z uravnilovko. Prav tako ne z nizkimi davčnimi stopnjami, značilnimi za davčne oaze. A da se; postopoma s tem, da bo davčni sistem v Sloveniji mednarodno primerjalno postajal privlačnejši kot v državah s podobno stopnjo razvoja, torej s podobnim bruto domačim proizvodom in s podobno dodano vrednostjo na zaposlenega kot v Sloveniji.

Povedano po domače: ključno je, kako ustvariti več, da bomo lahko več razdelili med vse. In ne, kako bomo to, kar imamo zdaj, med vse delili bolj enako. V slednjem primeru bo namreč manj ostalo za razvoj in sčasoma bomo vsi imeli manj, ne pa več.

Dohodninske spremembe so prav zato tako pogosto na dnevnem redu. Ta hip so edini možni način, da se zmanjša obremenitev plač s prispevki. Tudi razvojna kapica je zato pogosto na mizi. Izgubljamo namreč vrhunske strokovnjake, ker jih lažje privabljajo razvite države. Ta hip si to lahko lažje privoščijo. Ker so v zgodovini sledile temu, kako privabiti najbolj nadarjene, najboljše.

Če v podjetjih in drugih pomembnih organizacijah ni vrhunskih strokovnjakov in liderjev, izgubimo vsi. Ker bo manj odličnih izdelkov, ki jih bomo lahko soustvarjali vsi in z njimi dobro zaslužili. Plače bodo zato nižje, kot bi sicer lahko bile. In na koncu bo manj davčnih prilivov za socialo in pokojnine, pa tudi za zdravstvo. Tako preprosto je to.

> Brez svobodoljubnosti ne bomo nikoli dosegli najrazvitejših družb EU in sveta.

Kdor vam pravi, da si Slovenija trenutno lahko privošči takšne javne storitve oziroma toliko denarja zanje kot razvite članice EU, vas zavaja. A hkrati ne nasedajte tistim, ki pravijo, da moramo v Sloveniji uveljaviti takšne davke kot denimo Črna gora ali Bosna in Hercegovina. Daleč od tega.

Ne more pa Slovenija imeti bistveno bolj obremenjene plače kot Češka, ki nas že prehiteva. V tem je naš izziv, s katerim se moramo spopasti.

Odprta Slovenija

Izziv: Slovenija je odprta. Radi potujemo po svetu. Imamo izrazito izvozno, odprto gospodarstvo. A če smo pred leti znali promovirati turizem s sloganom »Turizem smo ljudje«, prav nasprotno počnemo, ko gre za dobre tuje kadre, ki bi nam pomagali zvišati blaginjo. Slovenija zanje ni odprta. Pa čeprav nam čez desetletja grozijo mizerne pokojnine.

Vse modre države se borijo za dobre kadre. Pred dobrima dvema letoma sem se skupaj z mednarodno skupino podjetnikov srečal s portugalskim zunanjim ministrom. Ko je beseda nanesla na migracijsko krizo, je dejal: »Mi z njo nimamo težav.«

Vprašali smo ga, zakaj ne. Odvrnil je: »Takoj ko se je začela, smo razpisali dodatna mesta na fakultetah in srednjih šolah, samo za migrante. V programih za najbolj nadarjene in v programih, s katerimi želimo izšolati več kadrov v poklicih, ki nam jih primanjkuje.«

Sledilo je vprašanje: »Kako pa jih zadržite? Kako veste, da ne boste zapravili javnega denarja za šolanje ljudi, ki bodo nato odšli iz Portugalske?« Odgovor: »Nič hudega. V tem primeru bomo imeli dobre stike za sodelovanje v državah, kamor bodo ti posamezniki odšli.«

Tako razmišljajo modri politiki. Znanje je ključnega pomena za višjo blaginjo. Še posebej je to pomembno za Slovenijo, ki ima dva velika izziva: demografskega in razvojnega. Demografija se ne bo bistveno spremenila, pa če nas bo še več ljudi prepričevalo, da nas bo kmalu tri milijone. Morda v kakšni risanki, v realnosti ne. Zato je uvoz znanja še toliko pomembnejši.

Skrajni čas je, da država pripravi in zelo hitro začne izvajati akcijski načrt za promocijo Slovenije kot kadrovske destinacije za visoko strokovne in deficitarne kadre, s katerim bo selektivno privabljala tuje kadre.

Mi žal živimo v vzporedni realnosti. Še vedno imamo primere kartelnega zapiranja kadrovskega trga. Denimo pri zdravniških poklicih, kjer zahtevamo nenormalno visok standard znanja slovenščine. Četudi nekaterih zdravniških profilov hudo primanjkuje.

Namesto da bi se že pred leti lotili privabljanja tujih talentov in strokovnih kadrov z močno digitalizirano promocijsko akcijo, kar smo takrat predlagali v SBC – Klubu slovenskih podjetnikov, še kar naprej spimo. Raje vidimo, da je en odstotek več domorodnih državljanov v deležu celotnega prebivalstva, pa četudi bomo zato vsi revnejši.

Skrajni čas je, da država pripravi in zelo hitro začne izvajati akcijski načrt za promocijo Slovenije kot kadrovske destinacije za visoko strokovne in deficitarne kadre, s katerim bo selektivno privabljala tuje kadre. Pri tem naj vključi komparativne prednosti Slovenije (pozitivne davčne spremembe, socialno varnost …) in najboljše slovenske podjetnike (nišne šampione) ter uporabi znanje digitalne promocije.

Celotna slovenska družba bi tako pridobila več delovno aktivnih ter višjo rast produktivnosti in dodane vrednosti. S tem lahko dodatno ustvarimo razmere, v katerih bodo posledice pokojninske reforme blažje, denarja za zdravstvo pa bo več. Tako preprosto je to.

Vitka Slovenija

Izziv: Plačni sistem v javnem sektorju je pred razpadom. Priče smo številnim aferam v povezavi z javnimi naročili. Ponekod je obremenjenost javnih uslužbencev že neznosna. Drugod kljub zavedanju, da sistem ne deluje, ni izboljšanja. Posamezni deli javnega sektorja med seboj tekmujejo, kdo bo glasnejši. Ker tisti, ki je glasnejši, navadno dobi višje plače.

Zašli smo v slepo ulico. Prave reforme javnega sektorja ni bilo, vsak pa po svoje iz različnih dokumentov vleče na dan »argumente«, kaj bi bilo treba storiti.

Posledica? Pred božičem so pristojni denimo izpeljali akcijo cepljenja, ko je bilo cepljenje omogočeno tudi ponoči. Po božiču, ko je omikron še bolj grozil, pa je bilo v Kranju nenaročenim posameznikom omogočeno cepljenje samo eno uro v celotnem tednu.

Ko so šle številke novookuženih v sosednjih državah na zahodu v nebo, ljudje pa bi zaradi dopustov med božičem in novim letom svoj čas lažje namenili za cepljenje, je celotno gorenjsko zdravstvo za nenaročene osebe omogočilo samo eno uro cepljenja v vojašnici v Kranju v celotnem tednu: 30. 12., med 11. in 12. uro. Teden prej so zdravstveni delavci tudi ponoči čakali, da bi cepili izjemno redke posameznike, ki so prišli v nočnih urah.

To je samo eden od primerov, da so nekateri deli javnega sektorja pri nas organizirani vse prej kot optimalno. Seveda so mnogi organizirani odlično, a v oči bodejo primeri, ki so res nerazumljivi.

Zdajšnji minister za javno upravo je decembra v eni od televizijskih oddaj omenil, da bi bilo dobro naročiti analizo javnih storitev v petih do šestih podobnih državah in pri izboljšanju delovanja našega javnega sektorja slediti tem ugotovitvam. Takšna tako imenovana benchmark (mednarodno primerljiva) analiza javnih storitev in akcijski program optimizacije javnih storitev sta bila na mizi pogajanj v socialnem dialogu že v času vlade Alenke Bratušek. Toda iz tega vse do danes ni bilo nič.

Dejstvo pa je, da je takšna analiza petih do šestih primerljivih držav nujna. Ker se v državi o spremembah sami ne moremo dogovoriti in ker vedno prevlada tisti, ki je najglasnejši ali pa ima protekcijo politike. Plačni sistem smo zato prignali do roba razpada, čeprav je nujen. Zato potrebujemo objektivno sidrišče za program optimizacije javnih storitev.

Pa cilj ne bi smel biti znižanje sredstev za javne storitve. Prepričan sem, da bi za javne storitve lahko namenili nekaj več denarja kot v državah s podobnim BDP na prebivalca. Obenem bi morali nujno izboljšati kakovost najbolj kritično slabih, a prednostno pomembnih javnih storitev.

e-Slovenija

Izziv: Svet in EU najbolj intenzivno vlagata v digitalizacijo. Temu so v veliki meri namenjena sredstva EU, tudi tista iz programa okrevanja. Od razvoja Slovenije v naslednjih štirih letih bo odvisno, ali bomo dosegli preboj in pogoje za višjo blaginjo ali pa nas bo spet kdo od manj razvitih prehitel.

V naslednjem obdobju bo ključno dvoje: da čim bolj povečamo vlaganja v digitalizacijo in da investiramo v čim boljše digitalne projekte, tako v podjetjih kot na državni ravni. Zaradi epidemije in z njo povezanih omejitev doživljamo digitalno revolucijo. Če ne bomo stopili na ta vlak, bomo zaostali.

Še zlasti je pomembna podpora projektom digitalizacije v malih in srednih podjetjih, ki so nišni prvaki. Javnosti je premalo znano, koliko evropskih in svetovnih šampionov imamo v nišah. Ti so največji potencial razvoja Slovenije. Majhna država ima največ potenciala v razvoju nišnih specialistov.

Še bolj je treba podpreti vlaganja v raziskave in razvoj, še posebej na področju digitalne preobrazbe. Cilj: hiter razvoj digitalnega poslovanja med podjetji ter med državo, podjetji in prebivalci. A to denimo ne pomeni kakršnihkoli digitalnih storitev s strani države, pač pa takšne, ki so smiselne in delujejo. Aplikacija Ostani zdrav nam mora biti v opomin, da vse, kar je digitalno, ni nujno optimalno, niti dobro organizirano.

Nebirokratska Slovenija

Izziv: Nekaj debirokratskih ukrepov smo v Sloveniji že izpeljali, a smo šele na začetku poti. Primerov birokratskih postopkov je še vedno ogromno; med njimi velja izpostaviti poročanje podjetij različnim državnim ustanovam. Ta naloga zahteva posebnega vladnega skrbnika, ki bo zbiral informacije o birokratskih primerih in jih odpravljal še hitreje kot v zadnjem obdobju.

Gospodarski krog, v katerem je nekaj gospodarskih organizacij, je že pred meseci predlagal preprost načrt: vsako leto pet odstotkov manj predpisov. Slovenija je v zadnjih 30 letih povsem nenadzorovano in nepregledno desetkratno povečala število pravil, predpisov in zakonov, ki urejajo poslovanje. Konec lanskega leta je bilo v Sloveniji okrog 900 veljavnih zakonov ter več kot 22.000 podzakonskih predpisov in drugih aktov, ki se uporabljajo vsak dan.

So se pravna varnost, preglednost in zakonitost poslovanja povečale? Ne. Podjetja in državljani se v tej množici vse težje znajdejo, poslovanje pa je tudi občutno dražje. Slovenija mora postati državljanom in podjetnikom, pa tudi izvrševalcem, torej uradnikom, prijazna država. Zmanjšati moramo število pravil. Če vsako leto število pravil zmanjšamo za pet odstotkov, bomo v petih letih imeli skoraj za četrtino manj pravil.

Pomembna pa je tudi boljša učinkovitost administrativnih postopkov, kot so pridobivanja dovoljenj in soglasij. Ti so predolgi in marsikdo ne investira v Sloveniji ravno zato, ker v primerjavi z nekaterimi drugimi državami predolgo čaka na odgovor pristojnih.

> Potrebujemo objektivno sidrišče za program optimizacije javnih storitev.

Naša okoljska zakonodaja mora biti oblikovana trajnostno, a hkrati tako, da ne zavira razvoja. Trenutno imamo v Sloveniji dvakrat večji delež zaščitenih območij kot Avstrija in 40 odstotkov večji delež, kot ga ima Nemčija. Pridobivanje gradbenih dovoljenj je čedalje težje.

Izobražena Slovenija

Izziv: Slovenija je izobražena. A naš izobraževalni sektor še vedno ni dovolj pregleden, zaradi česar ne sledi optimalno potrebam na trgu dela. V zadnjih treh desetletjih, kljub drugačnim obljubam v zadnjem dobrem letu, še vedno nismo uveljavili pravice mladih do informacije o zaposljivosti po programih izobraževanja!

SBC – Klub slovenskih podjetnikov je že leta 2018 in nato tudi leta 2020 predlagal in zahteval, naj država zagotovi javno objavo podatkov o zaposljivosti diplomantov po programih in fakultetah. Naj se zgleduje po članicah EU, kjer takšen sistem obveščanja že obstaja.

Prek javnih objav o zaposljivosti diplomantov, magistrov in doktorantov bi lahko spremljali kakovost izobraževanja in ustreznosti programov slovenskih fakultet. Podatke bi lahko uporabili za strateško načrtovanje, za karierno usmerjanje študentov in za informiranje delodajalcev o ponudbi na trgu dela.

Glavni cilj pa bi bil seznanitev mladih in njihovih staršev s ključnimi informacijami že pred vpisom oziroma izbiro fakultete ali študijskega programa. Mladi in njihovi starši imajo pravico vedeti, kakšna je zaposljivost tistih, ki končajo programe, na katere bi se otroci radi vpisali. Zakaj jim že tri desetletja odrekamo to pravico?

Jasnovidna Slovenija

Izziv: Slovenija je razklana. Ideološko in epidemiološko. Zaradi političnih delitev in epidemioloških delitev na družbenih omrežjih. Nimamo jasne vizije. Napačno iščemo velike cilje. Adolescenca le 30 let stare države je seveda normalna. A čas je, da se počasi približamo vrednotam in ciljem, ki jim sledijo razvite države EU. Te pred sabo nimajo več velikih ciljev, temveč tiste, ki ljudem omogočajo boljše življenje. Korak za korakom.

Graditi moramo vrednote ambicioznosti, podjetnosti, strpnosti in odgovornosti. Višjo blaginjo in bolj socialno državo je mogoče graditi le z razmišljanjem o tem, kako bi postali boljši in bolj kakovostni.

Graditi moramo vrednote ambicioznosti, podjetnosti, strpnosti in odgovornosti ter miselnost, da je mogoče ustvarjati višjo blaginjo in bolj socialno državo samo z razmišljanjem o tem, kako bi postali boljši in bolj kakovostni.

To bi moral biti nov cilj vseh nas. Jasna vizija, ki pravi, da ni delitve med delom in kapitalom. Kapital nujno potrebujemo za nadaljnji razvoj in socialno politiko. Brez oplemenitenja kapitala ni oplemenitenja socialne politike in javnih storitev.

Seveda pa plemenitenje kapitala ni nujno jamstvo za plemenitenje socialnih storitev in javnih storitev. Zato potrebujemo razsvetljene politike, ki bodo znali uravnotežiti razmerje med kapitalom in delom. In ki s svojimi javnimi nastopi ne bodo povzročali dodatnih delitev med prebivalci.

Potrebujemo pa tudi odgovorne državljane, ki se bodo zavedali tega, da je pot do razvitejših držav samo ena – za višjo blaginjo je treba najprej ustvariti več.

Jamranje povzroča slabšo samopodobo naroda od njegove dejanske podobe.

Aktivna Slovenija

Izziv: V tem trenutku imamo v državi rekordno nizko brezposelnost, toda – paradoksalno – še vedno izjemno slabo razmerje med aktivnimi in neaktivnimi. To je predvsem posledica demografskih trendov, torej staranja prebivalstva, pa tudi odhajanja mladih v tujino. Slovenija ni dovolj aktivna.

Kako povečati število aktivnih v državi? To je ob pričakovanih demografskih trendih ključno vprašanje prihodnosti. Deloma z večjo odprtostjo in prepoznavnostjo Slovenije za tuje talente, strokovne in deficitarne kadre. A to ni vse, kar lahko storimo.

Lahko naredimo tudi kaj za vrnitev Slovencev iz tujine in zadržanje mladih doma.

Italija, Avstrija in še nekatere države svojim rojakom v tujini ponujajo posebno davčno olajšavo, če se vrnejo domov: znižanje osnove za plačilo davkov za 3- do 5-letno obdobje, če svojo raziskovalno pot v javnem ali zasebnem sektorju nadaljujejo v svoji domovini.

Oblikujemo lahko tudi davčne spodbude za podjetja, ki bodo gradila kadrovska stanovanja za svoje zaposlene. Takšne davčne spodbude lahko bistveno prispevajo k hitrejšim in ustreznejšim stanovanjskim rešitvam za mlade, ki bi tako manj razmišljali o odhodu v tujino.

Pomagale bi rešiti tudi slabo ponudbo primernih stanovanj na trgu. Obenem pa ne bi bilo več treba namenjati toliko javnega denarja za stanovanjske programe. Ta denar bi lahko namenili za druge javne namene. Tudi za znižanje javnega dolga.

Tako bi lahko še naprej ostali ekonomsko suvereni. Kar me v tem hipu ob številnih bombončkih, ki se delijo po državi, zelo skrbi. Zato ta članek delim z javnostjo. V želji, da v naslednjem mandatu 2022–26 vendarle skočimo iz tega našega slovenskega začaranega kroga.

NEPRILAGOJENA HITROST, ALKOHOL IN UPORABA MOBILNEGA TELEFONA V PROMETU SO USODNA KOMBINACIJA

Da se bo vsaka vaša pot končala srečno, Agencija za varnost prometa svetuje: sprejmite pametno odločitev, za volan vselej sedite le trezni, pred vsako potjo se pripnite z varnostnim pasom, odpovejte se uporabi mobilnega telefona in hitrost prilagodite razmeram.

Dosledno upoštevajte tudi druga cestnoprometna pravila, še zlasti pravila o prednosti, prehitevanju in varnostni razdalji. Spoštovanje predpisov in razmer ter upoštevanje najbolj izpostavljenih udeležencev (pešci, kolesarji, vozniki e-skirojev, invalidi, starejši, otroci...) so ključni za varno udeležbo v prometu. Tako varujete sebe, pa tudi vse ostale udeležence v prometu.

Odgovornost za trezno vožnjo je v vaših rokah. Dobesedno!

Pod vplivom alkohola je voznik prepričan, da vozi bolje kot dejansko, temu pa sledijo slabša sposobnost zaznavanja, napačne ocene razdalj, počasne reakcije, motnje pri ravnotežju, zožen zorni kot. Pri 0,5 promila se verjetnost povzročitve prometne nesreče podvoji, pri 1,1 promila alkohola pa kar 8-krat poveča v primerjavi s treznim voznikom.

Počasi se daleč pride

Le 10 km/h nad omejitvijo hitrosti pri 50 km/h pomeni, da se naša pot ustavljanja podaljša kar za 12 m, kar je lahko znotraj naselja usodno. Hitrost je ključen dejavnik tveganja za najbolj izpostavljene skupine udeležencev, pomembna pa je tudi pri teži posledic voznikov in potnikov v vozilih. Na avtocestah je hitrost pogosto povezana tudi s prekratko varnostno razdaljo med vozili. Zato še kako velja rek: počasi se daleč pride! Z zmerno in spoštljivo vožnjo je vaša udeležba na cesti varnejša. S povečanjem hitrosti se voznikovo vidno polje zožuje – to privede do t. i. tunelskega vida. Čim hitreje vozite, tem dalje izpred vozila usmerjate pogled. Zato težje zaznate ali sploh ne zaznate dogajanja ob cesti.

Z močjo rok in nog bi se nepripeti ob morebitnem trku lahko zadržali le pri hitrosti do 7 km/h

Dosledna uporaba varnostnega pasu zmanjša tveganje za smrtno žrtev kar za polovico, skoraj toliko zmanjša tudi tveganje za hude poškodbe. Za skoraj četrtino zmanjša tveganje za nastanek lažjih poškodb, tako pri voznikih kot pri sopotnikih na sprednjih sedežih.

Za volanom ne bodite za ekranom, v prometu ne bodite na spletu!

Pisanje sporočil ali pregledovanje družbenih omrežij med vožnjo pomeni do 23-krat večje tveganje za nastanek prometne nesreče. Če ste za volanom le 5 sekund osredotočeni na telefon in ne na vožnjo, pri hitrosti 60 km/h prevozite razdaljo več kot 83 metrov. Še več tvegate na avtocesti, kjer pri hitrosti 130 km/h v petih sekundah prevozite več kot 180 metrov. Misli in pogled so na telefonu, medtem pa se zgodi že ogromno prometnih situacij, ki jih ne spremljate, skoraj tako, kot bi vozili »na slepo«. Po novem vas zaradi neupravičene uporabe mobilnega telefona med vožnjo poleg globe 250 evrov doletijo še tri kazenske točke.

www.avp-rs.si

Dr. Mark Pleško je soustanovitelj in izvršni direktor Cosylaba, enega največjih slovenskih visokotehnoloških podjetij, ki zaposluje več kot 300 ljudi. Znanstvenik, jedrski fizik, podjetnik, podpornik digitalizacije, svetovljan ... Z njim smo se pogovarjali o digitalizaciji, razvoju podjetništva, jedrski energiji in potencialih Slovenije, pa tudi o njeni zaprtosti.

Foto: Osebni arhiv

»NAJVEČ TUJCEV SMO UJELI ZARADI SLOVENSKIH DEKLET.«

Goran Novković

Ste član vladnega strateškega sveta za digitalizacijo, kjer koordinirate delovno skupino za gospodarstvo. Do polletja lani ste prejeli več kot 60 predlogov. Koliko ste jih prejeli do konca leta?

Moja naloga v tej skupini je, da koordiniram zbiranje predlogov iz gospodarstva in pozneje skupno odločanje o tem, kateri izbrani predlogi gredo naprej v vladni postopek.

Kateri trije predlogi pa so bili takšni, s katerimi se je najbolj strinjala večina v skupini?

Ideja je bila, da bi pakete predlogov oblikovali trikrat. V prvem paketu je bilo zbranih 60 predlogov. Izbrali smo jih sedem. V drugem paketu smo izbrali dva oziroma tri, ker smo ugotovili, da se je bolje osredotočiti na manj predlogov, a na bolj kakovostne.

Po mojem mnenju je najpomembnejši predlog digitalni vavčer, ki ga je sicer predlagala delovna skupina za izobraževanje. Z njimi želimo ljudi spodbuditi, da se začnejo ukvarjati z digitalizacijo. Dobili jih bodo starejši, pa tudi mladi, v vrednosti 150 evrov, da si bodo lahko kupili kos računalniške opreme. Podobno kot pri turističnih bonih bodo sami odločali, kaj bodo kupili.

Drugi pomembni predlog, ki je vključen v predlog novega zakona o dohodnini, so olajšave za nagrajevanje v delniških opcijah, za pomoč startupom in nasploh podjetjem. Te so zdaj obdavčene in oprispevčene kot dohodki iz dela, torej kot plača. In to takoj, ko prejemnik dobi delnice za nagrado, ne pa šele, ko jih unovči.

Po številnih pogovorih z ministrstvom smo dosegli kompromis, po katerem bi uveljavili olajšavo.

»Naloga podjetnikov je, da povezujemo. Že v rimskih časih so trgovci povezovali imperije. Graditi moramo mostove.«

Tako ta nagrada v obliki delnic ne bi bila obravnavana kot boniteta stoodstotno, ampak le dvotretjinsko davčno. Po mojem mnenju to ni dovolj, je pa korak v pravo smer.

Koliko pa lahko v specifični slovenski kulturi uspe nagrajevanje z delnicami podjetja?

Tudi sam sem to storil na začetku podjetniške poti. Svojim študentom sem celo želel predati več kot pol podjetja. A me je nato oče enega od študentov, sicer pravnik, prepričal, da je dobro, če obdržim vsaj polovico, ker sem starejši.
Moja izkušnja je naslednja: nekatere ljudi delež v podjetju zelo motivira, nekatere pa demotivira, ker jih je strah izgube. Ljudje smo različni. Saj veste, kako pravijo: sex, drugs & rock'n'roll *(prevod: seks, mamila in rock'n'roll)*. Za vsakogar je treba ugotoviti, kaj ga privlači. Večinoma pa velja, da so ljudje, ki so pripravljeni več tvegati, se boriti in delati več kot osem ur dan, bolj dovzetni za nagrajevanje z delnicami.

Poglejva še z druge plati, podjetnikove. Še vedno je precej podjetnikov iz prve generacije. Redko se odločajo za naložbe v startupe. Kako bi jih bolj spodbudili k investiranju vanje?

Nekateri to počnejo, res pa jih ni veliko. To zahteva čas, zahteva generacijo. Imamo že prvo generacijo startupov, ki so bili prodani. Zemanta, Outfit7, NiceLabel in še bi jih lahko našteval. Njihovi nekdanji lastniki že investirajo. Sicer mi je malo žal, da veliko nekdanjih lastnikov Outfit7 vlaga v nepremičnine. A je tudi to razumljivo, če imaš veliko denarja in ga nočeš izgubiti.
V Izraelu je bilo podobno. Svoj čas to ni bila prav razvita država. Ukvarjali so se s kibuci in podobnim. V 80. letih prejšnjega stoletja so začeli delovati prvi startupi. Zdaj so vrhunski. V zadnjih treh letih je bil najdražji izraelski startup prodan Intelu za okoli 30 milijard dolarjev. Izraelci se zdaj sami označujejo za startupovski narod.
Pri nas utegne biti podobno. Prva generacija že vlaga v nove startupe in jim prinaša tudi izkušnje. Tudi v SBC se to že dogaja. Dewesoft ima

» Zmagovalec volitev naj obdrži službo vlade za digitalno preobrazbo. Digitalno in zeleno podpiramo vsi. «

denimo Katapult. Če zdajšnje razmere primerjamo s tistimi pred desetimi leti, vidimo precejšen napredek.

Kaj je v Sloveniji večji izziv za gospodarstvo: digitalizacija postopkov za poslovanje z državo, digitalna promocija podjetij v svetu ali digitalizacija notranjega poslovanja podjetij?
Z zornega kota podjetništva je ključna digitalizacija notranjih procesov. To ne pomeni le avtomatiziranega računovodstva, pač pa so optimizirani in avtomatizirani vsi procesi v podjetju. Podatki in informacije se torej prenašajo samodejno in v elektronski obliki. Tako lahko podjetje v vsakem trenutku meri učinkovitost notranjih procesov, zmanjšuje verjetnost napak, uvaja izboljšave in podobno.

Zelo je pomembna tudi industrija 4.0, pametne tovarne. To je ključno, ker hočemo v Sloveniji povečati dodano vrednost na zaposlenega.

Tretji pomemben kamenček je digitalizacija marketinga, ki pomaga ustvarjati prodajne priložnosti in povečevati zavedanje o blagovni znamki, s čimer je mogoče povečati dojeto vrednost podjetja in njegove ponudbe.

Parfum je denimo dišeča vodica. Proizvodna cena je skoraj nič. Toda nekateri eno stekleničko parfuma prodajo tudi za sto evrov. Zakaj? Ker 30 odstotkov celotnih prihodkov – ne dobička – vlagajo v marketing, od tega skoraj tri četrtine v digitalni marketing. Direktor L'Oréala je nekoč dejal: »We sell dreams.« *(prevod: »Mi prodajamo sanje.«)*

Seveda mora biti tudi država digitalizirana. Zgraditi mora digitalno avtocesto, pomagati gospodarstvu, da se digitalizira. Ampak na koncu je od podjetij odvisno, kako dobro se bodo digitalizirala.

Po mojem občutku, glede na številna srečanja s podjetniki, je trenutno morda najpomembnejša digitalizacija njihove promocije, kjer manj sledijo trendom kot pri digitalizaciji notranjih procesov. Pri slednjem namreč že tako sledijo svojim partnerjem v verigi. Ali se vam ne zdi tako?
Se strinjam z vami, a vseeno je ključna digitalizacija notranjih procesov.

Pomembno pa je še nekaj: kje se je dobro razvijati – tam, kjer je podjetje slabo, ali tam, kjer je dobro? Tam, kjer je dobro, se mu izplača še izboljšati. Če si nekje 50-odstotno uspešen in se izboljšaš še za 10 odstotkov, si potem 55-odstotno uspešen. Če si uspešen samo 10-odstotno, pa se ti uspešnost ob 10-odstotnem izboljšanju poveča samo na 11 odstotkov.

Poglejte KLS Ljubno. Tam nekje za hribi je tovarna, ki ima, kolikor vem, 40 odstotkov svetovnega trga zobatih koles za avtomobile. Zobatih koles! Mar si ne bi mislili, da zobata kolesa lahko dela vsak zasebnik? Toda v KLS jih delajo vrhunsko.

Hkrati pa kljub temu, da imajo zelo veliko robotov, še dodatno zaposlujejo. Digitalizacija ni sredstvo za nadomeščanje delavcev, ampak je orodje za povečanje dodane vrednosti za zaposlenega. Na tem področju pa imamo Slovenci srečo, da smo bili svoj čas v Avstro-Ogrski, zdaj pa smo del EU. Ta tehnološko razvitejši del sveta nas vleče naprej.

Kakšna je vaša ocena podjetništva v Sloveniji v zadnjih 10 letih? Ali smo postali bolj podobni Avstriji, kjer so družinska podjetja in druge podjetniške zgodbe hrbtenica in motor gospodarstva?
Da, absolutno. Žal mi je, da imamo toliko gospodarstva v državni lasti. Ampak dajmo, prehitimo državna podjetja. Ni treba, da jih razprodamo. Akrapovič, ki je začel iz nič, jih že prehiteva. Pa drugi tudi. Čez deset let največje podjetje v Sloveniji ne bo več državno.

Kultura je v Sloveniji absolutno primerna za kaj takšnega. V vsaki, še tako zakotni vasi, sta vsaj dva zasebnika. Vsaj kakšen obrtnik, preprodajalec, prevoznik … V Sloveniji je 70.000 podjetnikov. Če en odstotek teh ustvari podjetje, kot je Akrapovič, ki zaposluje že več kot 1.000 zaposlenih, bi teh 700 podjetnikov zaposlovalo 700.000 delavcev. To je večina aktivnega prebivalstva.

Je pa to proces, ki traja. V severni Italiji se je dogajalo prav to. Najprej so imeli čevljarske obrate. Nato so otroci začeli prodajati, vnuki pa so že razvijali visokokakovostne znamke oblačil in obutve. Kljub konkurenci iz Kitajske zelo dobro branijo svoj tržni položaj.

Slovenci smo blizu temu kulturnemu krogu. Malo pozno smo začeli, ampak to je maraton. Če pri maratonu zamudiš deset minut, si pozneje še vedno lahko dober.

V vašem visokotehnološkem podjetju Cosylab imate več kot 300 zaposlenih. Koliko je visoko izobraženih in kako težko ali lahko jih privabite?
Pri nas ima več kot 90 odstotkov zaposlenih vsaj visokošolsko izobrazbo, večinoma 7. stopnjo, imamo pa kar 36 doktorjev znanosti in 18 sodelavcev z znanstvenim magisterijem.

Kako pridete do takšnih kadrov?
Hujših težav za zdaj ni. Še vedno prejemamo precej prijav na naše razpise, večji izziv pa je najti najbolj-

še kadre, h katerim Cosylab tudi stremi – zlasti ob pomanjkanju kadra iz informacijske tehnologije.

Imamo ambiciozen načrt rasti. V naslednjih treh do štirih letih želimo podvojiti poslovanje, zato je za nas to izziv. Nekoliko lažje nam je, ker nismo samo programersko podjetje. Ukvarjamo se s celovitimi programskimi rešitvami za različne znanstvene organizacije in proizvajalce medicinske opreme.

Lahko bi počeli tudi kaj drugega, denimo razvijali programsko opremo za igralnice. Z vsem spoštovanjem do slednjih pa je naša prednost v tem, da razvijanje opreme za zdravljenje raka ljudje jemljejo kot pomembno poslanstvo, saj bo tudi zaradi naše programske opreme več ljudi ozdravelo in manj jih bo umrlo.

Koliko pa je v Cosylabu tujcev?

Največ tujcev smo ujeli zaradi slovenskih deklet. Veliko smo jih zaposlili, ker so že prišli živet v Slovenijo, saj so se pri nas poročili ali našli svoje punce. Svoj čas je bilo v Cosylabu okoli 20 različnih narodnosti.

V zadnjem času pa zaposlujemo tudi tujce, ki pridejo zaradi službe. Ti pridejo v Slovenijo ali pa v izpostave, ki smo jih odprli v tujini, denimo v Švici. Saj veste, tam je menda ena tretjina tujcev. Ni kri tista, ki identificira Švicarja, ampak je to njihova miselnost.

Zelo bi nam pomagalo, če bi bila slovenska zakonodaja prijaznejša do zaposlovanja tujcev. Saj čutimo naklonjenost države, da se to spremeni, toda pri postopkih se še vedno zatika. Nujno bi jih bilo poenostaviti.

Ali to kaže, da smo preveč ksenofobični?

Ta beseda je mogoče napačna, se pa radi držimo bolj zase. Branimo se tujcev, če pa se tujec naseli pri nas, smo z njim zelo prijazni. Ponosni smo, da tujci cenijo Slovenijo, toda najraje bi videli, da ne pridejo. Hkrati nismo proti tujcem in tudi tujci pravijo, da smo do njih prijazni. Ta odnos je malo shizofreničen.

Ali bi bilo mogoče Slovenijo bolje postaviti na kadrovski zemljevid sveta?

Silicijeva dolina je bila zelo zakotna, veliko bolj kot Slovenija danes. Tam so bile plantaže. Začelo se je tako, da je oče Stanford v spomin na sina postavil univerzo. Kupil je zemljo, ker je bila poceni in ker je bilo tam mirno. Da študenti ne bi hodili žurirat v San Francisco.

Dolgo tam ni bilo nič drugega. Nato je univerza začela lansirati startupe. Prvi je bil Hewlett Packard. Nastal je ekosistem podjetij. Po odkritju silicijevega tranzistorja pa je razvoj eksplodiral.

Že pred 30 leti sem predlagal, da bi nekaj podobnega lahko naredili v Vipavski dolini. Že beseda dolina je enaka. Sonce sveti, morje je blizu, pokrajina je lepa, sladko vince teče. Morali bi postaviti neko kališče, naselja hišk, tudi za tujce. In vzeti bi si morali dovolj časa. Silicijeva dolina se je razvijala 50 in več let.

Ampak Slovenci tega nočemo. V strategijah hočemo več dodane vrednosti in napredka, kratkoročno pa ščitimo sebe, svojo nacionalnost, zaprtost. Že zakonski predpis, da se na univerzah ne sme poučevati v angleščini, pove veliko. Tako dušebrižniški smo, da te odločitve ne prepustimo

niti univerzi. Na tak način nikoli ne bomo Silicijeva dolina.

Doktorirali ste iz jedrske fizike. Kaj menite o jedrski energiji kot zeleni energiji, kar je predlagala Evropska komisija?
To je bila dobra marketinška poteza. Tako bi rekel kot podjetnik. Kot fizik sem že v 70. letih podpiral jedrsko energijo. Že takrat je bilo jasno, da ni dovolj nafte in da potrebujemo alternativne vire energije. Že takrat smo vedeli, da mora biti cilj jedrska fuzija, kar je isti tip energije, kot nastaja na soncu. Ta energija je čista.

Kitajci fuzijo zdaj spet razvijajo intenzivneje, ampak trajalo naj bi še desetletja …
Tako je. Edina alternativa, da pokrijemo to časovno vrzel, je jedrska energija. Zaradi černobilske nesreče in radioaktivnih odpadkov je v preteklosti postala persona non grata *(prevod: nezaželena)*.

Dejstvo je, da nastanejo dolgoživi radioaktivni odpadki, s katerimi je treba ravnati zelo pazljivo. A z njimi ni bilo nobene nesreče. V Belgiji prav tako že razvijajo reaktorje, ki bi proizvajali bistveno manj dolgožive radioaktivne odpadke.

Če želimo trošiti toliko in še več energije kot doslej, je to edina alternativa. Treba pa je poskrbeti tudi za odpadke. Navsezadnje smo v zadnjih desetletjih veliko CO2 izpustili v ozračje in smo zato zdaj pred velikim izzivom.
Ali vi živite brez odpadkov?

Ne.
Ne. So se pa v Ljubljani dogovorili, da naredijo center za odpadke, ki bi jih v čim večji meri reciklirali ali spravljali na varno. Cilj je, da bomo nekoč imeli krožno družbo.

Jedrska energija je glede CO2 nevtralna in s tega zornega kota je zelena. Če pa zeleno pomeni, da ne obremenjuje okolja, to ni res. Vendar tudi hidroelektrarna zaradi betona obremenjuje okolje. Veliko CO2 nastaja pri njegovi proizvodnji.

» Saj veste, da je v Švici tretjina tujcev. Ni kri tista, ki identificira Švicarja, ampak je to njihova miselnost. «

Kaj svetujete naslednji vladi, kakršnakoli že bo, kot najpomembnejše tri korake na področju digitalizacije?
Zmagovalec naj obdrži službo vlade za digitalno preobrazbo. Vsaj del članov naj ostane v njej, da se bo znanje prenašalo naprej. Tega si želimo vsi. Digitalno in zeleno podpiramo vsi.

Najbrž ste med redkimi slovenskimi podjetji s spletno stranjo v kitajščini. Bo v prihodnje prevladala Kitajska? To je strah mnogih.
Moje otroke sem učil takole: ali bo kaj bolje, če vas je nečesa strah? Pa so tudi oni rekli, da ne. Torej nima smisla, da nas je strah. Ali lahko vplivamo na Kitajce: da ali ne?

Ne.
Torej bodimo realni. Nemci so po drugi svetovi vojni in padcu ideologije nacizma uspeli vzpostaviti tako imenovano »realpolitik«. Realno politiko. Celo Zeleni danes tako ravnajo. To mi je všeč.

Slovenci smo majhna orehova lupinica v oceanu svetovne zgodovine. Valovi nas premetavajo levo in desno. Lahko se strinjamo z enim valom, z drugim ne. Ampak ne moremo vplivati na to, kam nas bo vrglo. Bodimo pametni in realni in se v takšnem svetu čim bolje umestimo.

Če menimo, da bo Kitajska prva velesila, premislimo, kaj to pomeni za nas. Tako razmišljajo Švicarji. So vrhunski diplomati, ker gledajo, kako na moder način doseči dobro zase. Mi pa na svet gledamo ideološko. Saj tudi sam raje živim v evropskem sistemu, ker sem v njem odraščal. Verjamem pa, da bi večina Kitajcev enako zatrdila za svoj sistem. Ker so ga vajeni.

Naloga podjetnikov je, da povezujemo. Že v rimskih časih so trgovci povezovali imperije. Graditi moramo mostove. Prijatelji so tisti, ki jih poznamo, bojimo pa se tistih, ki jih ne poznamo. Kitajska je tako drugačna od naših krajev, da imamo tak občutek. Toda večkrat ko sem bil na Kitajskem, bolj sem se tam počutil domače. In bolje razumem Kitajce.

Prav je, da zagovarjamo svoje vrednote. A razumeti moramo, da je civilizacijo mogoče zgraditi tudi na drugačnih vrednotah. In te niso nujno slabše od naših.

UČINKOVITI IN MOBILNI

Upravljanje voznega parka je večplastna naloga. Mobilnost podjetja bo zagotovljena veliko preprosteje in gospodarneje, če boste upravljanje voznega parka zaupali družbi Porsche Leasing.

VAŠE PREDNOSTI:

- Celovita ponudba (od financiranja, vzdrževanja vozila in pnevmatik, zavarovanja, nadomestnega vozila do storitve "od vrat do vrat"), možnost kratkoročnega najema.
- Strokovno znanje in izkušnje vodilne družbe na trgu ter kakovostno individualno strokovno svetovanje.
- Dosledna izraba možnosti prihrankov in popoln pregled nad stroški.
- Digitalizacija upravljanja voznega parka.
- Partner, na katerega se lahko zanesete pri vsem, kar je povezano z voznim parkom.

PORSCHE LEASING

Porsche Leasing SLO d.o.o.
Verovškova 74, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 53 03 700
www.porscheleasing.si
www.fleetmanagement.si
info@fleet.si

DOKUMENTNI SISTEM

REŠITEV, DA JE LAHKO DELO OPRAVLJENO OD KJERKOLI IN KADARKOLI

Ste kdaj izračunali, koliko vaše podjetje ali organizacija nameni za stroške papirja? Verjemite, na letni ravni so številke kar znatne. Se spomnite, koliko ste se zadnjič jezili, ker ste založili dokument, ki ga niste mogli najti? Imate pri vas po dveh letih spopadanja z epidemijo že tako utečene delovne procese, da lahko nemoteno poslujete, tudi če zaposleni delajo od doma?

Dovolite, da vam predstavimo preverjeno digitalizirano rešitev, s katero postanejo zgoraj opisani problemi preteklost. Napovedi kadrovskih strokovnjakov so, da bo to desetletje v znamenju hibridnega dela: zaposleni ne bodo delali samo v pisarnah, hibridno delo od doma in v podjetju bo postalo standard, prav tako fleksibilen delaven čas.

To si lahko privoščite le, če imate vpeljan kakovosten dokumentni sistem, ki omogoča delo, spremljanje in potrjevanje dokumentov od kjerkoli in kadarkoli. Kakšne so prednosti, ki jih omogoča dokumentni sistem BusinnessConnect? Strošek papirja in tiskanja izgine. Obenem podjetje tudi prispeva k skrbi za okolje in je kot okoljevarstveno in trajno naravnano tudi prepoznano v svojem okolju.

Revizijska sled omogoča, da je za vsak dokument zabeležena vsaka sprememba in vsak dostop, kdo in kdaj je dostopal do dokumenta.

Ker ima sistem vgrajene opomnike, ki opozarjajo na roke, zamude enostavno odpadejo. Prav tako se opomniki vključijo, da nas opozorijo, pri kom je dokument obtičal.

Vsi dokumenti so varno shranjeni in dostopni na enem mestu. Varnost, transparentnost in enostaven dostop do njih je na najvišji možni ravni.

Sistem omogoča podpisovanje in pošiljanje dokumentov tako znotraj organizacije kot tudi med zunanjimi deležniki, torej med različnimi organizacijami.

Promo

★ Dokumentni sistem BusinessConnect je sinonim za sodobno pisarniško poslovanje v podjetjih, GovernmentConnect pa na občinah in v širši javni upravi. Odlikuje ga enostaven zajem in obdelava dokumentov, ki omogoča tudi njihovo podpisovanje z digitalno identiteto uporabnikov, zakonsko skladno e-hrambo in elektronsko izmenjavo dokumentov. Pošiljanje izhodne pošte je podprto tudi po ZUP postopku. Dokumentni sistem BusinessConnect je lahko nameščen na vaši infrastrukturi ali v varnem oblaku Telekoma Slovenije ter je dostopen kjerkoli in kadarkoli.
Za več informacij, pogovor o možnih rešitvah in implementaciji nas kontaktirajte na prodaja@avtenta.si.

Foto: Shutterstock

DIGITALNA OČALA, ROBOTI IN UMETNA INTELIGENCA NA POHODU

Navodila, projicirana na očala. Robot, ki pobira naključno raztresene predmete iz zaboja. Umetna inteligenca v malih in srednjih podjetjih. Vse to se že dogaja.

Nina Simić

»Ljudi v Sloveniji se povpraševanje podjetij po digitalizaciji v zadnjem letu naglo povečuje. Uvedba Industrije 4.0 je nujna za podjetja, ki želijo rasti in se razvijati. Izpostavil bi hiperproizvodna podjetja, ki proizvajajo velike količine izdelkov, in podjetja, ki proizvajajo naročniku prilagojene izdelke,« navaja Damijan Jager iz podjetja Tipteh.

Z več strokovnjaki smo opravili pregled trendov v industriji, ki temeljijo predvsem na sodobni tehnologiji in zato tudi na vse bolj strokovnih kadrih.

1 TREND – Digitalne kompetence in kadri

IZZIV: VSE VEČJI PRIMANJKLJAJ VIŠJEGA STROKOVNEGA KADRA

»Ob visokem pomanjkanju domače delovne sile je nove, še posebej digitalne, kadre treba iskati zunaj naših meja. Poleg gradbeništva in skladiščenja se težave delodajalcev v industriji pojavljajo predvsem pri iskanju strokovnega tehničnega in IT-kadra, ki ga pri nas ni na pretek zaradi majhne kritične mase in bega v tujino,« pojasnjuje Matevž Sočan iz podjetja Elektrospoji.

Dodaja, da to pomeni pritisk na povišanje plač na vseh ravneh. »Delodajalci iščejo možno-

sti optimizacije na področju fiksnih stroškov dela ter učinkovitosti proizvodnje, kar poganja trend avtomatizacije, robotizacije in digitalizacije proizvodnih procesov v industriji.«

Pozor: zaposleni vse bolj izbirajo delovno mesto

»Digitalizirajo se tudi prodajni (B2B-platforme) in marketinški pristopi v B2B (družbena omrežja, »marketing automation«), ki prav tako zahtevajo nove digitalne delovne kompetence oziroma »digitalne« kadre. Delo se pogosto opravlja od kjerkoli. Delodajalci bodo morali prilagoditi svoje sisteme nadzora dela in prisotnosti delavca na daljavo,« opozarja Matevž Sočan, ki se ob tem sprašuje, kako dolgo bomo še poznali klasični delovni čas. Podjetja se bodo morala prilagoditi čim prej, saj vse manjši bazen zaposlenih vse bolj skrbno izbira delovno mesto.

2 TREND – Obogatena resničnost

Novi adut: digitalna očala

»Obogatena resničnost je nov trend v industriji in pomembno orodje Industrije 4.0. Pod tem pojmom navadno razumemo očala, pri katerih nam majhen android računalnik na eno lečo oziroma na eno oko projicira sliko, besedilo ali podatke. Ko skozi očala gledamo resničen svet, nam računalnik, nameščen v očalih, to resničnost obogati z dodatnimi podatki, navodili in usmeritvami,« delovanje sistema opisuje Damijan Jager iz podjetja Tipteh.

»Sistem se razlikuje od navidezne resničnosti, kjer človek gleda v računalniški zaslon, nameščen v očalih, in resničnosti po navadi ne vidi. Ena od možnosti uporabe je pomoč na daljavo. Tako lahko na primer delavcu na terenu pomaga nekdo bolj izkušen kar iz pisarne, saj lahko vidi in sliši vse ter mu celo nariše usmeritve. Drugi primer uporabe je sestavljanje zahtevnejših izdelkov, saj lahko navodila projiciramo v očala, obe roki pa sta prosti za delo. Še tretji možni način uporabe je komisioniranje blaga v skladišču, ko delavec po skladišču nabira blago, očala pa mu kažejo pot do pravega regala in pokažejo mesto iskanega blaga,« razlaga Jager.

3 TREND – Industrijski internet stvari (IIoT), decentralizacija in robotizacija

Krmiljenje strojev in procesov postaja decentralizirano

»Pri klasičnem centraliziranem krmiljenju imamo velik centralni programabilni logični krmilnik, kar pomeni veliko kablov in dela. Rešitev je decentralizirani vhodno-izhodni modul, ki je s krmilnikom povezan samo še s komunikacijskim kablom, potrebuje pa še napajanje,« pojasnjuje Damijan Jager.

»Z njegovo pomočjo lahko velik stroj ali dolgo proizvodno linijo razdelimo na segmente, pri čemer je vsak med njimi krmiljen oziroma upravljan lokalno – decentralizirano. S tem poenostavimo programsko kodo krmilnikov, privarčujemo pri ožičenju in tako celotnemu stroju ali liniji zagotovimo modularnost. Vsak modul posebej lahko tudi preizkusimo. To pomeni, da proizvajalec lahko module preizkusi doma, pri kupcu pa jih le sestavi v celoto (sploh v koronskih časih, ko na teren pošiljamo čim manj monterjev). Druga prednost modularne gradnje je, da je kompleten stroj bolj univerzalen in omogoča proizvodnjo večjega števila različnih proizvodov. Takšna strojna oprema ne stane bistveno več kot klasična, privarčuje pa se tudi pri delu in programiranju. Zanimivo je tudi povezovanje modulov v oblak, kar predstavlja prihodnost,« dodaja Jager.

Robot pobira naključno raztresene izdelke iz zaboja

»Z robotom zelo preprosto pobiramo predmete po vrsti s palete ali iz zaboja, če so ti lepo strukturirano zloženi. Težava nastopi pri naključno raztresenih predmetih v zaboju,« pojasnjuje Damjan Jager in predstavi rešitev – sisteme »Bin Picking«, ki to lahko opravijo.

»Sistem Bin Picking sestavlja 3D-kamera, ki zajame 3D-sliko zaboja, v katerem so raztreseni kosi, ki jih želimo pobirati. Računalnik kose prepozna ter jim določi položaj v 3D-prostoru in orientacijo, da robot pravilno zasuka svoje prijemalo in nato prime kos. Program torej poskrbi za vse, tudi za izogibanje trkom, in načrtuje celotno gibanje robota. Tak robot lahko deluje neprestano, tri delovne izmene na dan, zato lahko nadomesti več delavcev. Strošku robota s prijemalom je za delujoč sistem treba prišteti še strošek sistema Bin Picking, ki stane okoli 20 tisoč evrov. Ta strošek ni več tako pretiran, zato to postaja zanimiva alternativa za zelo enolična, utrujajoča in fizično zahtevna delovna mesta,« zagotavlja Damjan Jager.

Industrijsko 3D-tiskanje čaka izjemna rast

»Industrijski internet stvari povezuje stroje, naprave in ljudi, ki omogočajo inteligentne industrijske operacije z uporabo napredne podatkovne analitike za transformacijo poslovnih rezultatov. Nekaj tipičnih primerov predstavljajo pametna avtomatizirana skladišča, pametna intralogistika (AGV), predvidljivo in daljinsko vzdrževanje strojev, spremljanje tovora – blaga, industrijski varnostni sistemi, optimizacija porabe energije, industrijsko ogrevanje, prezračevanje in klimatizacija (HVAC), nadzor strojev in proizvodne opreme, merjenje ozona, plina

in temperature v industrijskih okoljih, varnost in zdravje (pogoji) ter spremljanje delavcev, upravljanje uspešnosti sredstev,« našteva Matevž Sočan.

»Globalni trg pametnih tovarn poganja revolucija industrijskega interneta stvari (IIoT) ter vse večja uporaba industrijskih robotov in inovacij v avtomatiziranih linijah s pametnimi stroji. Slovenija je že zdaj med top 20 držav na svetu glede na gostoto robotov na 10 tisoč zaposlenih. Zaradi trenda digitalizacije so pomembni sestavni deli, kot so polprevodniki, čipi ter senzorji za pametne naprave in stroje, zdaj že težje dobavljivi,« pojasnjuje Matevž Sočan.

»Centralni informacijski sistemi (ERP) so pomemben gradnik za industrijo 4.0, saj so povezani z infrastrukturo interneta stvari (IoT), ki je sestavljena iz senzorjev in aktuatorjev 'na terenu', vmesne programske opreme za zbiranje in shranjevanje podatkov, aplikacij in analitike, ki pomagajo sprejemati odločitve in sprožati dejanja,« nadaljuje Sočan. »Dolgoročni trend v tej luči bo tudi aditivna proizvodnja, ki omogoča hitro fleksibilno proizvodnjo in vzdrževanje. Pričakuje se, da bo industrijsko 3D-tiskanje priča najvišji rasti v prihodnjem desetletju.«

4 TREND – Motnje dobavnih verig in informatizacija

Napredni sistemi proti motnjam dobavnih verig

»Negotova situacija dobavnih verig in nepredvidljive globalne razmere naj bi se nadaljevale tudi v letih 2022 in 2023. To od delodajalcev zahteva nenehno prilagajanje. Zdi se, da bo tovrstni način postal nova realnost. V nekaterih panogah so se proizvodnje v celoti ali deloma ustavile zaradi pomanjkanja in pozne dobave surovin. Transport in logistika predstavljata drugi največji trg z vidika uporabe interneta stvari, zato ta podjetja iščejo pomik vrednostne verige z naprednimi komunikacijskimi in nadzornimi sistemi,« izpostavlja Matevž Sočan.

V trgovinah bomo odčitali cel nakupovalni voziček naenkrat

»Tehnologija RFID je znana že dolgo, na primer v sestavi proizvodov in prenosu med različnimi delovnimi postajami. Na nosilni paleti je vgrajena značka UHF RFID (radijskofrekvenčna identifikacija), v katero vsaka delovna postaja zapiše določene parametre, rezultate ali pa samo prebere serijsko

PREPOZNANI PO KAKOVOSTI

ELTRAS, d. o. o. je družinsko podjetje s 40 zaposlenimi, katerega začetki segajo v leto 1977. Proizvodni program podjetja obsega avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnih procesov, transportno in skladiščno opremo ter samostojne naprave in linije.

Naša oprema se integrira v proizvodnje v različnih branžah – bela tehnika, farmacija, avtomobilska industrija ...

Unikatni izdelki lastne proizvodnje

Naši izdelki so večinoma unikatni, izdelani v tesnem sodelovanju s kupci. Ponujamo zasnovo in izvedbo celotnih avtomatiziranih linij, robotskih celic, manipulatorjev, prepaleterjev, dvižnih in posluževalnih naprav, avtomatskih zalogovnikov in samostojnih avtomatskih naprav na ključ. Imamo lastno proizvodnjo izdelkov, strojno in elektro software projektivo z velikim modernim CNC-strojnim parkom in lahko zagotovimo skoraj vse potrebne operacije za izvedbo posameznih projektov.

Uspehi, ki gradijo prihodnost

Lani smo investirali v nove poslovne in proizvodne montažne prostore in v začetek digitalizacije podjetja, zaključili pa smo tudi razvojni projekt Razvoj pametnega manipulacijskega sistema, s katerim želimo spremeniti način manipulacije materiala v podjetjih.
V prihodnosti načrtujemo investiranje v razvoj lastnih izdelkov in njihovo lansiranje na trg za potrebe avtomatizacije in robotizacije v industriji 4.0 in s tem zagotoviti večjo prepoznavnost na domačem trgu.

ELTRAS
Proizvodnja transportne opreme in trgovina d.o.o.

številko za identifikacijo,« pojasnjuje Damjan Jager, ki prihodnost vidi v napredni različici.

»Z razvojem sistemov UHF (Ultra High Frequency) RFID so se odprle nove možnosti uporabe, saj deluje na bistveno večje razdalje (do več metrov). Lahko prebere več značk hkrati (»Bulk Reading«), te pa so tudi mnogo cenejše od tistih iz srednjega frekvenčnega področja. Ta tehnologija je zato postala uporabna v dobavnih verigah. Tako lahko na primer ob dostavi več označenih palet s tovornjakom kupec preprosto prebere vso vsebino hkrati. Spremljamo lahko tudi pot polizdelkov ali izdelkov skozi proizvodni proces in podatke prenašamo v oblak. Še posebej uporabno pa bo to v trgovinah, kjer bomo lahko odčitali celoten nakupovalni voziček hkrati,« dodaja Jager.

5 TREND – Trajnostni razvoj in energetski menedžment

Kaj lahko dvigne prihranke do 20 odstotkov?

Peter Kosin iz podjetja INEA meni, da bo v prihodnje veliko truda vloženega v optimizacijo porabe energije: »To področje je bilo v zadnjih letih zaradi razmeroma nizke cene energentov nekoliko na stranskem tiru. Poleg cen na trgu v racionalizacijo porabe silita tudi napredujoča elektrifikacija avtomobilske industrije in porast sončnih elektrarn, saj oboje v večji meri vpliva na stabilnost električnih omrežij. Še posebej bo to aktualno v energetsko intenzivnih panogah, kot sta steklarstvo in livarstvo, pa tudi v kemijski in papirni industriji.«

Kosin meni, da je nujna uvedba energetskega upravljanja: »Že manjše prilagoditve delovnih procesov lahko privarčujejo več kot pet odstotkov stroškov energije, smotrne investicije v povečanje učinkovitosti pa prihranke dvignejo med 15 in 20 odstotkov. Najbolje je začeti s temeljitim energetskim pregledom in izboljšanjem nadzora nad porabo. Pomagajo nam lahko izkušeni strokovnjaki in preverjena oprema, podjetja pa prispevajo svoja znanja in izkušnje pri identifikaciji pomembnejših porabnikov in prepoznavi njihovih fleksibilnosti.«

ZANESLJIVE REŠITVE AVTOMATIZACIJE

Podjetje Elipron, d. o. o. deluje od leta 2007 na več področjih elektrotehnike in strojegradnje.

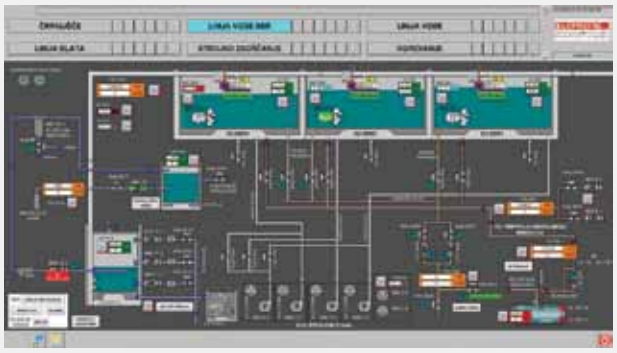

Naši ciljni kupci so različni industrijski obrati in komunalna podjetja, ki potrebujejo zanesljive rešitve avtomatizacije.

Prilagodljivost in celostna obravnava

Naša glavna prednost je kompletnost izvedbe od projektiranja do izvedbe elektroinštalacij, izvedbe meritev elektroinštalacij in programiranja PLC-krmilnikov in SCADA sistemov. Kupec se tako za celotno izvedbo dogovarja samo z enim podjetjem, kar mu zagotavlja kakovost in prihranek energije pri koordinaciji izvajalcev.

Pri projektiranju upoštevamo želje naročnika glede na izbiro materiala, saj integriramo le svetovno priznane proizvajalce stikalne in krmilniške opreme (Siemens, Schneider, Schrack, Eaton ...).

Zanesljiva izbira za selitve

Podjetje ima še posebej veliko izkušenj na področju selitve strojev in kompletnih linij. Inženirji posnamejo obstoječe stanje in arhivirajo programe avtomatizacije, nato pa se naprave razstavijo in transportirajo na novo lokacijo, kjer se ponovno montirajo, kablirajo in spuščajo v pogon ob prisotnosti programerjev. Vse faze se opravijo izključno v lastni domeni z lastnimi zaposlenimi in ustreznimi zavarovanji.

Kakovost zagotavljamo v skladu s pridobljenim ISO9001, po koncu zagona naprave pa predamo tudi dokumentacijo za obratovanje in vzdrževanje, kar naročniku omogoča vodenje in vzdrževanje.

ELIPRON d.o.o.
inženiring | projektiranje | nadzor

VSAK IT-SISTEM RABI USTREZNO PRILAGODITEV

Ko se podjetje odloči za prenovo IT-okolja, ki bi združevalo več različnih poslovnih funkcij pod eno streho, se večina ne zaveda strateškega pomena ustrezne izbire informacijskega sistema ERP (Enterprise resource planning) in izvajalca.

Pri implementaciji tovrstnih sistemov je ključno, da ima podjetje postavljene jasne cilje in vizijo poslovanja v naslednjih 5–10 letih, saj to vpliva tako na samo konfiguracijo IT-sistema kot na to, kako bo ta z leti rastel in deloval v sinergiji z zaposlenimi. Nekatera podjetja želijo prihraniti čas in denar z vzpostavljanjem t. i. 'out of the box' sistemov ERP, a brez dopolnitev in dodatnih nastavitev se noben sistem ne bo popolnoma ujemal s poslovnimi procesi podjetja.

V nadaljevanju je veliko odvisno tudi od angažiranosti zaposlenih pri učenju novih vpeljanih procesov in funkcij. Podjetje, ki izkoristi prednosti in napredne zmogljivosti informacijskega sistema, postane konkurenčnejše predvsem zato, ker je v času implementacije svoje lastne procese digitaliziralo in so tako dobro informacijsko podprti.
Ne smemo pa pozabiti tudi na redno vzdrževanje in posodabljanje IT-sistema, saj le tako lahko zagotavljamo njegovo uspešnost na dolgi rok. Izbira pravega poslovnega parterja je zato bistvena, saj mora ta stranki nuditi zadostno podporo tako pri implementaciji kot po njej.

Digitalizirajte proizvodne procese

Kot primer bi lahko izpostavili proizvodna podjetja, ki so zagotovo ena izmed tehnološko najbolj zahtevnih industrij za vzpostavitev sistema ERP. Pri industrijskem podjetju se soočamo z izzivi kot so digitalizacija skladišča, celotnega proizvodnega procesa in dokumentnega sistema, ki omogoča popolnoma brezpapirno poslovanje. Za vse izzive obstajajo popolnoma prilagodljive rešitve kot je Power WMS za skladišča, MES za proizvodne procese ter Power DMS za dokumenti sistem. Ključ, do uspešne implementacije bilo kakšnih informacijskih orodij je odlična komunikacija in sodelovanje med naročnikom in IT strokovnjaki ter seveda njihovo razumevanje specifične problematike področja in situacije.

Vzpostavite osnovo za zajem, shranjevanje in razdeljevanje dokumentov ter izvedbo brezpapirnih delovnih postopkov.

Optimizirajte potek vseh aktivnosti, od izdaje proizvodnega naloga do njegove izvedbe.

Integrirajte sistem na ročnih napravah, ki vam omogoča optimalno uporabniško izkušnjo v skladišču.

Poenostavite večizmensko delo z platformo, ki omogoča realnočasovni dostop do razporeda dela.

Business Solutions d.o.o., Velika pot 15, 5250 Solkan, Slovenija T +386 5 338 41 00 E info@bs.si

www.bs.si

NAPREDNE DIGITALIZACIJSKE REŠITVE – KIBERNETSKA VARNOST

Rajko Novak, podjetje Smart Com

Nova realnost zahteva nadaljnjo pospešeno digitalno transformacijo. Ta povečuje kompleksnost informacijsko-komunikacijske infrastrukture in širitev varnostnega perimetra organizacij.

1 TREND – Najem upravljanja kibernetske varnosti

»V želji po zmanjšanju varnostnih tveganj in večji obvladljivosti omrežne infrastrukture pričakujemo, da se bodo podjetja pri specializiranih partnerjih vse bolj odločala za najem upravljanih storitev na področju kibernetske varnosti in omrežij, s katerimi bodo lažje zagotovila neprekinjeno 365/24/7 spremljanje in nadzor omrežij ter upravljanje, zaznavanje in odzivanje na varnostne anomalije in incidente. Sploh ob dejstvu, da v IT-panogi kritično primanjkuje strokovnega in izkušenega kadra z znanji s področja kibernetske varnosti.«

2 TREND – Povezovanje industrije in informacijske tehnologije

»Digitalizacija, avtomatizacija in široka uporaba tehnologij interneta stvari se širijo v industrijska okolja in okolja kritične infrastrukture. Ta nekoč izolirana okolja se bodo v vse večji meri zlivala s poslovnimi IT-okolji, zato bo skrb za njihovo varno povezovanje in neprekinjeno poslovanje na prvem mestu.«

3 TREND – Brezžična omrežja, oblaki in model »nikoli ne zaupaj«

Digitalizacija v industrijo prinaša hitro, preprosto, odzivno in zanesljivo povezovanje zahtevnih aplikacij. Podjetja bodo zato vpeljevala inovativne koncepte in rešitve za zasebna brezžična 4G(LTE)- in 5G-omrežja, sodobno hiperkonvergenčno infrastrukturo v podatkovnih centrih z enostavnim prehodom v večoblačno okolje ter model »Zero-Trust« (po načelu »nikoli ne zaupaj, vedno preveri«) za zmanjševanje varnostnih tveganj.

NAPREDNE DIGITALIZACIJSKE REŠITVE – NAPREDNA ANALITIKA

Gregor Pipan, podjetje Xlab:

1 TREND – Umetna inteligenca in avtomatizacija podatkovnih centrov

»Glavni trend v tem trenutku je uporaba umetne inteligence (angl. AI – Artifical Intelligence) tudi v srednje velikih in majhnih podjetjih. To je omogočeno tako prek oblačnih platform (npr. Microsoft PowerBI) kot s standardizacijo posameznih sklopov, s tem pa sta vpeljava in vzdrževanje metod umetne inteligence v namene analitike ter podpore odločanja poenostavljena. Z integracijo umetne inteligence v avtomatizirane procese razvoja, vpeljave ter vzdrževanja IT-rešitev je uporaba le-te v poslovnih procesih bistveno enostavnejša in cenejša.«

2 TREND – Kibernetska varnost

Zaradi vedno več IT-storitev, ki jih potrebuje podjetje ali jih ponuja svojim strankam, je IT-infrastruktura vedno bolj izpostavljena kibernapadom. Teh napadov je vedno več in veliko je kritičnih storitev, ki so jim izpostavljene.

3 TREND – IoT (angl. Internet of Things – Internet stvari) – SmartCity

Tehnologija IoT je v zadnjem času postala zrela in izvesti je mogoče vedno večje projekte, tako geografsko kot po številu senzorjev in zajetih podatkov. Pripravljajo se različne platforme za zajem in normalizacijo podatkov, ki bodo na voljo zainteresiranim, da jih bodo lahko uporabili v svojih storitvah.

Lahko bi ga predpisali na recept ...

Foto: Fotoatelje D&D

Poskrbite za svoje zdravje in zdravje svojih sodelavcev

Vključite ekstra deviško oljčno olje iz nasada Monte Rosso v vaš program »Promocija zdravja na delovnem mestu« in zagotovite sredstva zanj iz že obstoječega proračuna.

Primeri dobre prakse:

- Čajne kuhinje, npr. za pripravo solat.
- Kvartalna skrb za zaposlene »antioksidanti za domov«.
- Obdarovanje sodelavcev (jubileji, obletnice, nagrade, zahvale, posebni dosežki, »Božiček« ...).
- Zdravo obdarovanje poslovnih partnerjev ...

V Monterossu vam brezplačno:

- Pripravimo predlog vključitve, ki bo skladen z vašo filozofijo in vašimi potrebami.
- Sestavimo potreben tekst, ki ga zgolj skopirate in prilepite v dokument »Izjava o varnosti z oceno tveganja«, kot tudi v vaš program »Promocija zdravja na delovnem mestu«.
- Poskrbimo za redno dostavo na vaš naslov.

Pokličite Monterosso Slovenija: 041 303 701
ali **pišite**: prodaja@monterosso.si

Z veseljem vam bomo svetovali.

Sebi in svojim sodelavcem privoščite le najboljše, zaslužite si!

monterossoistra

MONTE ROSSO
STANCIJA • ESTATE

Foto: Shutterstock

ENAJSTERICA ZA DOBER ULOV NA SPLETU

Slovenska podjetja, ki se tradicionalno najbolj oklepajo lastne spletne trgovine (in nerada prodajajo prek drugih), bi se po mnenju Aljoše Domijana iz Gambit trade morala bolj zavedati, da je prihodnost v spletu, saj klasična prodaja strmo pada.

Nina Simić

Po besedah Žige Brodnika iz podjetja Optiweb nam bo kakovostna prenova vzela od 9 do 18 mesecev, pri tem pa mora sodelovati večina zaposlenih. Aljoša Domijan svetuje, naj se prenova začne od zgoraj, in priporoča, da si tudi vodstvo najame svetovalce.

Strokovnjaki se strinjajo, da se investicija v digitalizacijo povrne v enem do največ treh letih, a to ni razlog, ki bi nas od tega lahko odvrnil. Pa poglejmo, na katere trende morate biti pri prenovi kot trgovci bolj pozorni.

1 TREND – Personalizirana ponudba in podatki o kupcih

a) PERSONALIZACIJA

»Kategorij kupcev ni več, obstaja samo še vsak kupec posebej!« poudarja Aljoša Domijan. »Personalizacija je postopek zagotavljanja izkušenj, prilagojenih uporabniku. To dosežemo z dinamičnim prikazom vsebine, priporočil izdelkov in posebnih ponudb, ki jih izberemo na podlagi prejšnjih dejanj, zgodovine nakupov, demografskih podatkov in drugih informacij, ki jih kupec s privoljenjem posreduje trgovcu. Trgovec tako lažje pritegne kupce in tudi poveča število njihovih (ponovnih) nakupov.

Zagotavlja se lahko v številnih oblikah, najpogostejši pa so opomniki za opuščene košarice, kvizi in personalizirani popusti,« pojasnjuje Žiga Brodnik.

b) NAROČNIŠKI MODEL

Ko razvijemo naročniški model, lahko ponudbo, namenjeno lojalnim kupcem, še bolj personaliziramo, za trgovca pa to pomeni lažje načrtovanje dohodka. »Naročnikom lahko ponudimo na primer brezplačno dostavo, vzorce novih izdelkov, dostop do ekskluzivne ponudbe in podobno,« našteva Andrej Perc iz podjetja Creatim. »Vsak od nas je že naročen na Netflix ali kakšen spletni časopis. Ko smo enkrat naročeni, se temu težko odpovemo. Naročniški model deluje tudi za klasične spletne trgovce, ki lahko ponujajo izdelke, namenjene periodičnemu nakupovanju.«

c) ZBIRANJE POTREBNIH PODATKOV

Če želimo ponudbo personalizirati, moramo poskrbeti za dobro bazo podatkov o kupcih. Aljoša Domijan napoveduje, da bo ta naloga v kratkem z različnih globalnih servisov padla na pleča trgovca: »S selitvijo kupcev na pametne telefone so povezane tudi spremembe na področju spoštovanja zasebnosti kupcev. Apple je že zaščitil uporabnike telefonov iPhone in jim omogočil, da preprečijo zbiranje podatkov o njihovih navadah. V letu 2022 bodo temu sledili tudi Google, Facebook in drugi globalni igralci. Trgovci morajo tako podatke o svojih kupcih zbirati sami na svoji spletni strani, seveda z njihovim privoljenjem.«

»Vegetarijanci ne bodo zadovoljni, če jih bodo na prvi strani živilske spletne trgovine pričakali zrezki. Uporabnica v kozmetični spletni trgovini se bo raje vračala, če ji bodo na prvi strani ponujeni izdelki, ki ustrezajo ravno njenemu tipu kože,« pojasnjuje Andrej Perc iz podjetja Creatim. A kako ugotoviti preference vsakega posameznika, ko se s spremljanjem njegove aktivnosti na spletu strinja redkokdo?

»Google je za svoj brskalnik Chrome napovedal ukinitev piškotkov tretjih oseb, kar pomeni, da bodo ponudniki vedno bolj odvisni od podatkov, ki jih bodo dobili neposredno od uporabnikov (angl. zero party data). Kako je to videti v praksi? Uporabnike preprosto vprašaš, kaj jim je všeč. V prihodnje lahko v spletni trgovini pričakujemo vedno več pojavnih okenc v slogu kratkih anket: kakšen je vaš tip kože? Izberite pet najljubših artiklov! Kateri je

ZA KAKOVOSTNO MODERNIZACIJO VAŠE PROIZVODNJE

Podjetje BZK se ukvarja z razvojem in proizvodnjo strojev za avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnje. Sestavlja ga mlad tim strokovnjakov z večletnimi izkušnjami s področja načrtovanja in izdelave avtomatskih linij ter integracije industrijskih robotov in ostalih tehnologij v proizvodni proces.

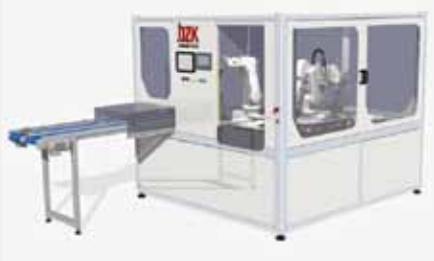

Obseg ponudbe:

- stroji in naprave za avtomatizacijo montaže,
- robotske celice za posluževanje strojev,
- robotska prijemala,
- robotsko brušenje,
- podajalni sistem z avtomatskim vstavljanjem kosov v orodje za brizganje plastike z namenskimi robotskimi prijemali,
- pick to light sistemi za skladišča in ročno montažo izdelkov in
- avtomatske pakirane linije.

Prilagodljivost in strokoven odnos

Za vsako naročilo zagotavljamo kakovostno in dosledno obravnavo od prvotne zamisli do končne predaje. Naša ekipa se ponaša s hitro odzivnostjo, inovativnostjo in dostopnostjo, poleg tega pa skrbimo tudi za nenehen razvoj za zagotavljanje visoke kakovosti storitev.

Naša vizija je postati eden od vodilnih ponudnikov avtomatizacije v regiji za proizvodna podjetja z namenom modernizirati proizvodne procese in tehnologije. Glavna prelomnica podjetja v preteklosti je bila selitev v večje poslovne prostore in pridobitev certifikata kakovosti ISO 9001, v prihodnosti pa načrtujemo še nadaljnjo širitev proizvodnje, nakup novih obdelovalnih strojev in zaposlitev novih sodelavcev.

.bzk AUTOMATION TECHNOLOGY

Promo

vaš najbolj priljubljen šport?« razkriva Andrej Perc in dodaja, da bo to koristilo tudi uporabnikom, saj bodo tako hitreje našli, kar iščejo.

2 TREND – Izjemna nakupna izkušnja

a) NE POZABIMO NA OSNOVE!

»Glavni trend ostaja doseganje in preseganje uporabnikovih pričakovanj. Dober produkt in izjemna nakupna izkušnja ne gresta nikoli iz mode, sploh slednjo pa pogosto podcenjujemo,« poudarja Jože Šulman iz Innovatifa.

Aljoša Domijan izpostavlja tudi skrb za dober dostop do spletne trgovine prek telefona: »Trgovcu lahko predstavlja velik izziv, kako ponuditi enako ali boljšo uporabniško izkušnjo, kot jo je doslej na veliko večjih računalniških zaslonih.«

b) ZGODBA JE NAJDRAŽJI DEL

»Spletna trgovina je le del celotnega poslovnega sistema. S sodelovanjem različnih prodajnih kanalov je treba kupce spremljati na vsakem koraku. Tako je zelo pomembna možnost kupovanja prek družbenih omrežij,« izpostavlja Sandi Markon iz podjetja Stroka. Toda taka ponudba potrebuje zgodbo.

»Zgodba, ne proizvodnja, je danes najdražji del. Trgovci na družbenih omrežjih uspešno prodajajo izdelke za ceno od 20 do 40 evrov, čeprav je njihova nabavna cena manjša od dveh evrov. Zgodba in promocija staneta le okrog 0,2 evra na klik, a je za posamezno prodajo potrebnih precej klikov. Tako strošek prodaje prek družbenih omrežij v povprečju znaša med 40 in 60 odstotkov maloprodajne cene,« pojasnjuje Aljoša Domijan.

c) PROGRESIVNE SPLETNE APLIKACIJE

»Zaradi vedno večjega poudarka na uporabniški izkušnji, ki pomembno vpliva na stopnjo konverzije spletnih strani in trgovin, Google med ključne faktorje rangiranja spletnih strani vključuje hitrost in odzivnost uporabniškega vmesnika. Ta izziv rešujejo tako imenovani razdruženi (angl. decoupled, headless) CMS-sistemi, kjer uporabniškega vmesnika ne procesira več CMS, ampak ločena komponenta, največkrat progresivna spletna aplikacija oziroma PWA. Ta zagotavlja izris spletne strani na ravni brskalnika, s tem pa bistveno pohitri spletno stran in izboljša uporabniško izkušnjo,« navaja Žiga Brodnik.

č) HITRO ISKANJE

»Ko kupec začuti potrebo po novem izdelku svoje najljubše znamke, mu moramo omogočiti, da celoten nakup ob uporabi poljubnega plačilnega sredstva opravi v nekaj sekundah,« poudarja Sandi Markon in opisuje, kako to lahko optimiziramo: »Prisegamo na minimalističen dizajn in načrtovano nakupovalno pot, v skladu z načelom manj je več. Trendi kažejo, da ga lahko s premišljeno izpostavitvijo pomembnih delov spletne trgovine lažje prepričamo v nakup, hkrati pa mu olajšamo iskanje in izbiro artiklov z naprednimi filtri. Spletna trgovina mora s kupci komunicirati tako kot vaš najboljši prodajalec v fizični trgovini.«

d) POVEZANOST PRODAJNIH KANALOV

Jože Šulman svetuje, da kupcu omogočimo brezhibno prehajanje med kanali podjetja oziroma trgovine. Še bolje pa je, da ponudimo možnost nakupa neposredno prek družbenega omrežja. Vedno več uporabnikov se namreč odloča za slednjo, ker celoten proces precej po-

speši. Izkušnja zagotavlja tudi preproste plačilne postopke in možnost odloga plačila.

3 TREND – Uporaba napredne tehnologije

a) VIRTUALNA IZKUŠNJA

»Razvoj virtualne resničnosti se je začel prilagajati dejanskim uporabniškim scenarijem. V nekaterih primerih se pojavlja celo prilagojena resničnost (angl. augmented reality), ki prek telefona ali posebnih očal dopolnjuje uporabnikovo dejansko zaznavanje realnosti z virtualnimi komponentami. V takšnem okolju se uporabniku zdi, kot da resnični in navidezni predmeti sobivajo v istem okolju,« razlaga Žiga Brodnik.

»Sploh v času izogibanja fizičnih trgovin izstopa tako imenovano virtualno preizkušanje (angl. virtual try-on), ki uporabniku omogoča, da izdelek postavi v prostor ali pa ga preizkusi,« dodaja Jože Šulman. »Kupcem naše stranke smo tako omogočili, da ob pomoči kamere na telefonu v svoj dom postavijo izbrano svetilo, kar jim olajša izbiro,« izkušnjo opisuje Sani Markon.

b) GLASOVNI POMOČNIKI

»Med bolj znanimi so Applova Siri, Amazonova Alexa in Googlov asistent,« našteva Žiga Brodnik in dodaja, da naj bi bilo do leta 2023 v uporabi osem milijard naprav z glasovnimi pomočniki. »Oddaja naročila ob pomoči glasovnih pomočnikov je intuitivna, prostoročna, ne zahteva miške ali tipkovnice in je kot nalašč za večopravilne naloge. Glasovna tehnologija potrebuje še veliko razvoja, a optimizacija spletne trgovine za podporo glasovnim pomočnikom lahko bistveno vpliva na rangiranje že zdaj – predvsem če za eno od lokalizacij trgovine uporabljate tudi angleški jezik.«

c) KLEPETALNIK

»Klepetalnik je računalniški program, ki simulira pogovor s prodajalcem v trgovini in kupca vodi skozi proces nakupa. Angleško poimenovani 'chatboti' so pri nas že dobro razširjeni in skrbijo za takojšnjo komunikacijo s stranko ter reševanje njihove težave ob pomoči prednastavljenih scenarijev – na vprašanja uporabnikov odgovarjajo 24 ur na dan. V določenih primerih so lahko scenariji klepetalnika tako dovršeni, da uporabnik niti ne ve, da se pogovarja s programom, in ne s človekom,« poudarja Žiga Brodnik. Predvsem na družbenih omrežjih so že skoraj nujnost.

CELOVITO REŠEVANJE VAŠIH LOGISTIČNIH IZZIVOV

Podjetje Iskra IMPULS, ustanovljeno 1991, se poleg logističnih loteva tudi projektov na področjih energetike in procesne avtomatizacije, dvigal in sistemov za razsute tovore ter hidromehanske opreme.

Zaposlujejo izkušene strokovnjake s področja projektiranja strojne in elektro opreme ter izdelave programske opreme.

Od idejne zasnove do zagona

Prvotno dejavnost, ki je bila omejena na elektro-opremo mostnih dvigal, smo najprej oplemenitili s programom avtomatizacije mostnih dvigal in kasneje razširili na kompletno izdelavo avtomatiziranih posluževalnikov za visokoregalna skladišča.

Za tovrstne sisteme danes nudimo celotno projektiranje (strojno in elektro), izdelavo, montažo, programsko opremo za avtomatizacijo in zagon. Zagon v celoti opravljamo z lastnimi močmi, nudimo pa tudi zagon tujih projektov kot samostojno uslugo.

Uspešni projekti, ki pričajo o odličnosti

Med večje uspehe štejemo projekt regalnih dvigal za Dubaj Duty Free, izvedbo krmilne opreme sistema za soproizvodnjo toplotne in električne energije na lesno biomaso, pa tudi sodelovanje pri zasnovi in izgradnji terminala za razsute tovore v Luki Ploče.

Trenutno med drugim razvijamo tudi svoj lasten razvojni projekt: sistem avtomatiziranega visokoregalnega sistema za gojenje rastlin. Pri tem sodelujemo s podjetjem Strip's, projekt pa sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija.

ISKRAIMPULS

Promo

intrix®

HRM

Sistem za celosten razvoj talentov.
Enostaven. Pregleden. Prilagodljiv.

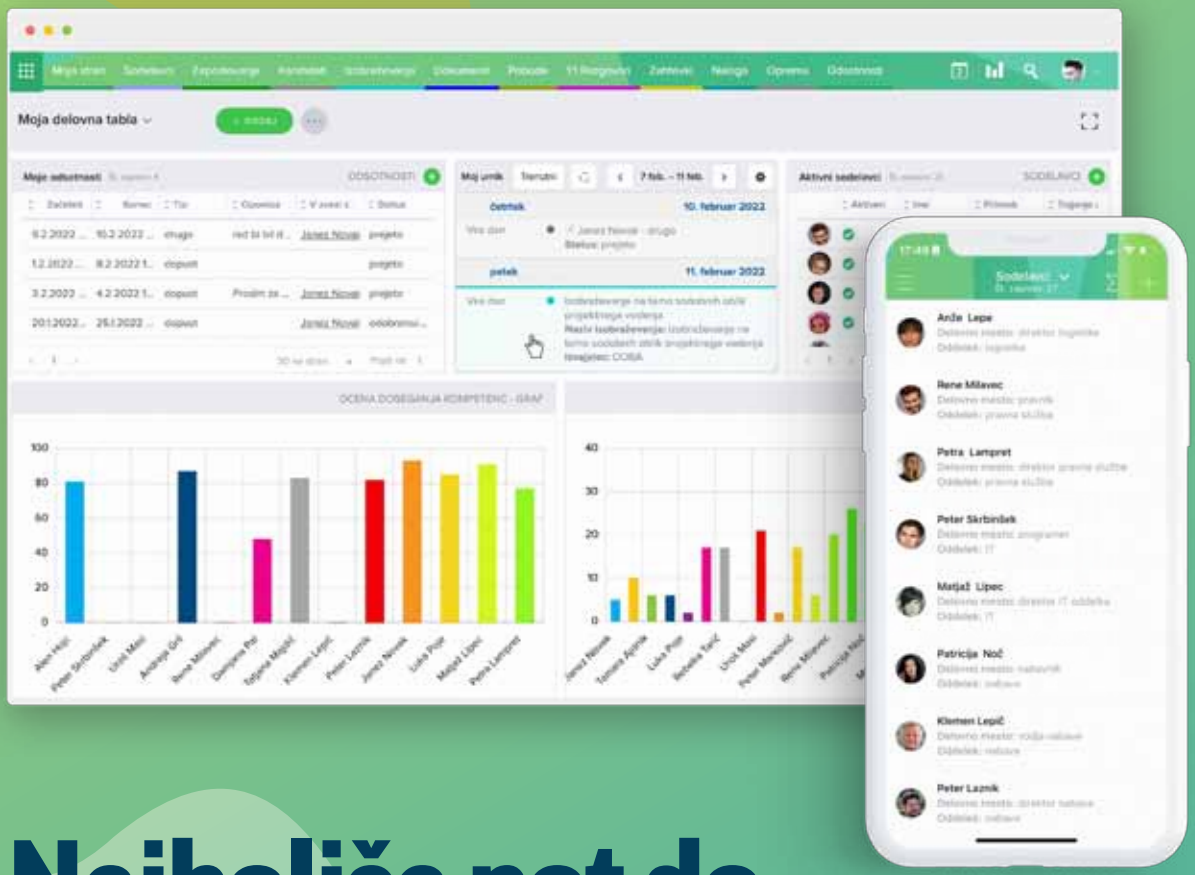

Najboljša pot do sanjske ekipe sodelavcev

Preizkusite 30 dni brezplačno.

www.intrix.si/hrm

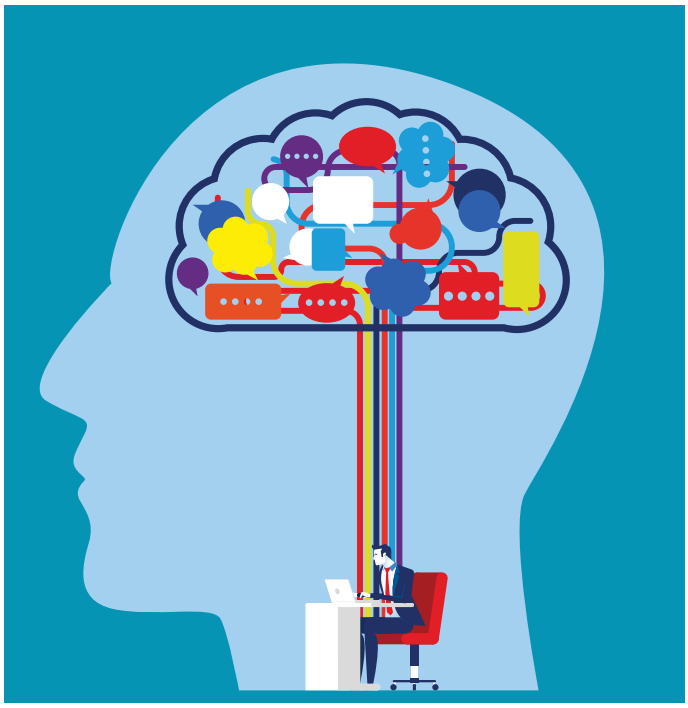

Foto: Shutterstock

DOBRI IDEJI JE IME eSLOVENIJA

Podjetja, predvsem pa njihovi računovodje, si pri poročanju državi želijo še dodatnih poenostavitev. Kako? Dobre prakse smo preverili.

Alen Salihović

Finančna uprava je lani začela prenovo REK-obrazcev, po kateri naj bi bilo ukinjenih več obstoječih REK-obrazcev (REK-1, REK-1a, REK-2 in PNiPD) in obrazec ZAP/M. Uveden bo enoten obrazec REK-O. Poenostavitve naj bi bile uvedene tudi na področju predlaganja popravkov REK-obrazcev in predlaganja obrazcev na podlagi samoprijave.

Zakaj ne enotna aplikacija za oddajanje podatkov?

Predvideni rok uveljavitve novega obrazca REK so s 1. aprila letos prestavili na 1. september 2022. A kot nam je zaupal podjetnik Jure Knez iz Dewesofta, bi lahko bila ena od prihodnjih še boljših rešitev ne zgolj za podjetja, ampak za vse, enotna aplikacija za oddajanje podatkov.

Na Finančni upravi so nam pojasnili, da so se prenove REK-obrazcev lotili celovito, in sicer bodo uvedli enoten obrazec REK-O. Ta bo poenostavljen in bo ob upoštevanju izbrane vrste dohodka omogočal avtomatičen izračun obračunanih obveznosti in obveznosti za plačilo ter izračun skupnih zneskov terjatev za davčno knjigovodstvo na eDavkih. Dodatnih novosti letos ne načrtujejo. To pa ne bo rešilo težav pri poročanju drugim državnim organom.

»Poročajmo samo enkrat«

Soustanovitelja in tehničnega direktorja trboveljskega podjetja Dewesoft Jureta Kneza smo vprašali, kje bi bilo po njegovem še mogoče priti naproti podjetjem. Poudaril je, da je digitalizacija procesov na vladni ravni ključnega pomena za visoko učinkovitost podjetij, zato si želijo digitalizacijo postopkov in uvedbo enotnega poročanja. Podjetja morajo namreč oddajati iste podatke na več državnih institucij, kot so Furs, Ajpes, Statistični urad, Banka Slovenije, Spot, eDavki, eNaročanje in Carinski urad.

»Poročajmo samo enkrat – na digitalni način,« je zapisal Knez. Prepričan je, da bi bila preprosta mobilna aplikacija zelo smiselna za avtomatizacijo interakcije z vladnimi službami, kar pa življenja ne bi poenostavilo zgolj v podjetjih, ampak tudi vsakemu posamezniku. Temu so naklonjeni tudi v Gospodarskem krogu, ki povezuje Gospodarsko zbornico Slovenije, Združenje Manager, SBC – Klub slovenskih podjetnikov in AmCham Slovenija, kjer dodajajo, da je debirokratizacija ena najpomembnejših tem.

Enotna mobilna aplikacija eSlovenija

Kot eno od rešitev Jure Knez ponuja tudi enotno mobilno aplikacijo eSlovenija. Poudarja, da več kot 50 odstotkov dostopa do storitev in informacij v svetu predstavljajo pametni telefoni.

»Trenutno obstajajo nepovezane spletne strani. Ni pa enotne sodobne platforme, ki bi omogočala komuniciranje z javno upravo in državno infrastrukturo ter urejanje postopkov,« pravi Knez.

Po Knezovih besedah naj bi bila enotna mobilna aplikacija storitev eSlovenija namenjena:

1. **obveščanju,**
2. **upravljanju vlog,**
3. **pregledu stanja in**
4. **naročanju storitev s področja javnega življenja.**

To bi bilo v nasprotju z gradnjo nepovezanih aplikacij s posameznega področja mogoče ustvariti z izgradnjo enotne platforme, one-stop-shop. »Mobilna aplikacija je narejena po načelu vtičnikov – dodatkov, kjer ponudniki storitev v osnovno platformo dograjujejo funkcionalnosti. Platforma v osnovi omogoča prijavo, notifikacije, oddajo predizpolnjenih obrazcev ter povezavo s plačilnim prometom,« v predlogu sprememb poudarja Knez.

Prepričan je, da bi z izdelavo mobilne aplikacije državljanom omogočili enostavnejši dostop do informacij, zaradi digitalizacije bi bila razbremenjena javna uprava, s tem pa bi tudi pohitrili postopke.

Kako bi delovala?

»Aplikacija bi bila v prvi vrsti namenjena obveščanju in naročanju, pa tudi e-identifikaciji. Ko povežemo aplikacijo s svojo e-identifikacijo, na telefonu dobimo obvestila, da nam poteče veljavnost osebnega dokumenta, da moramo plačati dohodnino, da dobimo tudi obvestila osebnega zdravnika,« je zapisal Knez.

Znotraj aplikacije, ki jo predlaga, bi lahko oddali tudi vlogo za podaljšanje osebne izkaznice, dobili informacijo o odmerjeni dohodnini ter jo s povezavo s plačilnimi karticami tudi poravnali. Kot že omenjeno, bi se lahko naročili še na pregled k zdravniku, kupili vstopnico za muzej ali vozovnico za vlak ter ob pomoči aplikacije sprevodniku dokazali, da je ta veljavna.

CELOSTNE REŠITVE ZA MAJHNA IN VELIKA PODJETJA

Podjetje AMTEC.PRO se ukvarja z avtomatizacijo proizvodnih procesov s poudarkom na procesih pakiranja komponent v nosilne trakove (ang. Carrier tape, nem. Blistergurt), poleg tega pa izdelujejo tudi nosilne trakove in izvajajo storitve pakiranja.

Podjetje deluje od leta 2003 in zaposluje 20 sodelavcev, od katerih večina deluje na področju avtomatizacije.

Uspešni tako pri nas kot v tujini

AMTEC.PRO je eden vodilnih proizvajalcev opreme za trakanje v evropskem prostoru, na tem področju pa opravi nad 75 % letnega prometa.
Podjetje na večini tujih trgih posluje samostojno. Njihov največji trg predstavlja Evropska unija, njihove rešitve pakiranja in avtomatizacije pa so prisotne v vseh državah EU. Poleg tega se pripravljajo tudi na poslovanje na bolj oddaljenih tržiščih. Nekatere rešitve imajo v tem kontekstu že postavljene, na primer v Singapurju in ZDA, v prihodnjih letih pa se bo poslovanje z njimi še okrepilo.

Pomemben je dober partnerski odnos

AMTEC.PRO ponuja celostne rešitve pakiranja za vsakogar, najsi gre za mikropodjetja ali večje družbe. Posebej dobrodošel izziv so zanje novi kupci – partnerji, ki šele začenjajo procese pakiranja in morajo svojo idejo še razviti. AMTEC.PRO jim nudi celovito rešitev na enem mestu – od materialov, potrebnih za trakanje, do storitev trakanja, od enostavnih naprav do kompletnih avtomatiziranih rešitev.
Sodelujejo tako z manjšimi podjetji kot tudi z multinacionalkami na področju elektronske in avtomobilske industrije. Največjo konkurenčno prednost predstavljajo odzivnost in inovativne rešitve, kakovosten partnerski odnos s kupci pa je predpogoj za dobro in dolgoročno sodelovanje.

POZOR, DAVKI PO NOVEM!

Preverili smo, kaj bo novega na davčnem področju. Novela zakona o dohodnini še ni sprejeta.

Maja Virant

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2)

Spremembe Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2) so začele veljati 1. januarja letos. Dušan Jeraj iz podjetja iConsult jih razdeljuje v tri skupine:

1 Poenostavitev

- Davčna obravnava rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine
- Amortizacijska doba v primeru t. i. operativnih najemov

2 Hitrejše priznavanje odhodkov

- Priznavanje odhodkov iz slabitve in odpisov terjatev – če gre za terjatve do družbe v stečaju ali prisilni poravnavi

3 Višje ali nove olajšave

- Olajšava za investiranje v digitalni in zeleni prehod
- Donacije
- Za zaposlovanje
- Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju

Med bolj zanimivimi Jeraj izpostavlja in praktično pojasnjuje naslednji dve:

a. Hitrejše priznavanje odhodkov (iz slabitve ali odpisa terjatev) v primerih, ko gre upnik v prisilno poravnavo ali stečaj.

V sedanji ureditvi je denimo družba A v letu 2019 izdala račun za dobavo blaga, ki ga kupec ni plačal. Letos je šel dolžnik v stečaj. Denimo, da bo stečaj zaključen v letu 2024. Družba je v letu 2019 zaradi izdanega računa prikazala višjo davčno osnovo in že plačala davke do dohodkov pravnih oseb.

Po sedanji ureditvi bi lahko družba odhodke iz naslova odpisa takšne terjatve v obračunu DDPO uveljavljala šele v letu 2024 – in šele takrat dobila »vrnjen« preveč plačan DDPO, ki ga je plačala že v letu 2019.

Kako je po novem?

Nova ureditev bo zagotovila, da bodo odhodki iz naslova odpisa terjatev priznani že v času, ko bodo terjatve prijavljene v postopku in priznane s strani upravitelja. Tako bo upnik lahko to znižanje davčne osnove uveljavljal predvidoma že v letu 2022.

b. Olajšava za zaposlovanje

Tudi olajšava za zaposlovanje bo morda zanimiva za delodajalce, vendar je treba upoštevati, da je dejanski prihranek pri davku od dohodka pravnih oseb iz naslova te olajšave nizek.

Poglejmo praktično: Družba zaposli novega sodelavca, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 55.b člena ZDDPO-2, in se z njim dogovori za plačo 1.500 evrov bruto. Ne pozabimo, da mora delodajalec računati tudi na dodatne stroške te zaposlitve (prehrana med delom, prevoz na delo, prispevki na plačo, regres za letni dopust ...). Strošek s tem zaposlenim tako hitro preseže 2.000 evrov na mesec. Na leto ima tako družba več kot 24.000 evrov stroškov s tem novozaposlenim. Olajšava zanj znaša 45 odstotkov njegove plače. V osnovo za olajšavo se upošteva samo njegova bruto plača – tako da olajšava pri letni bruto plači v višini 18.000 evrov znaša 8.100 evrov. Tako bo družba na letni ravni plačala za 1.539 evrov manj DDPO, kot če zaposli posameznika, ki ne izpolnjuje pogojev za to olajšavo.

Če bi isti delodajalec zaposlil osebo, mlajšo od 25 let (ki bi izpolnila pogoje iz 4. odstavka), bi bil zaradi višje olajšave (55 odstotkov plače) prihranek pri davku za 342 evrov višji (1.881 evrov prihranka pri DDPO na letni ravni).

Kako je po novem?

Država bo tako s to olajšavo pokrila – če malo poenostavimo - eno mesečno plačo novozaposlenega na leto (olajšava se lahko uveljavlja za 24 mesecev).

Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (PZDDV)

Štiri najpomembnejše novosti zakona, ki so začele veljati 22. januarja, navaja Nina Klobučarič iz podjetja iConsult:

1 Določena je izjema od omejitve pravice do odbitka DDV od nakupa električnih motornih vozil oziroma motornih vozil brez izpusta CO2, če se uporabljajo za poslovne namene.

Po novem lahko družba, ki je identificirana za namene DDV, uveljavlja odbitek DDV od električnih motornih vozil (osebnih vozil, električnih koles) ter elektrike, nadomestnih delov in storitev, ki so vezane na to vozilo, če sta izpolnjena dva pogoja, in sicer:

- da se vozilo uporablja za namene opravljanja njene obdavčene dejavnosti ter
- da bruto vrednost vozila ne presega 80.000 evrov.

V primeru, da se vozilo poleg poslovnih namenov uporablja tudi za zasebne, je treba od zasebne rabe obračunati DDV skladno s 15. členom ZDDV-1. Nove prehodne določbe pa omogočajo sorazmeren odbitek DDV tudi od električnih motornih vozil, če so bila kupljena pred uveljavitvijo tega zakona in še ni poteklo petletno obdobje popravka.

Pozor: to pomeni, da bodo davčni zavezanci, ki so električno vozilo kupili denimo februarja 2020 in ga uporabljajo za poslovne namene, zdaj lahko uveljavljali 3/5 zneska plačanega DDV v enkratnem znesku.

2 Možnost uveljavljanja odbitka DDV že v davčnem obdobju, v katerem je nastala obveznost za obračun DDV, če davčni zavezanec do poteka roka za predložitev obračuna DDV za to davčno obdobje razpolaga z ustreznimi računi.

Do zdaj je lahko davčni zavezanec pri domačih nabavah odbijal DDV šele v davčnem obdobju, ko je prejel račun (za odbitek DDV je bil torej pomemben datum prejema računa), po novem pa je odbitek DDV možen že v davčnem obdobju, ko je nastala obveznost DDV pri dobavitelju, če kupec prejme ustrezen račun do oddaje davčnega obračuna za to obdobje. S tem se izenačuje obdobje odbitka DDV kot v primeru samoobdavčitve.

Poglejmo praktično: izvajalec je storitve opravil med 1. 1. in 31. 1. 2022 ter izdal račun 2. 5. 2022. Kupec (identificiran za namene DDV) je račun prejel 5. 2. 2022. Po novem ima kupec možnost, da DDV uveljavlja že v DDV-obračunu za januar 2022, in ne šele v DDV-obračunu za februar 2022.

3 Ukinja se obveznost izročanja računa v papirni obliki končnim kupcem, razen če ga slednji zahteva.

Po novem končnemu kupcu ni več treba izročati papirnatega računa, razen če ga ta izrecno zahteva. S tem je ukinjeno tudi kaznovanje kupcev z globo 40 evrov, če ne vzame in zadrži računa neposredno po odhodu iz poslovnega prostora.

4 Ukinja se obveznost DDV-registracije za tuje davčne zavezance, če na ozemlju Slovenije opravljajo le dobave blaga ali storitev.

Davčno breme za dobavo blaga ali storitev se lahko prenese na naročnika, vendar le, če je slednji DDV-zavezanec, ki od teh dobav obračuna DDV po sistemu samoobdavčitve.

Dilema pri Zakonu o dohodnini

»Na sprejetje novele Zakona o dohodnini še čakamo,« pravi davčna svetovalka in predstavnica Davčno svetovalne zbornice Slovenije v evropskem združenju davčnih svetovalcev CFE, Aleksandra Heinzer iz podjetja Pakta svetovanje. Pomembna dilema je, ali bo novela začela veljati in se uporabljati že v 2022 ali šele 1. 1. 2023, opozarja Aleksandra Heinzer: »Splošno pravilo je, da se zakon o dohodnini ne uporablja za nazaj – razen če so sprejeti predlogi v korist davčnim zavezancem.« Toda če bo novela sprejeta, bo prinesla nekaj pozitivnih rešitev za davčne zavezance, med katerimi Aleksandra Heinzer za podjetnike še posebej izpostavlja naslednje:

1. Stopnja dohodnine na dividende in kapitalske dobičke bi se z zdajšnjega 27,5 odstotka ponovno znižala na 25 odstotkov.
2. Nižja boniteta za električna vozila.
3. Ugodnejša obdavčitev nagrajevanja z opcijami in deleži za zaposlene.
4. Ugodnejša obdavčitev plače iz poslovne uspešnosti.
5. Kupnina iz naslova odkupa lastnega poslovnega deleža ne bo več obravnavana kot dividenda.
6. Za samostojne podjetnike (in druge samostojne poklice) se uvajajo podobne olajšave kot za gospodarske družbe (olajšava za zaposlovanje in olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod).

Za vse davčne zavezance pa bo na dolgi rok pomembno predvsem zvišanje splošne olajšave, še navaja Aleksandra Heinzer, ki sicer meni, da je novela dobra in bi morala biti sprejeta.

Foto: Shutterstock

MILIJONI ČAKAJO NA VAS TUDI V 2022

Preverili smo, kje so odprte priložnosti pri razpisih. Največ sredstev za področje turizma.

Maja Virant

»Gospodarstvu, občinam in drugim ciljnim skupinam bo letos na voljo 640,7 milijona evrov novih razvojnih sredstev, od tega je 479,2 milijona evrov nepovratnih in 161,5 milijona evrov povratnih sredstev,« je sporočilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT).

Kam bo šel denar?

Največji kos pogače bo šel za:

- ★ razvoj turizma 130,8 milijona evrov (20,4 odstotka vseh sredstev),
- ★ podjetništvo in internacionalizacijo 117,3 milijona evrov (18,3 odstotka),
- ★ raziskave, razvoj in inovacije 107,5 milijona evrov (16,8 odstotka),
- ★ večjo produktivnost in globalno konkurenčnost 88,5 milijona evrov (13,8 odstotka),
- ★ regionalni razvoj 76 milijonov evrov (11,9 odstotka),
- ★ digitalizacijo 56,5 milijona evrov (8,8 odstotka),
- ★ lesnopredelovalno industrijo 29 milijonov evrov (4,5 odstotka),
- ★ energetsko učinkovitost 16,8 milijona evrov (2,6 odstotka),
- ★ krožno gospodarstvo 12,8 milijona evrov (2 odstotka),
- ★ socialno podjetništvo 3,1 milijona evrov (0,5 odstotka) in
- ★ urbani razvoj 2,4 milijona evrov (0,4 odstotka).

»Ministrstvo bo podprlo pripravljene projekte,« izpostavlja lastnica in direktorica podjetja Tiko Pro Kristina Kočet Hudrap. »Podjetja morajo

denimo že imeti pravnomočna gradbena dovoljenja za investicije ter pripravljene okvirne ponudbe, kaj bi kupovala in podobno.« Zelena komponenta bo nujna: »Če vaš projekt nima pozitivnega vpliva na okolje, ne bo sofinanciran.«

Kaj so novosti glede na prejšnja leta?

V primerjavi s prejšnjimi leti je tudi nekaj novosti. Do zdaj so bila sredstva razdeljena na več let, v okviru tako imenovanega react programa pa to ne bo več mogoče, opozarja Kristina Kočet Hudrap: »Časovnica bo zelo intenzivna. Ne bo več rokov za različne razpise, temveč bo en razpis ponujal več sredstev. Če podjetja takrat ne bodo ujela roka, bodo sredstva iz tega naslova zamudila.«

Prav tako višina subvencije iz react programa ne bo različna glede na kohezijske regije, kot bo to kasneje pri kohezijskih sredstvih. »Projekte zato zelo dobro načrtujte, saj se stroški zaradi stroge časovnice ne bodo mogli prenašati iz leta v leto,« opozarja Kristina Kočet Hudrap.

V podjetju Tiko Pro so za nas na enem mestu zbrali še trenutno aktualne razpise.

1 Javni razpis Krepitev blagovnih znamk

Objavljen: 31. 5. 2019, rok za oddajo vlog: 3. 5. 2022

Namen: Podpreti podjetja, ki želijo krepiti trženje blagovnih znamk na tujih trgih in na ta način na trgu dosegati višjo dodatno vrednost in konkurenčno prednost, tako pri pozicioniranju končnih produktov na tujem trgu kot pri vključevanju v globalne verige vrednosti na različnih ravneh.

Cilj: Višja dodana vrednost v podprtih podjetjih, krepitev končnih produktov slovenskih podjetij na tujih trgih in pozicioniranje proizvodov slovenskih podjetij višje v globalnih verigah vrednosti.

Upravičenci: MSP

Upravičeni stroški: Sklop 1 – stroški najema razstavnega prostora, stroški postavitve in ureditve razstavnega prostora, stroški tehničnih priključkov, stroški izdelave koncepta predstavitve in stroški opreme. **Sklop 2** – stroški storitev lokalnega agenta, kot so marketinške aktivnosti, namenjene promociji blagovnih znamk upravičenca.

Višina sofinanciranja: Dodeljena sredstva za sofinanciranje posamezne operacije ne morejo biti nižja od 30.000 evrov in ne višja od 100.000 evrov, 75 odstotkov upravičenih stroškov.

Višina razpisanih sredstev: 4.700.000 EUR, Vzhodna kohezijska regija

Izvajalec: SPIRIT

Več o razpisu: https://www.spiritslovenia.si/razpis/319

2 Javni razpis Sofinanciranje individualnih nastopov podjetij na mednarodnih sejmih v tujini v letih 2019–2022

Objavljen: 16. 11. 2018, rok za oddajo vlog: 16. 5. 2022

Namen: Sofinanciranje predstavitve proizvodov in storitev MSP-jev na mednarodnih sejmih v tujini v letih 2019-2023 zaradi okrepitve mednarodne konkurenčnosti MSP-jev, uvajanja izdelkov na tujih trgih ter povečanja možnosti poslovnega sodelovanja MSP-jev s tujimi partnerji.

Upravičenci: MSP

Upravičeni stroški: stroški sejma in udeležbe na sejmu

Višina sofinanciranja: predvidoma 5.313,06 EUR + 65,2 EUR/m^2 (5-120 m^2)

Maksimalna vrednost sofinanciranja: Predvidoma 13.137,06 EUR.

Višina razpisanih sredstev: 6.400.000 EUR

Izvajalec: SPIRIT za MGRT

Kontakt: indiv-sejmi2019@spiritslovenia.si

Več o razpisu: https://www.spiritslovenia.si/razpisi/2018-11-16-javni-razpis-za-sofinanciranjeindividualnih-nastopov-podjetij-na-mednarodnih-sejmih-v-tujini-v-letih-2019-2022

3 Varovanje inovacijskega potenciala

Objavljen: 1. 10. 2021, rok za oddajo vlog: 2. rok: od 9. 5. 2022, 10:00 do 31. 5. 2022, 13:00 (CET)

Namen: Varovanje inovacijskega potenciala podjetij, ki je ogrožen zaradi krize v gospodarstvu, ki jo je povzročila pandemija covida-19.

Predmet razpisa je zagotavljanje obratnega kapitala - dodelitev spodbud za sofinanciranje upravičenih stroškov dela raziskovalca, ki ga bo prijavitelj navedel v vlogi na ta javni poziv kot raziskovalno-razvojno in inovacijsko dejavnost prijavitelja v obdobju.

Upravičeni stroški: sofinanciranje dela stroška plač (24% ARRS plače), de minimis

Upravičenci: vsa podjetja

Okvirna višina sredstev: do 9.999,00 EUR na zaposlenega

Višina razpisanih sredstev: 7.000.000 EUR

Obdobje upravičenosti stroškov: Obdobje upravičenosti stroškov se lahko prične največ osem mesecev pred mesecem, v katerem je bila oddana vloga na ta javni poziv, vendar ne kasneje

kot tri mesece pred mesecem, v katerem je bila oddana vloga na ta javni poziv (kot datum začetka se upošteva prvi dan meseca začetka obdobja upravičenosti stroškov). Obdobje upravičenosti stroškov je največ 12 mesecev (neprekinjeno).

Izvajalec: SPIRIT

Več o razpisu: https://www.spiritslovenia.si/razpis/376

4 Prestrukturiranje in razvoj slovenskih gorskih centrov

Objavljen: 31. 12. 2021, rok za oddajo vlog: 10. 2. 2022

Namen: Krepitev odpornosti slovenskega turizma, njegovo kakovostno in trajnostno preoblikovanje ter znižanje sezonalizacije za dvig konkurenčnosti in dodane vrednosti v turizmu.

Upravičeni stroški: Sklop A – stroški gradnje žičniške in spremljajoče žičniške infrastrukture, investicije v opremo in druga opredmetena osnovna sredstva, stroški neopredmetenih osnovnih sredstev. **Sklop B** – stroški gradnje in pripadajoče infrastrukture, investicije v opremo in druga opredmetena osnovna sredstva, stroški neopredmetenih osnovnih sredstev.

Upravičenci: MSP, občine, javni zavodi

Okvirna višina sredstev: 48.800.000 EUR

Višina sofinanciranja: Sklop A – do največ 80 odstotkov upravičenih stroškov ob dodatni zahtevi, da je zgornja meja sofinanciranja do največ 8 mio EUR. **Sklop B** – do 20 odstotkov upravičenih stroškov v primeru mikro in malih podjetij ter do 10 odstotkov upravičenih stroškov v primeru srednje velikih podjetij.

Obdobje upravičenosti stroškov: še v usklajevanju

Izvajalec: MGRT

Več o razpisu: https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-razpis-za-vlaganja-v-kakovostno-intrajnostno-preoblikovanje-slovenskega-turizma-za-krepitev-njegove-odpornosti/

5 Vavčerji

Z vavčerskim sistemom zagotavljajo razvojne spodbude nižjih vrednosti, torej pomoč pri izvedbi manjših projektov mikro, malih in srednje velikih podjetij. Postopek pridobitve subvencije v višini do 60 odstotkov upravičenih stroškov oziroma do največ 9.999,99 evra na vlogo je poenostavljen, administrativno nezahteven in hiter. Gre za podporo rasti in razvoju slovenskih podjetij na različnih vsebinskih področjih:

Vavčer za udeležbo na mednarodnih forumih https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=128

Vavčer za udeležbo v gospodarskih delegacijah v tujino https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=127

Vavčer za celostno vrednotenje okoljskih vplivov (LCA) https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=129

Vavčer za prenos lastništva https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=126

Vavčer za prototipiranje https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=132

Vavčer za uvajanje poslovne odličnosti po modelu EFQM v mikro, mala in srednje velika podjetja https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=131

Vavčer za patente, modele, znamke https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=130

Vavčer za statusno preoblikovanje družb https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=133

Vavčer za kibernetsko varnost https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=135

Vavčer za pridobitev certifikatov https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=138

Vavčer za dvig digitalnih kompetenc https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi?view=tender&id=137

STOPITE V SVET AVANTURE Z NAŠIMI BRP PRODUKTI. **SKI-SEA.COM**

Ski & Sea d.o.o. Ob Savinji 12, 3313 Polzela

+386 3 492 00 40

info@ski-sea.si

www.ski-sea.com

ski-doo LYNX SEA-DOO EVINRUDE ROTAX can-am

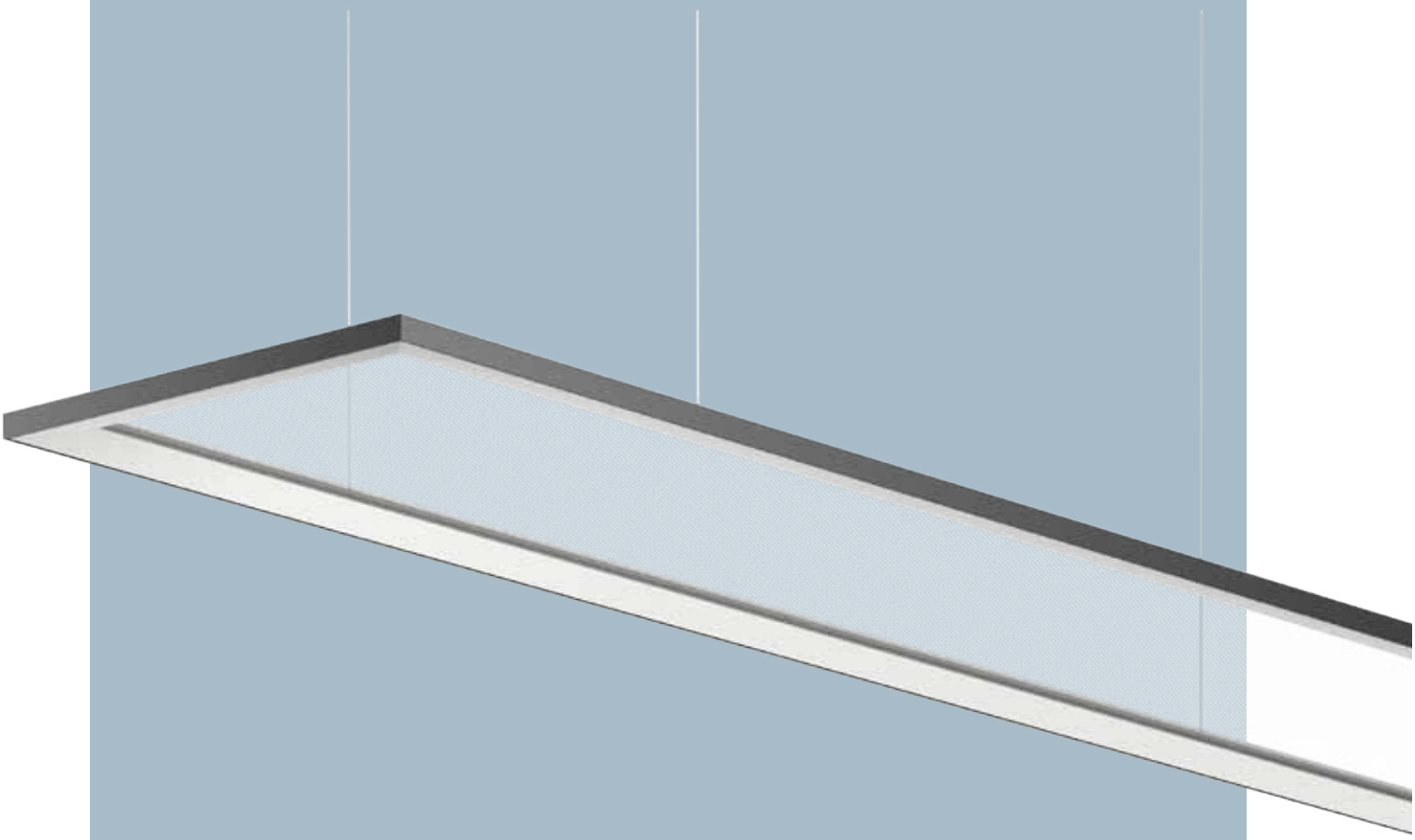

Skyler

Dober dizajn je transparenten.

Skyler nudi popolno kombinacijo direktne in indirektne osvetlitve brez bleščanja.

intra lighting

5 TRENDOV PRI NAČRTOVANJU SVETLOBE

Preverili smo, kaj je novega in kakšni so trendi na področju načrtovanja svetlobe ter zakaj je dobra luč pomembna za delovni proces.

Jan Tomše

»Ko razmišljamo o svetlobnih rešitvah, je pravočasno in strokovno načrtovanje svetlobe predpogoj za izogibanje napakam, nepotrebnim stroškom in neustrezni osvetlitvi,« pravi Marino Furlan, ustanovitelj in direktor Intra Lightinga, ponudnika arhitekturnih svetil in celovitih svetlobnih rešitev: »Svetloba vpliva na motivacijo, produktivnost, počutje in zdravje.«

Kako načrtovati svetlobne rešitve?

Svetlobo danes načrtujemo za različne potrebe.

Podjetja, ki se odločajo za investicije v novo razsvetljavo, naj se najprej lotijo podrobnega projekta, v katerem določijo:

- potrebne ravni osvetljenosti,
- predvideno porabo električne energije in
- življenjsko dobo razsvetljave, s katero so povezani stroški vzdrževanja.

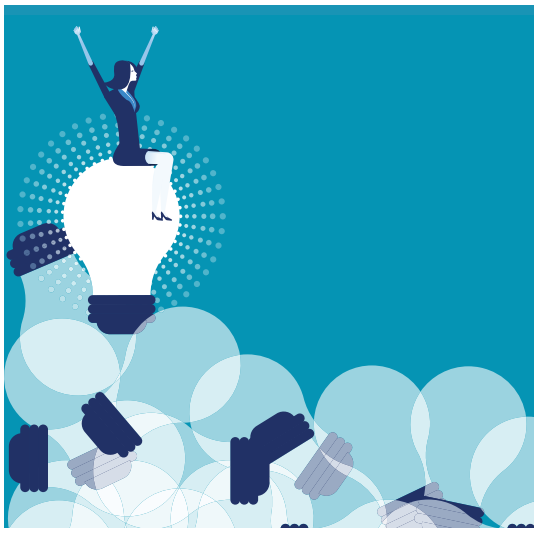

Foto: Shutterstock

»Pomembna je tudi izbira trajne rešitve z jamstvom pet let, ki je danes že skoraj standard,« poudarja Peter Zelnik, ustanovitelj in direktor podjetja MTSI Lighting, enega od vodilnih podjetij na področju profesionalne razsvetljave.

Pomembno je predstaviti različne možnosti osvetlitve ter pri tem upoštevati potrebe ljudi in proračun. Furlan izpostavlja tudi vidik trajnosti. »V tem pogledu bi opozoril še na kakovost svetilk, možnost njihovega recikliranja in energetsko varčnost, ki ni samo sodoben trend, pač pa na našem planetu postaja že nujnost.«

Trendi na področju svetlobnih rešitev

1 Svetila z vgrajenimi svetlobnimi viri.

Trend uporabe LED-svetil z vgrajenimi svetlobnimi viri se bo nadaljeval tudi v prihodnosti. Zamenljive LED-sijalke so postale preteklost zaradi nižje učinkovitosti in življenjske dobe, pravi Peter Zelnik. Svetila z LED-tehnologijo so varčna in energetsko učinkovita. Izberite kakovostna z integrirano LED-tehnologijo, in ne svetilk, v katere se vgradijo retrofit LED-sijalke, svetuje Marino Furlan.

2 Svetloba, ki sledi naravnemu ciklu človeka.

Vključevanje spreminjajoče se barvne temperature bele svetlobe je del tehnologije trajnostne razsvetljave. »Ta tehnologija je usmerjena v človeka ter uravnoveša vizualne, čustvene in biološke potrebe ljudi, kar pozitivno vpliva na 24-urni cirkadiani ritem človeškega telesa,« pojasnjuje Furlan. »Takšna dinamika osvetlitve, imenovana

Human Centric Lightning oziroma integrativna razsvetljava,« pravi Zelnik, »sledi dinamiki dnevne svetlobe prek:

- ★ spreminjanja osvetljenosti,
- ★ spreminjanja barvne temperature,
- ★ spreminjanja smeri svetlobe.«

3 Trajnost in personalizacija.
V prihodnje bo naraščala prodaja inteligentne razsvetljave, ki v povezavi z različnimi senzorji omogoča krmiljenje, samodejno zatemnjevanje in s tem varčevanje energije ter vpliva na življenjsko dobo svetil, pravi Zelnik. Personalizirane rešitve ob pomoči pametne razsvetljave pomagajo razbremeniti posameznikove oči glede na čas dneva in delovne naloge, osvetlitev preostanka stavbe pa je krmiljena po vnaprej definiranih pravilih.

4 Kombinacija svetlobe z akustiko.
Razvoj svetil vse bolj stremi k združevanju svetlobe in akustike. To pomeni, da so v svetilke implementirani akustični materiali ali da so svetilke integrirane v akustične materiale, ki vpijajo zvok ter zmanjšujejo hrup in odmev. Ti so lahko narejeni iz recikliranih materialov.

5 Cenovni vidik.
»Glede na trenutne razmere na trgu komponent lahko v naslednjih letih pričakujemo redne podražitve tudi pri svetilih, zato je v primeru izdelanega projekta smiseln čimprejšnji nakup,« svetuje Peter Zelnik.

VSE ZA VZDRŽEVANJE HIGIENE NA ENEM MESTU

Podjetje Barjans, d. o. o. je eno izmed vodilnih podjetij, ki na enem mestu zagotavlja vse potrebno za vzdrževanje čistoče in higiene.

V svoji ponudbi imajo sanitarni potrošni material in podajalnike, čistilna sredstva, pripomočke in čistilne stroje, sredstva za zaščito in osebno nego in vse ostalo, kar zagotavlja visoko higieno na delovnem mestu.

Za vaše nemoteno delo

Na Barjans, d. o. o. se obračajo podjetja, ki želijo vzpostaviti in vzdrževati visok standard pri obvladovanju čistoče. Njihova servisna ekipa je zadolžena za nemoteno uporabo profesionalnih čistilnih strojev TASKI, lastna dostavna služba pa poskrbi tudi za hitro dostavo naročenih izdelkov.

Nenehna kakovost izdelkov ne upočasnjuje vašega dela z nevšečnostmi ali okvarami, temveč vam omogoča, da se brez skrbi osredotočite na svoje delo.

Kakovostne storitve na vseh področjih

V podjetju vam z lastnim sanitarnim inženirstvom pomagajo pri:

- ★ izobraževanju čistilnega osebja,
- ★ optimizaciji stroškov potrošnih materialov in čistil,
- ★ vzpostavitvi HACCP-a po zadnji zakonodaji in nudenju podpore pri inšpekcijskih nadzorih.

Barjans, d. o. o. zastopa izdelke priznanih blagovnih znamk, kot so:
★Diversey ★Tork ★Purell ★Filmop ★Sanitec ★Fre Pro ★Vikan ★Vileda Professional ★Franke.

barjans
Tradicija čistega.

Promo

3 novi trendi pri izolaciji

Izolacije z debelejšo steno. Izolacije, ki pospešujejo izvedbo gradbenih del. Izolacije, ki najbolj ustrezajo okoljskim vplivom. To so sodobni izolacijski trendi. »Povpraševanje po toplotnoizolacijskih materialih se ves čas krepi, panoga je v porastu. V obdobju 2021–2026 bo imela po napovedih več kot štiriodstotno letno rast,« navajajo pri podjetju Fragmat, specialistu za izolacijske produkte in rešitve.

Kaj kažejo trendi?

Razvoj v panogi izolacijskih materialov po besedah Saše Zečevića iz podjetja Izoterm Plama narekujejo naslednji trendi:

1 Materiali z debelejšo steno izolacije.

V želji po doseganju boljših učinkov izolacije in prihrankov se občutno povečuje uporaba tistih z debelejšo steno izolacije.

2 Kombinacija materialov, ki pohitri izvedbo gradbenih del.

Nova generacija izolacijskih materialov na trgu vključuje večslojno izolacijo in izolacijo, sestavljeno iz več različnih vrst materialov. Tako se zagotavlja vrhunska toplotna in zvočna izolacija, pojasnjuje Zečević. Na trgu se uveljavljajo predizolirane vodovodne in odtočne cevi, ki omogočajo hitrejšo in natančnejšo montažo cevovoda na posamezen objekt.

3 Materiali, ki najbolj ustrezajo okoljskim vplivom.

Spremembe norm in standardov imajo za cilj predvsem energetsko varčevanje (boljše izolacijske lastnosti), ognjevarnost in udobje bivanja (primer: akustična izolacija).

Nove generacije izolacije morajo poleg toplotnih in zvočnih lastnosti zagotavljati najboljšo prilagoditev na naslednje okoljske vplive:

- spremembo vlage,
- UV-žarke,
- velika temperaturna nihanja,
- hitrost nanašanja izolacije pri gradnji,
- skladiščenje, rokovanje in podobno.

Poleg tega mora biti življenjska doba izolacije novih generacij čim daljša, pojasnjuje Zečević.

TEM

Ustvarjen za vsak prostor.

TEM, vodilni proizvajalec inovativnih,
modernih in estetskih stikal in vtičnic.

MODUL LINE

MODUL SOFT

MODUL PURE

TEM

TEM ČATEŽ d.o.o.
Čatež 13, 8212 VELIKA LOKA
SLOVENIJA
tem@tem.si
www.tem.si

V DUBAJ SE PODAMO – POKAZAT, KAJ ZNAMO!

V slovenskem paviljonu vse od začetka svetovne razstave EXPO potekajo tudi predstavitve članov SBC in njihovih podjetniških inovacij. Slovenija je s svojim zelenim paviljonom med najvidnejšimi državami.

Jan Tomše

Expo 2020 v Dubaju v Združenih arabskih emiratih je vrata odprl oktobra lani. Vodilo razstave je Povezovanje misli, ustvarjanje prihodnosti (v izvirniku: Connecting Minds, Creating the Future), na njej pa se predstavlja 192 držav. S posebnimi specializiranimi paviljoni vodilno tematiko dopolnjujejo podtematike: priložnost, mobilnost, trajnost.

Na svetovni razstavi se v slovenskem paviljonu, ki ga je zgradil član SBC, podjetje Riko, predstavljajo številna slovenska podjetja. Člane SBC, ki so sodelovali v Dubaju, smo vprašali, kakšne so njihove inovacije ter kako so jih predstavili obiskovalcem in potencialnim partnerjem.

Extrem, d. o. o. (del skupine Asoft, d. o. o.)

Inovacija, ki združuje možgansko aktivnost s kakovostno pitno vodo

Podjetje Extrem je je predstavilo nevro pitnik, ki svetu posreduje sporočilo o kakovostni pitni vodi v glavnem mestu Slovenije. Izdelek promovira ekološko pitje vode iz pipe. Nevro pitnik je inovacija, ki posamezniku omogoča, da ob pomoči misli in osredotočenosti natoči kozarec vode. Deluje na osnovi napredne nevrotehnologije EEG BCI (tehnologija za merjene možganske aktivnosti, op. a.), ki je plod znanja sodelavcev v A-softu in njihovem startupu Blckb.

»Zelo sem ponosen na podjetje Extrem, ki je kot prvo v širši regiji začelo organizirati tako imenovane nevrodogodke. Ti za osnovo uporabljajo

tehnologijo za merjenje možganske aktivnosti, pri čemer jim pomagajo strokovnjaki iz našega podjetja. To je odličen način, kako napredno tehnologijo uporabiti za zabavno-poučne namene in jo približati širši javnosti.«
Tadej Muha, direktor podjetja A-soft, d. o. o.

Cleangrad, d. o. o.

Izdelki za najvišjo mogočo čistost prostorov

Podjetje Cleangrad je na sejmu predstavilo blagovno znamko Cleangrad kot dobavitelja čistih prostorov, s fokusom na nekaterih specifičnih izdelkih, ki so plod lastnega razvoja.

»Ti izdelki so predajne komore, vrata z napihljivim tesnilom in avtomatska hermetična drsna vrata. Vsem je skupno to, da so primerni za najvišje cone čistosti. To jih postavlja v sam vrh kakovosti in tudi v veliki meri razlikuje od konkurenčnih izdelkov na trgu.«
Jernej Zupančič, direktor podjetja Cleangrad, d. o. o.

Delegacija članov SBC v Dubaju na začetku februarja

Na začetku februarja je svetovni sejem v Dubaju obiskala močna delegacija 48 članov in vodstva SBC. Udeležili so se okrogle mize o poslovanju v Združenih arabskih emiratih, na kateri so svoje izkušnje predstavili slovenski podjetniki, ki delujejo v Dubaju. Iz prve roke so člani SBC o poslovnem okolju v Dubaju izvedeli tudi od slovenskega veleposlanika v Abu Dabiju Ota Pungartnika, predstavnika dubajske zbornice Joeja Paola Paixaa in predsednika SBC Joca Pečečnika. Člani SBC so obiskali dubajsko podjetje Gorica Group. Ta je z več kot tisoč zaposlenimi največji ponudnik logističnih rešitev za naftno, gradbeno in druge industrije v Dubaju, pa tudi med največjimi v svetovnem merilu. Leta 1990 ga je ustanovil Slovenec Ivan Fornazarič, ki je članom SBC ob obisku podjetje tudi razkazal.
Pojasnilo: Vabilo k oddaji kratke predstavitve o nastopu na Expu 2020 smo poslali vsem članom kluba. Objavili smo prispevke tistih, ki so se na naše vabilo odzvali do zaključka redakcije.

GEA College, d. d.

Ženski menedžment in digitalizacija

Direktorica in dekanja GEA College – Fakultete za podjetništvo, mag. Katja Kraškovic, je imela vidno vlogo v gospodarski delegaciji Ženske v menedžmentu na Expu 2020 v Dubaju. Slovenske menedžerke in govornice so na poslovnem forumu razpravljale o participaciji žensk v menedžmentu ob podpori digitalizacije.

»Ključni poudarek je bil na partnerstvu, ravnovesju med spoloma, medsebojni podpori, novih vodstvenih stilih, vseživljenjskem učenju, nenehnem pridobivanju znanja ter spremembi miselnosti in pristopa. V družbi uspešnih posameznic so potekale produktivne diskusije. To je bila neprecenljiva izkušnja v odlični organizaciji.«
Mag. Katja Kraškovic, direktorica in dekanja GEA College – Fakultete za podjetništvo

Skupina Lotrič Metrology, d. o. o.

Avtomatizacija nadzora kakovosti in nov sistem certificiranja zaščitnih mask

Skupina Lotrič Metrology se je na svetovni razstavi predstavila kar dvakrat. Prvič novembra lani, ko so nastopili v tematskem sklopu Tovarne prihodnosti in razvoj materialov. Na poslovnem forumu Napredni materiali za zeleno prihodnost so se predstavili z rešitvijo za avtomatizacijo nadzora kakovosti – Trames. Gre za unikatne merilne sisteme, posebej prilagojene potrebam naročnikov. Na trgu namreč le redko obstajajo generične rešitve, primerne za specifične proizvodne izzive.

Drugič je Lotrič na omenjeni razstavi nastopil na začetku februarja v sklopu Zdravje in dobro počutje, kjer so predstavili rešitev Exactum. Ta je namenjena nadzoru hladne verige hitro pokvarljivih živil, zdravil in drugega temperaturno občutljivega blaga. Lotrič je pokazal tudi certificiranje zaščitnih mask, ki ga izvajajo v novih laboratorijih. Ti so opremljeni z najsodobnejšo opremo in so tudi vstopna točka za trg EU.

Lanski obisk Dubaja se je podjetju iz Selce obrestoval tudi zaradi poslovnega partnerstva, ki so ga letos sklenili s podjetjem Engineering Tracker Establishment iz Združenih arabskih emiratov. Dogovorili so se za skupen nastop na 33-milijonskem trgu Savdske Arabije.

Slovenija na Expu 2020

Slovenski paviljon za Expo 2020 sta zasnovala arhitekta Robert Klun in Sandi Pirš s sodelavci, zgradilo pa ga je podjetje Riko, član SBC. Paviljon obsega 1550 m² razstavnih površin in izpostavlja tri elemente, ki zaznamujejo Slovenijo: vodo, naravo in inovativnost. V konstrukciji so inovativno uporabljeni elementi, ki so montažni, trajnostni in razgradljivi: kovina, steklo, les in kamen. Privlačno zasnovana zunanjost paviljona ponazarja slovenski gozd. Paviljon je zasnovan kot pametno okolje, ki obiskovalcem omogoča virtualni obisk in izkušnjo prihodnosti z uporabo naprednih digitalnih rešitev.

Mega M, d. o. o.

Rešitev eMobilnost MegaTel

Podjetje Mega M je na Expu 2020 predstavilo telekomunikacijske storitve in novo inovativno rešitev eMobilnost MegaTel. Ta poleg vrhunske pametne električne polnilnice za električna vozila vključuje tudi zaledni sistem, ki omogoča centralno upravljanje pametne električne polnilnice na varen in uporabniku prijazen način prek brezplačne aplikacije Mega Mobility in stroškovno optimizacijo polnjenja.

»Za omenjeno storitev je Mega M prejel tudi državno srebrno priznanje za inovativnost. Na dogodku Expo 2020 smo stkali številne poslovne vezi, kar nam omogoča vstop na nove trge oziroma širši preboj na trge, ki so tradicionalno naravnani na fosilna vozila.«

Matej Meža, direktor podjetja Mega M, d. o. o.

MR, d. o. o.

Promocija naravnega okolja in aktivnosti

Podjetje MR se je sejma udeležilo v tematskem sklopu Turizem in mobilnost. Predstavili so naravno okolje in aktivnosti na Pohorju ter možnost bivanja v nastanitvenem objektu Apartmaji Storžek, Hočko Pohorje.

»Slovenijo vsi občudujejo in si jo želijo nekoč obiskati. S kratkimi videofilmi ter zemljevidi Slovenije in Pohorja smo uspeli prikazati našo lokacijo in našo butično nastanitev, ki je primerna za skupine do 14 ljudi. Zimska idila, motorne sani, ogledi z električnimi kolesi, pohodništvo, kulinarika in narava so bili glavna tema naših pogovorov.«

Klaudija Šturm, direktorica podjetja MR, d. o. o.

Opikar, d. o. o.

Samostoječe steklene operacijske dvorane

Na sejmu so predstavili tri glavne divizije podjetja: strojno-instalacijska dela HVAC, tehnologijo čistih prostorov Cleanroom Rechnology in operacijske dvorane Operating Rooms.

»Poseben poudarek smo namenili steklenim operacijskim dvoranam, ki ne potrebujejo podkonstrukcije in stenske podpore. Samostoječi sistem nam omogoča zelo hitro montažo v različnih situacijah na lokaciji objekta.«

Luka Puntarić, direktor podjetja Opikar, d. o. o.

Plastika Skaza, d. o. o.

Model krožnega gospodarstva prek produkta Bokashi Organko

Podjetje Skaza se je na Expu 2020 udeležilo mednarodnega okoljskega posveta strokovnjakov. Kot primer dobre prakse v boju proti podnebnim spremembam je bil izpostavljen Skazin model krožnega gospodarstva pri ravnanju z biološkimi odpadki.

Prebivalci trajnostne skupnosti v Dubaju izdelke Bokashi Organko uporabljajo že več kot šest mesecev. Z njimi na domačem vrtu ali kuhinjskem pultu pridelajo kakovostno osnovo za kompost, fermentacijsko tekočino za gnojenje rastlin in biološko čistilo za odtoke.

»Svetovanje na področju krožnega delovanja je sicer ena od storitev, ki jih izvajamo v Skazi. Naš cilj je najti čim več skupnosti in občin, ki bi

PEČEČNIK ZA TAKOJŠNJO ZAŠČITO OKOLJA IN VEČ INOVACIJ

Na februarski skupščini so člani SBC – Kluba slovenskih podjetnikov potrdili letno poročilo za leto 2021, program dela in finančni načrt za letošnje leto ter prenos dobrodelne ustanove Rdeča žoga na klub. Pomembni cilji programa SBC 2.0 so tudi vrhunski klubski servis za člane, digitalizacija in internacionalizacija združenja ter razvoj zelenih projektov.

»Javnost in druge okoliščine zahtevajo takojšnjo zaščito okolja, trajnostno naravnanost podjetnikov, digitalizacijo in inovacije za prihodnost globalne pravičnosti. In to lahko podjetniki, ki ustvarjamo visoko dodano vrednost, vsekakor ponudimo! A za to moramo pridobiti tudi sredstva, moramo se povezovati zunaj meja Slovenije, moramo biti kreativni!« je na skupščini povedal Pečečnik.

Poudaril je še: »SBC v 2022 čaka državotvorna naloga. V času, ko se bodo politiki fotografirali in iskali prosta plakatna mesta, nas čaka težavna pot okrevanja po covidu-19. Pričakujem veliko krizo vrednot, socialno krizo, pa tudi ekonomsko. V SBC se na te izzive pripravljamo, zato se povezujemo in sodelujemo.«

si s krožnim delovanjem odpadne hrane želele zmanjšati stroške transporta in s tem prispevati k bolj zdravemu okolju. Želimo zbuditi zavedanje, da odpadna hrana ni odpadek, temveč vir novega življenja.«
Robert Agnič, direktor podjetja Plastika Skaza, d. o. o.

Tiko Pro, d. o. o.

Soustvarjanje dogodka o trajnosti

Podjetje Tiko Pro se je udeležilo dveh dogodkov: poslovnega foruma o trajnostnem razvoju in lesu kot trajnostnem materialu prihodnosti ter dogodka, ki ga je organiziral Zavod CER – Center energetskih rešitev, Tiko Pro pa je bil partner.

»V sklopu slovenskega paviljona, pa tudi drugih, je veliko možnosti za nove poslovne priložnosti. Že sama poslovna aplikacija Expa 2020 ponuja veliko možnosti mreženja ter B2B-sestankov.«
Ana Kovačič, vodja prodaje in marketinga Tiko Pro, d. o. o.

Uniforest, d. o. o.

Digitalna predstavitev domačega podeželja tujim obiskovalcem

Sejma so se udeležili z namenom okrepiti vpliv v Aziji in se razgledati po afriškem trgu. V slovenskem paviljonu so z virtualnim razstavnim salonom zajeli širok nabor izdelkov za manipulacijo in spravilo hlodovine ter priprave drv.

»Ob pomoči očal za virtualno resničnost smo v zelenem okolju domačega podeželja z nazorno digitalizirano predstavitvijo navdušili goste z vseh celin. Uvodni teden razstave s tematiko Podnebje in biodiverziteta se je odlično zlil z našim pristopom h gozdarstvu. Trajnostno ravnanje z gozdom je namreč v Sloveniji že dolgoletna tradicija. Uniforest kulturo selektivne sečnje spodbuja z razvojem in proizvodnjo mehanizacije, kot so gozdarski vitli in sistem žičnice. Ti omogočajo spravilo hlodovine iz gozdov, pri katerem minimalno poškodujemo podrastje in talno floro gozda. Poleg tega zmanjšan poseg v ekosistem ohranja vitalnost gozda, ki tako ostaja bogat za prihodnje rodove.«
Drago Pintar, direktor podjetja Uniforest, d. o. o.

T.P.G. = Trust, Personal care and Global presence

Podjetje T.P.G. Logistika d.o.o. je zasnovano in deluje po načelih, kateri so razvidni že iz samega imena podjetja, in sicer:
- na osnovi zaupanja strank (**Trust**),
- osebnega odnosa ter skrbnega prizadevanja do kvalitete naših storitev (**Personal care**)
- in seveda z globalno prisotnostjo s katero zadovoljujemo celovito pokritost storitev »door to door« (**Global presence**)

Smo dinamično hitro rastoče podjetje z izkušenim kadrom, ki s svojim znanjem in prizadevanjem strmi, da svojim komitentom poišče vedno najugodnejši ter najhitrejši način transporta. Na osnovi profesionalnosti in izkušenj pridobljenih skozi leta nudimo optimalne rešitve ter najkonkurenčnejšo ponudbo.

Osnovne storitve:
- Organizacija ladijskih, zbirniških, avio ter kamionskih prevozov
- Skladiščenje ter distribucija blaga
- Uvozno ter izvozno carinjenje znotraj podjetja (z lastno carinsko garancijo)
- Svetovanje strankam s skupnim doseganjem optimalnih rešitev

S hčerinskim podjetjem T.P.G. Agent d.o.o. nudimo možnost najema oz. rezervacije ladij za projektni, razsuti in kosovni tovor. Specializirani smo tudi za hitro pokvarljivo blago ter ostali temperaturno občutljivi tovor, pri čem predstavljamo enega največjih partnerjev Luke Koper d.d.

T.P.G. LOGISTICS LTD.
Vojkovo Nabrežje 30 A, 6000 Koper - SI |
Tel.: +386 5 663 89 00 | Fax: +386 5 663 89 08 | info@tpg.si

www.klp.si

30 let

Zaupajo nam najboljši

CELOVITE REŠITVE ZA PROIZVODNE PROCESE

Podjetje KLP, d. o. o. se ponaša z lastnim razvojem inovativnih tehnik za nanašanje in čiščenje lepil, s čimer postaja zanesljiv partner z najvišjo bonitetno oceno.

Celoto stabilnega poslovanja podjetja sestavlja sedemnajst prodajnih programov, in sicer:

- ★ lepila za les in lesne konstrukcije;
- ★ ločilna, drsna in čistilna sredstva;
- ★ pripomočki za lepljenje;
- ★ popravila in retuširanje;
- ★ pisala in pripomočki za označevanje;
- ★ silikoni, akrili, purpeni;
- ★ tesnenje in lepljenje;
- ★ stroji in oprema;
- ★ merilna in vlažilna tehnika;
- ★ premazi in zaščita lesa;
- ★ brusni materiali;
- ★ lesna galanterija in peleti;
- ★ ekološki sistem za čiščenje odplak;
- ★ embalaža;
- ★ barve in fasade;
- ★ program za krovce in tesarje;
- ★ tesnilno lepilne mase za transportno industrija.

Naš strokovno usposobljen tim nudi kolektivom celovite rešitve v različnih proizvodnih procesih za obrt, industrijo in trgovino.
Nov poslovno logistični center nam omogoča urejeno logistiko in dovolj velike zaloge blaga, potrebne za kakovosten servis in ažurne dostave do široke in raznolike strukture kupcev.
Več kot 30 let zaupanja velikih, srednjih in manjših strank ter dolgoletnih kakovostnih dobaviteljev daje podjetju dolgotrajno čvrsto povezavo in nam omogoča nadaljnji razvoj.

20 let visokokakovostnih jezikovnih storitev
in celovitih informacijskih rešitev

Svetovanje
Svetovanje
Svetovanje
Inženiring in avtomatizacija obdelave informacij
Informacijske storitve
Informacijske storitve
Upravljanje sprememb
Upravljanje sprememb

Inženiring vsebin
Pospešitev inovacijskih ciklov proizvodov

Korporativne jezikovne storitve
Dostop do globalnih trgov

Dostava vsebin
Prilagojena uporabniška izkušnja

V podjetju STAR prevajalske storitve d.o.o. Ljubljana nas veseli, da z visokokakovostnimi jezikovnimi storitvami in celovitimi informacijskimi rešitvami že več kot dvajset let uspešno povezujemo vaše vizije in tehnologije s potrebami in pričakovanji vaših strank. Z nami lahko načrtovane cilje vselej in zanesljivo dosegate v predvidenih rokih. Ob praznovanju te obletnice se zato še posebej veselimo ne le nadaljnjega sodelovanja z dolgoletnimi strankami, temveč tudi sklepanja novih partnerstev s podjetji, ki za uspešen nastop na domačem in tujih ciljnih trgih potrebujejo zanesljivega in inovativnega partnerja ter visokokakovostne storitve. Prijazno vabljeni!

STAR

Povezujemo vaše vizije, tehnologije in stranke

STAR prevajalske storitve d.o.o. Ljubljana
ljubljana@star-group.net
+386 1 232 10 10
www.star-group.net

Urarski servisni center Malalan.

Urarski servis Draguljarne Malalan uživa zaupanje največjih urarskih imen na svetu, kot so denimo Rolex, Cartier, Audemars Piguet, Omega, Breitling, IWC Schaffhausen, Zenith, Tudor in drugi. Naši visoko usposobljeni urarji se redno izobražujejo, uporabljajo najboljša orodja ter za svoje delo jamčijo z garancijo.

MALALAN

Ljubljana
Mestni trg 21

+386 1 421 77 40
ljubljana@malalan.si
malalan.si

Zagreb
Augusta Cesarca 6–8

+385 1 627 25 62
zagreb@malalan.hr
malalan.hr